

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM
92. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1981. IV. 19.,
VASÁRNAP

NAPILÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRTHAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Kiemelkedő eredményt elért kollektívák, élenjáró dolgozók kitüntetése

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Minisztertanács, a SZOT Elnöksége és a KISZ Központi Bizottsága kongresszusi záslókat és okleveleket, illetve más magas kitüntetéseket adományoz az MSZMP XII. kongresszusa és hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére kibontakozott munkaversenyben, az V. ötéves terv időszakában kiemelkedő eredményeket elért vállalatoknak, szövetkezeteknek, szocialista brigádoknak és személyeknek. A kitüntettek kimagasló munkájukkal, versenyvállalásaikkal, teljesítésével jelentősen hozzájárultak szocialista hazánk társadalmi és gazdasági fejlődéséhez.

Az MSZMP Központi Bizottsága, az Elnöki Tanács, a Minisztertanács, a SZOT Elnöksége és a KISZ Központi Bizottsága köszönetét és elismerését fejezi ki a munkaverseny kezdeményezőinek, résztvevőinek a kitüntetett kollektíváknak és dolgozóknak. Külön is köszönti azokat a szovjet és más testvéri szocialista országok közösségeit, amelyek csatlakoztak a magyar dolgozók versenymozgalmához.

Az MSZMP Központi Bizottsága a munkaversenyben elért kiemelkedő eredményekért a következő vállalatoknak, szövetkezeteknek és intézményeknek adományoz Kongresszusi Zászlót: Medicor Művek, Nagyal-földi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat, Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát, nádudvari Vörös Csillag Mgtsz, valamint az alábbi brigádoknak: Kilián György komplex Szocialista Brigád, BIOGAL Gyógyszergyár; 612. sz. fronti Szocialista Brigád, Tatabányai Szentbányák, keleti II. bányauzem, Odoros szer-zámszámító komplex Szocialista Brigád, Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár; Auróra drótygyártó Szocialista Brigád, December 4. Drótművek; Kossuth Lajos csatorna-karbantartó Szocialista Brigád, Győr-Sopron

megyei Talajerő-gazdálkodási Vállalat; Bánki Donát moz-donylakató, Szocialista Brigád, MÁV körzeti üzemfőnökség, Tapolca; Vörös Csillag Hántolóüzem Molnár Szocialista Brigád, Szolnok megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, Török-szentmiklós, karcagi üzem; Felszabadulás ételkészítő Szocialista Brigád, Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat; Dózsa férfi-női szabó Szocialista Brigád, Hegyalja Ruházati Szövetkezet; Gagarin sertésnevelő-hizláló Szocialista Brigád, Alkotmány Mgtsz, Dombóvár.

Az Elnöki Tanács 8 dolgozója a Szocialista Munka Hóse kitüntetésben részesít.

Az MSZMP Központi Bizottsága a munkaversenyben elért kiemelkedő eredményekért a következő vállalatoknak, szövetkezeteknek és intézményeknek adományoz Kongresszusi Zászlót: Medicor Művek, Borsodi Szentbányák, Mátraaljai Szentbányák, Nitrokémia Ipartelepek, Videoton Elektronikai Vállalat, Magyar Vagon- és Gépgyár, Graboplast Győri Pamutszövő és Műbörgyár, Debreceni Ruhagyár, Alba Regia Állami Építőipari Vállalat, Dél-magyarországi Magas- és Mélyépitő Vállalat, Alföldi Téglaiipari Vállalat, MÁV Szombathelyi Járműjavító Üzeme, Debreceni Postaigazgatóság, Budapesti Közlekedési Vállalat, Pápai Hűskombinát, Bolyi Mező-

gazdasági Kombinát, Fővárosi Csatornázási Művek, Somogy-Zala megyei Élelmiszer- és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat, Metalimpex Acél- és Fémkülkereskedelmi Vállalat, Tolna megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet, Magyar Néphadsereg Gödöllői Gépgyár, ócsai Vörös Október Mgtsz, somberek Béke Öre Mgtsz, Hegyalja Ruházati Szövetkezet, Skála-Coop Országos Szövetkezeti Beszerző és Értékesítő Közös Vállalat, MTA Központi Fizikai Kutató Intézet.

Kongresszusi Oklevelet kap az állami ipar 33. az építő- és építőanyagipar 11, a közlekedés és hírközlés 9, a mezőgazdaság és az ételkészítő ipar 14, a békkereskedelm 2, a külkereskedelm 2, a víz- és egészségügyi 1, a kőipari szövetkezetek 3, a fogászati és értékesítő szövetkezetek 1 brigádjára.

Jó munkájuk elismerésé-ként az MSZMP bizottsági 4-4, az MSZMP budapesti bizottsága 15, az MSZMP néphadseregi bizottsága 2 szocialista brigádot tüntet ki kongresszusi oklevéllel.

Az MSZMP Központi Bizottsága a munkaversenyben elért kiemelkedő eredményekért a következő vállalatoknak, szövetkezeteknek és intézményeknek adományoz Kongresszusi Zászlót: Medicor Művek, Nagyal-földi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat, Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát, nádudvari Vörös Csillag Mgtsz, valamint az alábbi brigádoknak: Kilián György komplex Szocialista Brigád, BIOGAL Gyógyszergyár; 612. sz. fronti Szocialista Brigád, Tatabányai Szentbányák, keleti II. bányauzem, Odoros szer-zámszámító komplex Szocialista Brigád, Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár; Auróra drótygyártó Szocialista Brigád, December 4. Drótművek; Kossuth Lajos csatorna-karbantartó Szocialista Brigád, Győr-Sopron

Útra kelnek a képeslapok (Fotó: Iklódy János)

Húsvéti forgalom a postán

Az ünnep a postán kezdődik, ahová hetekkel, napokkal korábban elzárandókunk, hogy képeslapokkal köszöntsük szeretteinket, rokonainkat, ismerőseinket, vagy csomagot adjunk fel, netán még egy gyors táviratot bocsássunk útnak, esetleg telefonkábelekre bizzuk az ünnepi készülődésekkel kapcsolatos gyors üzeneteinket...

A debreceni 1. számú megyei postahivatalt közvetlenül az ünnep előtt kerestük fel. Figyelemmel kísértük a küldemények útját.

Hogyan is jellemezhetnénk a húsvéti forgalmat? Tavaly a postahivatal 36 ezer képeslapot adott el, idén viszont elérték, hogy 40 ezer képeslap talált gazdára.

A csomagforgalom idén valamelyest csökkent: tavaly naponta 180 csomagot vettek fel, most 170 volt az átlag. Sokan kihasználták a tech-

nika vívmányát: személyesen csak 180-an adtak fel naponta táviratot, telefonon viszont nyolcszázán, ezren is, ami a szokásos forgalom kétszerese!

Az ünnep előtti napokban valamivel többen kértek telefonátvitelt is. Általában naponta 2100 ilyen igény fut be, ezáltal 2300-an kerestek telefonon kapcsolatot Debrecenből.

Mire ez a tudósítás elér az olvasóhoz, vége a húsvéti előkészületeknek: a képeslapok, levelek, táviratok, csomagok már megérkeztek a címzetekhez; megtörtént a bevásárlás is — a férfiak, fiúk kölnisüvegekkel kelnek útra, az asszonyok, lányok hímestojásokkal várják a locsolókat.

Csak sajnós ügy tűnik, hogy az időjárásnak is lomcsolódáshoz lesz kedve...

S. F.

Sokan telefonon adtak fel táviratot

ÁPRILIS 21-30.:

A magyar nyelv hete Hajdú-Biharban

„Egy nép tükré, lényege, önkifejezése a nyelve.” Fábry Zoltánnak ez a szép mondanéja a mottója a magyar nyelv hete idején megrendezett rendezvénysorozatának, amelynek ünnepi megnyitóját április 21-én, kedden 17 órakor lesz a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. Az intézmény igazgatójának, dr. Gyarmati Kálmának a megnyitóját dr. Sebastyén Árpád egyetemi tanár, a TIT magyar nyelvi szakosztályának elnöke mond bevezetőt, majd Változó társadalom — változó nyelv címmel dr. Nagy János címzetes egyetemi docens, a TIT megyei titkára tart előadást.

A nyelvi ismeretterjesztés, a nyelvművelés ügyének szentelt hét Debrecenben és a megye településein egyaránt változatos programmal várja az anyanyelv iránt érdeklődőket. Már a megnyitó napján, kedden is több előadás hangzik el: 8 óra 50 perckor a Petőfi emlékkönyvtárban és a Nagy-Sándor-telepi könyvtárban a beszédmodorról és a szólások történetéről, 10 óra 35 perckor a 108. számú Ipari Szakmunkásképző Intézetben a trágárság nyelvi „divatjáról”, 14 órakor az újkerti könyvtárban a tanári beszéd szerepéről, fél háromkor az Alföldi Nyomdában nyelvi és emberi magatartás összefüggéseiről, a konzervgyárban pedig szülőföldünk népeiről, nyelvéről adnak elő nyelvészek, magyartanárok.

A magyar nyelv hete megyei rendezvénysorozatának további eseményeiről később tájékoztatjuk olvasóinkat.

Május végéig megújíthatók a lakásigénylések

Debrecenben március 2. és április 15. között lehetett megújítani igénylésüket mindazoknak, akik 1980. december 31. előtt lakáskérvennyel rendelkeztek. A meghirdetett időpontban egészen pontosan 10 620 debreceni lakásigénylő újította meg igénylését. A kérelmezők közül közel háromezren tanácsai bérlakást, közel kétezen OTP-lakást kértek, több mint öt és félezren pedig szövetkezeti lakásra adták be igényüket. A lakás-megújítás során már lehetett kérni az ezután felépítésre kerülő nyugdíjasok házában is lakást.

A gondos előkészítés eredményeképpen a kérelmek „fogadása” zökkenőmentesen történt. A lakásigénylők segítségét nyújtottak a hozzájuk forduló dolgozóknak az űrlapok kitöltésében.

Természetesen — ahogyan előre várni is lehetett — nem

mindenki újította meg lakáskérését a fent jelzett másfél hónap alatt. Azok, akik idáig elmulasztották, május 31-ig még pótolhatják a lakásigénylés megújítását.

Tájékoztatásul közöljük, hogy lakásigény-megújító lapokat a városi tanács vb hivatala Debrecen, Kossuth u. 12-14. sz. alatti ügyfélszolgálati irodájában, szombat kivételével mindennap 8-16 óráig, valamint minden páratlan hét szombatján 8-12 óráig, továbbá a lakásügyi osztály, Debrecen, Beloiannisz u. 2. I. emeleti hivatali helyiségébe kedden du. 13-16 óráig, szerdán 8-16 óráig és minden páratlan hét szombatján 8-12 óráig lehet beadni.

Végezetül fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a május 31-i végső határidőt elmulasztók kérelme új igénylésként kerül nyilvántartásba, és elbírálásra.

ÜGYVELETES SZERKESZTŐ

hanyi Nagy János
Telefon: 12-144

ÉRTÉKESÍTŐ

Értékesítő: Iklódy János

ELŐFIZETÉSEK

Értékesítő: Iklódy János

ELŐFIZETÉSEK

Értékesítő: Iklódy János

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Walesa és Gwiazda levélváltása a Lengyel Szolidaritás szakszervezet belüli ellentétet vet fényt. — Nemzeti választásokat rendeztek a kanadai Québecben, amelyek a kormányzó szeparatista párt győelmét hozták.

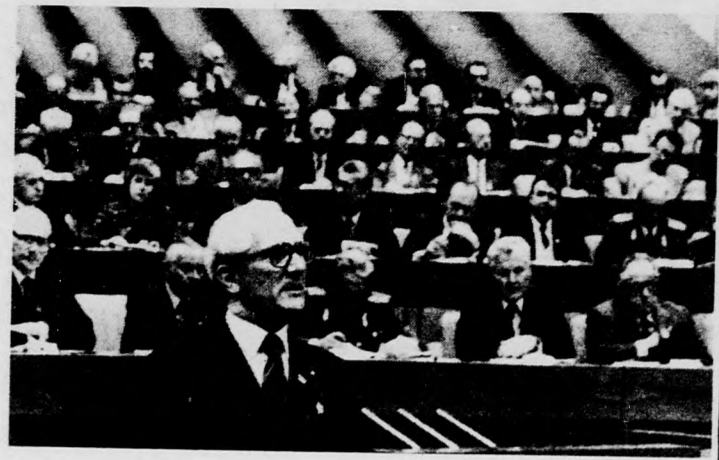
KEDD: Giscard d'Estaing üzenetét intézték Leonyid Brezsnyevhez. — Budapestten tárgyalta a lengyel külügyminiszter. — Crocker amerikai államtitkár Mozambikból a Dél-Afrikai Köztársaságba utazott.

SZERDA: Indira Gandhi és Thatcher asszony megkezdte tárgyalásait Új-Delhiben. — Az ENSZ főtitkárhelyettese Pakisztán után Afganisztánban folytat megbeszéléseket. — Az amerikai külügyi szóvivő szerint az USA betartja a SALT-megállapodásokat.

CSÜTÖRTÖK: Befejeződött az NSZEP X. kongresszusa, ismét Erich Honecker lett a Központi Bizottság főtitkára. — Ülést tartott Varsóban a LEMP kongresszusi előkészítő bizottsága. — Pokolgesper merénylet Ajaccióban, Korzika fővárosában, Giscard d'Estaing elnök repülőgépeinek leszállásakor.

PÉNTEK: Reagan elnök fogadta Luns NATO-főtitkárt és az eurorakéták ügyéről tárgyalt vele. — Haig külügyminiszter eszmecsereit folytatott Dobrinynin washingtoni szovjet nagykövettel.

SZOMBAT: Megállapodás Bydgoszczban a lengyel kormány és a gazdálkodók között. — Haig tévényilatkozata szerint szeptemberben, az ENSZ-közpülés idején kerülhet sor szovjet-amerikai külügyminiszteri találkozóra. — Egy amerikai szóvivő a gabonaembargó rövid időn belüli feloldásának lehetőségéről beszélt.

Befejezte munkáját a Német Szocialista Egységpárt X. kongresszusa. Képünkön: Erich Honecker a berlini tanácskozás szónoki emelvényén. (Fotó: ADN/ZB — MTT — KS)

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Elmozdul-e a holtpontról a közép-hatótávolságú rakétákról megindítandó szovjet-amerikai tárgyalások ügye?

A héten mintha egy-két halvány reménység felvilant volna: Washingtonból egymás után érkeztek jelzések, amelyek az amerikai tárgyalási szándékra utaltak. Így például a külügyminiszterium szóvivője kijelentette, hogy az USA mind a SALT-1, mind pedig a nem ratifikált SALT-2 szerződést betartja, ami pedig az ügynevezett „eurorakéták” ügyét illeti, amellyel, hogy folytatja az előkészületeket a rakéták Európába való telepítésére, intenzív konzultációkat folytat az Egyesült Államok a szövetségeseivel a szovjet-amerikai tárgyalások felújításáról.

Ezt követően Luns NATO-főtitkár látogatott el Washingtonba, s míg Weinberger hadügyminiszterrel volt megbeszélésükön elsősorban a rakéták elhelyezéséről volt szó, Reagan elnöknel jártában és Haig külügyminiszterrel volt tárgyalása során már a szovjet-amerikai kapcsolatfelvétel is hangsúlyosan került szóba.

Mindezek után Haig a

State Department épületében fogadta Dobrinynin szovjet nagykövetet. Dobrinynin 1962 óta képviseli hazáját Washingtonban, számos jelentős diplomáciai esemény előkészítésén vett részt e két évtized alatt.

Diplomáciai megfigyelők Washingtonban és több nyugat-európai fővárosban is azon a véleményen vannak, hogy Haig külügyminiszter előző heti nyugat-európai vilámlátogatása során tapasztalhatta: a szövetségesek sürgetik a szovjet-amerikai tárgyalások megkezdését. A tárgyalások kilátásba helyezése nélkül ugyanis egyre nehezebb elfogadtatni Bonntól Brüsszeltől, Hágától Rómáig a közvéleménnyel az „eurorakéták” telepítésének ügyét.

Természetesen minden bizonylat még sokáig fogják mondogatni az amerikai fővárosban, hogy „alapos előkészület” szükséges a tárgyalások megkezdéséhez, sőt, még azt is felhasználhatják az időhúzáshoz, hogy Reagan elnök lassú lábadozására hivatkozzanak...

Miről árulkodik egy amerikai államtitkár afrikai körútja?

Nem kevesebb, mint tíz afrikai ország fővárosába látogatott el Chester Crocker amerikai külügyi államtitkár, az afrikai ügyek felelőse. Az úti programjában — képletesen szólva — 832 millió dollár volt, ennyi segítséget helyezett kilátásba a meglátogatott országok vezetőinek, feltéve, ha az amerikai politika elfogadásában „rugalmasságot” tanúsítanak...

Crocker ismeri Afrikát, hiszen a dél-afrikai Johannesburg egyetemén sajátította el az afrikaans nyelvet, a Dél-afrikai Köztársaság fehér lakosságának nyelvét. Könyvet is írt a dél-afrikai helyzetéről, legutóbb pedig a Foreign Affairs című tekintélyes külpolitikai folyóiratban bírálta az előző elnök, a Carter-kormányzat dél-afrikai politikáját. Crocker szerint az

USA-nak szelíd eszközökkel kell rávenni a pretoriai vezetőket olyan reformok megvalósítására, amelyek megfelelhetnek a Dél-afrikai Köztársaság lakosságának többségét kitevő színesbőrűek érdekeinek, igényeinek is.

Ma valóban a nyugat és legfontosabb a Dél-afrikai Köztársaság meggyőzése, miközben le akarják szerezni a fekete-Afrika számos országának ellenkezését. A Reagan-kormányzat célul tűzte ki, hogy az Egyesült Államok Afrikában is vegye fel a versenyt a Szovjetunióval. Ma Washingtonban mindeketeként hangsúlyozzák, senki sem emlegeti már — mondjuk — az emberi jogokat Afrikával kapcsolatban. Kenyában, Tanzániában, a függetlensége első évfordu-

Tollhegyen

„Nem létező szervezet, nem hivatalos összefüggés” — így minősítette tréfásan egy bankember Londonban az öt legnagyobb tőkésország pénzügyminisztereinek és központi bankjai vezetőinek megbeszélését. Egy hétvéget töltöttek az angol fővárosban az USA, Japán, az NSZK, Nagy-Britannia és Franciaország pénzügyminiszterei — persze, a világtól elzárva, a legteljesebb titoktartás jegyében.

Mert még több más tőkésországban is visszatetszést válthatott ki, hogy a legnagyobbak és a leggazdagabbak ennyire elkülönülve tárgyalnak pénzről, üzletről és nyílván politikáról. Kirekesztve — mondjuk — Olaszország és Kanada, Svájc és Svédország, vagy a Benelux államok képviselőit...

Annyi szivárgott ki csupán a pénzügyminiszterek és bankvezérek találkozájáról, hogy ott az úgynevezett „kamathaború” állást vitatták meg. Ez röviden abból áll, hogy az USA igen magasban tartja a kamatlábát, emiatt aztán a spekulációs tőke az Egyesült Államokba öntlik, fokozva a többi nagy tőkésország pénzügyi gondjait. A „nem létező szervezet nem hivatalos összefüggés” — így szól a fáma — nem létezett megegyezés sem. Az amerikaiak nem hajlandók alább adni a magas kamatlábat.

Ennek nyomán pedig a dollár egyre erősebb lesz, a többi nyugati pénz meg egyre gyöngébb. Főleg a franciák tiltakoznak emiatt. Már csak a választás, az elnöki címért való versengés hatására is. Világos, hogy Giscard d'Estaing újra megválasztásához kemény frank kellene...

A „nem létező szervezet” nem méltányolta a francia igényeket, s a nagyon is létező USA csak a mindig megvolt könyörtelenségeről adott újra tanúbizonyságot. (P)

lóját ünneplő Zimbabwében, Zambiában az amerikai államtitkárt a legmagasabb szinten fogadták, már Mozambikban nem jutott Crocker az elnök, Samora Machel elé Pretoriában is csak a külügyminiszter volt az amerikai államtitkár tárgyalopartnere, nem találkoztott Pieter Botha dél-afrikai miniszterelnökkel.

Márpedig Washingtonban jó előre megmondták, hogy „fél kudarc” lesz, ha Crocker nem tárgyalhat a kormányfővel. Úgy látszik, Pretoria kéretit magát. A Carter-időben volt „sértésekért” magas árat követel. Például azt, hogy az USA ne támogassa Délnyugat-Afrika, azaz Namibia önállósá válásának ügyét.

Milyen eredményeket hozott a Palesztinai Nemzeti Tanács ülése?

A szíriai fővárosban, Damaszkuszban ült össze a Palesztinai Nemzeti Tanács, ennek most már 314 tagja a világ minden részén élő palesztin menekülteket képviseli. (A hivatalos adatok szerint kevesebb, mint ötmillió palesztin van, Ciszjordánián kívül Libanonban, Jordániában, Kuvaitban élnek a legtöbben.) A Palesztinai Nemzeti Tanácsban belül a legfontosabb politikai és katonai erő a Palesztinai Felszabadítási Szervezet, Jelentése, amely elítélte az új amerikai kormányzat közel-keleti politikáját, és a Szovjetunióval, valamint szövetségeseivel való szorosabb együttműködésre szólított fel. Arab és palesztin szempontból a Reagan-kormányzat politikáját, az előzőnél is rosszabbnak ítélte, jellemzőnek mondva, hogy Reagan még elnökjelölt korában „terrorista szervezetnek” titulálta a PFSZ-t. A dokumentumban élesen elítélték Haig amerikai külügyminiszter minapi közel-keleti útját, amelynek célja az volt, hogy egyes arab országok részvételével szovjetellenes katonai szövetséget kovacsoljon össze a térségben.

A nemzeti tanács ülésén a felszólalók tiltakoztak az amerikai imperializmus próbálkozásai ellen, amelyekkel az izraeli agressziót is felhasználva, az arab reakcióra támaszkodva, közel-keleti hegemoniát akar kivívni. Eközben megkísérelt állandósítani a palesztin nép jogfosztottságát. Megállapítható ugyanakkor, hogy míg a palesztin stratégia alapvető kérdéseiben egységesen foglalt állást a nemzeti tanács, a taktikai lépéseket illetően már megoszlottak a vélemények. Különösen a különböző arab országokhoz való viszony volt vitatott.

Hazánk a Hafasias Népfront küldöttségével képviseltette magát Damaszkuszban, vezetője hangoztatta, hogy kudarcra van ítélve minden olyan kísérlet, amely a palesztin nép érdekei ellenére akarja megoldani a közel-keleti problémát.

Pály József

Marjai József Kubába utazott

Szombaton küldöttség utazott Havannába, a magyar-kubai gazdasági együttműködési bizottság 10. ülésézőrára. A küldöttséget Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese, az együttműködési bizottság magyar tagozatának elnöke vezeti. (MTI)

Ausztria Kommunista Pártja küldöttségének látogatása

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására április 15—18. között látogatást tett hazánkban Ausztria Kommunista Pártjának küldöttsége Michael Grabernak, a Politikai Bizottság tagjának vezetésével. A küldöttség tanulmányozta a magyar gazdaságpolitikát. Ballai László, a KB osztály-vezetője. Az osztrák vendégek megbeszélést folytattak Szikszay Bélával, a KB osztályvezető-helyettesével, látogatást tettek az Országos Anyag- és Árhivatalban, a Külkereskedelmi Minisztériumban, a Magyar Nemzeti Bankban, valamint a Csepel Vas- és Féművekekben. A küldöttség szombaton elutazott Budapestről. (MTI)

Elutazott Valerij Kubaszov

Szombaton elutazott Budapestről a Valerij Kubaszov úrhajós vezette küldöttség, amely részt vett a Gagarin ürepülésének 20. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. A küldöttséget magyarországi programja során fogadta Kórom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára és Czigye Lajos hadsereg-tábornok, honvédelmi miniszter. A delegáció el látogatott a Csepel Vas- és Féművekekbe, a Szovjet Kultúrája és Tudomány Házába. (MTI)

Korzikai merénylet

Szombat reggelig egyetlen szervezet sem vállalta magára a halálos sebesülést okozó csütörtöki ajacció merényletet, amelyet akkor hajtottak végre, amikor kortes-körűta során Giscard d'Estaing francia köztársasági elnök Korzikára érkezett. A Christian Bonnet belügyminiszter felháborodva viszesültjének állapota nem ad okot komoly aggodalomra, viszont Franciaországban válsztási vizállyra vezettek a merénylet körülményei. Igaz ugyanis, hogy valamennyi jelölt elítélte a véres akcióit, ám Jacques Chirac, az RPR jelöltje — akik többek között nagyobb biztonságot is ígér megválasztása esetére —, valamint

kampányának más felelősei a rendőrséget vádolták mulasztással a merénylet kapcsán. Használóképpen nyilatkozott Garud asszony is, aki szerint az elnök biztonságát szolgálata egyszerűen rosszul végezte a dolgát. A Christian Bonnet belügyminiszter felháborodva viszesültjének állapota nem ad okot komoly aggodalomra, viszont Franciaországban válsztási vizállyra vezettek a merénylet körülményei. Igaz ugyanis, hogy valamennyi jelölt elítélte a véres akcióit, ám Jacques Chirac, az RPR jelöltje — akik többek között nagyobb biztonságot is ígér megválasztása esetére —, valamint

Háztáji néli

A megyei kisüzemek származott az 1980-ban termelt 156 millió liter kómel fele, 70 millió liter. Ezzel szemben a mezőgazdasági termelés 1978-ban még 25 300 tejtőnő szarvasmarha állt a tállókban, tavaly már 23 000.

A csökkenés részben az függ össze, hogy a tehén-

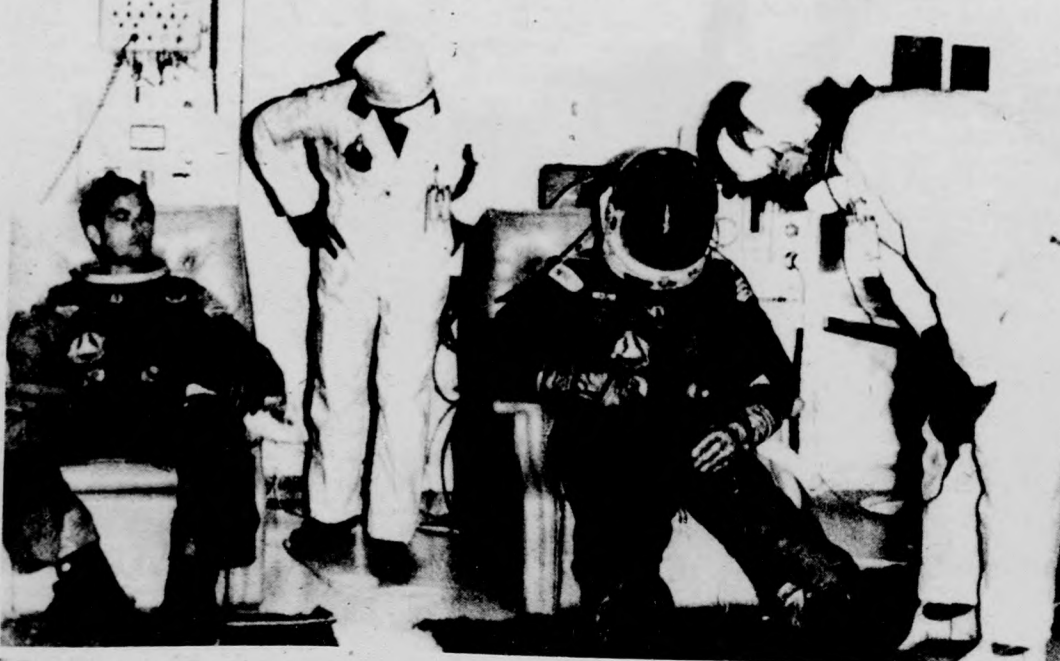
Iraki-iráni hadihelyzet

Továbbra is élénk harc tevékenység folyik az iráni-iraki hadszíntéren. Teheráni hadijelentések arról számolnak be, hogy az iráni erők a front északnyugati részén, Kholeineh térségében pénteken virradóra visszavertek egy iraki támadást. Az irakiak e jelentések szerint halottakban és sebesültekben összesen 300 embert vesztek a különböző frontszakaszokon. Ugyancsak egy teheráni díjelentés számol be arról, hogy az iraki messzehordó tüzéréség lötte a khuzisztáni Abadant és az attól északra fekvő területeket. A bagdadi rádió által közzétett hadijelentés szerint ugyanezen időszakban az iraki erők 19 iránit tettek harcban és sebesültekben összesen 400 katonát vesztek. (MTI)

Haig és a Fehér Ház

Alexander Haig amerikai külügyminiszter pénteken este kijelentette, hogy szeptemberre várja az első magas szintű kapcsolatfelvételt a Szovjetunió és az Egyesült Államok között. Nyilatkozata az ABC Televízió diplomáciai tudósítójával folytatott beszélgetésben hangzott el, de az interjúból a televíziós átlomás csak néhány részletet közvetített. Haig ismét arra helyezte a hangsúlyt, hogy az Egyesült Államoknak „nem sürgős” a kelet-nyugati tárgyalások Reagan hatalomra jutásával megszokadt fonalának felvételét. Utalt arra, hogy Washington a saját háza táját kívánja előbb rendezni. Ez alatt az amerikai fővárosban általában a fontosabb fegyverkezési programokkal kapcsolatos döntések meghozatalát és az új amerikai tárgyalási pozícióknak a fegyverzetkorlátozási témákban való kidolgozását értik. A külügyminiszternek a tárgyalások lehetséges időpontjára vonatkozó kijelentése minden esetre összhangban van a kevésbé szűk-

szavú The New York Times pénteken napvilágot látott értesülésével, amely szerint a State Department az ENSZ-közpülés legközelebbi ülészakai amúgy is esedékes Gromiko-látogatáshoz kívánja időzíteni az első szovjet-amerikai külügyminiszteri találkozót. Egy kérdésre válaszolva Haig azt mondta, hogy nem foglalkozik a lemondás gondolattal, s „e pillanatban a lehető legjobb kapcsolataim vannak” a Fehér Házzal. Közé-keleti és európai körűta előtt Haig ismét összekülönbözött a fehérházi tanácsadókkal. Az utóbbiak rendkívül rossz néven vették, hogy a március 30-án Reagan ellen elkövetett merénylet utáni zűrváros órákban Haig túl nagy ambícióval vette kézbe az országos ügyek irányítását. Ezt követően Washingtonban híresztelések terjedtek el a Fehér Ház és a külügyminisztérium közötti viszony megromlásáról, s Haig esetleges lemondásáról. Az ABC-nek adott interjúban a külügyminiszter most ezeket próbálta cáfolni. (MTI)

Sikerrel tért vissza a Földre első útja után az amerikai űrepülőgép. A kéttagú legényeg, Robert Crippen (balra) és John Young a Kennedy-űrközpontban.

Telje

Talán kevésbé köztudottak nemcsak elmuldul, hogy tájékozzanak, rábbi NEB-vizsgálat után voltak be a napokban a lenőzési Bizottság ülés dolgozás és -fogyasztás érdemi, hogy nyilvános

Állam

1977—80 között a megyben a tehenállomány 3,2 százalékkal növekedett. Az ország szeszében megnyugtatás adatként azonban figyelemre méltó elmentmondás bűjnek meg. A termelésvetkezetekben viszonylag egyenletesen, 19 600-21 600-ra növekedett a tejmelés „beállítás” teheszáma. Az állami gazdaságban is tapasztalható a tejtermelés visszaesése. A termelés a tervet egyik szektor sem érték el. Az elmúlt tízszázalékos.

A megye 68 tehéntartó gazdasága közül 48 termelővetkezet és 6 állami gazdaság szakosodott tejtermelésre. Az utóbbiakban már a 70-at is meghaladja az állomány. A huszmarha-tenyésztés a korábbinál kevesebb védelmet nyújt a gazdaságoknak, emiatt több mezőgazdasági nagyüzemben a huszmarha-tenyésztés felszámolásáról vitatkoznak.

A tejtermelés gazdaságát ma alapvetően az állami dotáció határozza meg. A mezőgazdasági minisztérium hajdúdorogi Bocskai Terjesztőüzemében az 1977. 218-ról 1980-ra 429-re nőtt a tehénállomány, s egy tehénre jutó átlagos termelés 3457 literrel 4010-terre növekedett. Négy évvel ezelőtől egy liter előállításának költsége forint volt, s az értékesítéskor átlag — dotáció nélkül — 5,09 forint az állami hoz-

„A kapu

A földesiek kétségbeesetten mutatják, magyarázatlanul dr. Juhász József orvos.

Az orvos a kertye kerületét, kertészkedése közepén napozott az ország közepén szokatlan módon.

Arra a legkevésbé vártam, hogy ilyen fiatal első látásra legalábbis tünik, még a harmadik (innen van), de aztán rájött, hogy már a negyedik közel.

A zaklatott autót követő néhány éve teljesebb fenyő, cserjék, tuják nyugtatónak, békítőnek. A csend is keller hat ajtó nélküli szobák kátlanak, minden kottát nélkülözö bevérese azonban kicsit lyez. A börtönűrtű foglalkozást helyet, mint nyos hához érkezett szobába tessékelt legszék szélén. Kíváncsi nélkül szeretnék szétnézni, mindent felfedezni megtartani magamban. Könyvespolconak sok könyvetek, a képeket, a íróasztalon a íratokat, s azokat a tárgyakat, amelyek a művészt idézik fel itt.

Már beszélgetünk

„Felszólítás!

A nyilvántartási ad megállapítottam, hogy az évben eddig még munkanapot sem teljesít, ezért felhívom munkavégzési kötelezések melletti tevékenységére a munkavégzésre le 1981. április 1-től meg.”

Borbás Károly — r e felszólítás — nem volt elhatározásán: igazán, ha a Legfelsőbb bíróság előtt kért volna állást, az elutasítástól kezdve. Követelése van: igazságtalanság or kéri. Engedjék vissz munkahelyére, s m zessék meg a civakodó eső átlagkeresetét. dig lassan-lassan mává duzzad, hiszen den bajt kirobba szeptember 12-én jmmar több mint hét já.

Gépre akart m

Berettyóújfalú, Jenő ú. 14. szám. U az udvar, a kert meg nyomat iveli a k építkezésének. Borbás itt két gyermekév leségével.

A férfi fiatal, az es pet se törte meg, s még erősebb, határo tette. Minden szavát dik a hit, a magabítt csakis neki leh végül ügyis ó győz. Tehát: 1980. sze 12.e.

— Augustus 21-től tam gépen, előtte b moló voltam. Valóte m korábban, hogy nek a zertora, de mondtam: megmondó kább maradok az i Mire az elnök elvtárs zeteros lesz, vagy a tsz-tól.

Folytasuk innen netet, először Borbás elmondása szerint. Szeptember 12-ig nap dolgozott, közmő dére. Új ember letér jobbakéval vetekedt sítmenye. Rendcs azaz a levágot növe rendet húztak össze, pel, hogy a felszedő ter — ahogy mondják nyekben gyűjtse össze tember 13-a szombat volt, s Borbás Károly ígéretet egy isme építkezésnél kellett a ge.

— Dél körül beme elnőkhöz, engedjen nap, adjon pihenőnap monda: nem mehetsége van a munkám. Mint mond a másik vezetésen Erdei Sánd újfalú Hajnal első e — Az első pont: Károly megmondta, az iróában akart ma

(Kusza ügy, minde datot másik három bevezetni, hogy az nyeket is ismerjük. A tektől mégis eltekint nem bíróság ez —, szobkőből a legfontosabb latokat próbáljuk kie — Borbás szölt hogy gépre akar mer pénz kell neki. Egy rendbe hoztatam, leg re ülnie. Akkor jelen hogy maradni ak már menjen a gépre, csináltuk.

Borbás azt mondja tor olyan állapotba hogy neki kellett ren zatnia egy nyugdíjas szel. Mi a valóság? igen dönthető el. S m megmondjuk: lesz meg talan eldönthetetlen.

Borbás Károly sze nem dolgozott a gé építkezésen volt. Úgy tájban pedig bement pontba, maszek fuvar a zertor. Biztos volt hogy megkapja (a megtagadás után le megjelöl a batorsága) várakozott az engede vezetére, előkészített pet. Olyannyira, hogy országútra is kiállt. Éppen előkerülő elr íftél meg, hogy ha ő kezik időben, Borbás dély nélkül viszi el a Bár ez nem bizonyít

Szívügye a közlekedés

A Naplóhoz küldött leveleiből (melyek közt az egyik MÁV-borítékos volt), arra gondoltam: Szabó István hajójáratot folytat a Volán ellen. Csak később sejtettem meg, hogy a tömegközlekedés szakértője ő. Megtűzést a cím is (Debrecen, Csapó utca 26. szám). Lakása helyett a MÁV debreceni Igazgatóságának Pályafenntartási Főnökségét találtam a fenti szám alatt. Kora pedig meghazudtolta, amit öregekről szoktam gondolni.

Szűzhatogatóva kezembe adja a gépetl ingyen jegyet. Még mindig kihívással: — Ön foglya a közlekedésnek? — Ötéves koromtól. Akkoriban úgy teljesült a kívánságom, ha édesapám kivitt az állomásra. S az volt az én napom. Mozdonyvezető leszek — jelentettem ki, mint annyi gyermek. Átstem ezen a tűzkeresztségen.

— De mégsem lábalt ki belőle. — Szümidőben, nyáron összeraktuk a vasutat. Vasútmodell-gyűjtő vagyok. Középszintű koromban a református kollégium étkezdéje volt a mi birodalmunk. — Kikkel alkotta meg a terepasztalt? — Varga Pállal, aki ma ismert irodalomtanár; Tóth Péterrel, ő a GÖCS-ben dolgozik és Varga Péterrel, a Pálj bátyjával. Már akkor elhatároztuk, hogy megtervezük a nagy játékot, a méreteiben is szembetűnő terepasztalt.

— Mekkora? — Egy 6x4 méterest. — De hát az nagyobb egy városi szobánál! — Nem tettünk le róla. — Költséges? — Mondok egy haszámot. Csak az otthoni vasútállományom értéke tizenötezer forint, s nem számítom fel azt a kézi munkát, amit beelőttem.

— Hol végzett? — Én, Győrben. A Távközlési Műszaki Főiskola vasútépítési és pályafenntartási szakán. Úgy tudom, Közép-Európában felső fokozatig eljutottak a pályafenntartást.

— Nem állom meg, hogy közbe ne vágjak: — És itt, az igazi vasútnál hogyan éli ki gyermekkori szenvedélyét? Nem válik elfáradt munkává, netán robbottá, amit csinál? — Ő, rengeteg utasításunk van, de mennyi! — Látnia! —

Huszonhét év vallomása

Hozzáértő, buzgó, Innen már csak egy lépésre van a megszűntől jelző. Portrégyanús — halogattam a megírást jó ideig, s főzserkesztőm borítékra rótt utasítása is megerősített ebbéli hiedelmemben.

Az első kérdéssel váratlanul törtem rá. Nem is annyira váratlanul, hiszen a találkozás megfelelő időpontjában megállapodtunk. A meglepetés erejével akartam hatni, s kiderült: mind a huszonhét évét vállaltóra kell fognom.

— Ön vasutas tiszt, s a Volán debreceni hiányosságait módolettel rendszeresen gyűjti egybe. Akár egy trófeavadász. Nem gondolja, bár ezt Moldova már lelépte —, hogy a vasútnál is volna mit keresgélne? — Valahogy így kopogtattam Szabó Istvánra (kifent tollal) a főmérnök előszobájában.

Egy polcra mutatott fel a védekezés legsekélyebb jelét sem mutató. A polcon tizenöt-husz eligazító kézikönyv.

— Ő, rengeteg utasításunk van, de mennyi! — Látnia! —

— Kitérők, oldalirányú elágazások?

Szabó István helyére bilenti az én eltévedt fogalmam.

— Váltót is mondhattam volna, de a kitérőnek csak egy része a váltó. Most, hogy nehezebb sinek kerülnek ide, nem lehet csak egyszerűen kidobni s újjakkal pótolni a régi kitérőket. Geometriai elrendezésük megváltozik.

Jó, hogy szó esik a váltókról. Itt értem meg végre, amit nagyon sokan a tizperceké keso (tisztalóki, füzesabonyi) vonatok utasáiként ingerült háborgással a kalauztój vesznek tudomásul, hogy a korszerűbb technikával megújuló Nagyjállomás személyforgalmát az új, a Dominó típusú rendszer beépítéséig a kulcsazonosító kézi váltókkal időt rablóan körülményes irányítani. Egyleőre. Mert lesz jobb! Az állapot ideiglenes. Az elavult rendszert a még újabb érdekében állították fel.

No, de ne kalandozzunk!

— A saját pályáján hogyan halad előre? — Szabó István azt mondja, egyenesen. — A lehetőségekhez képest jól. — Mit jelöl ez? — Aminek sikeressége rajtam múlik, olyan feladaton is dolgozhatok.

Önzetlenül

Még egyszer visszatérünk a volános dokumentációhoz, amit gazdag okfejtéssel a KPM-nek is elküldött. Kinyitja egy fénymásolt újság első lapját s megjegyzi: „En mindele, közlekedéssel kapcsolatos folyóiratot elolvasok.”

A kétkkel aláhúzott soron végigfutok. — Nem egy új szám — mondja. — Ez a Volán lapja. 1975. május.

Olvasom: „A tömegközlekedés fejlettsége, kiszolgálási színvonala a társadalmi közérzet fontos tényezője.” — Hű, de nagy szavak! — ugrik ki belőlem is önkéntelenül. — S a KPM hogyan „jelzett vissza” a debreceni autóbusz-közlekedésről irt beadványára?

A KPM főtanácsosának friss, a napokban megkapott levelét veszi elő irattartójából. — Az értesítés hivatalos, nem éppen magánlevél természetű, de érdemi, egyetlen szavában sem magyarázható félre.

„Eszrevételei jelentős részére, amelyeket a Minisztérium és a Volán Tröszt is megalapozottan tartott, intézkedések történtek. A lefolytatott vizsgálat alapján szükségesnek tartjuk a helyi közlekedésben a munkafegyver erősítését, az autóbuszok esztétikai állapotának helyreállítását, a pontos utastájékoztató rendszeressé tételét. A felsorolt hiányosságok megszüntetését a Volán Tröszt ellenőrizzeti.”

Hány éve figyelni ilyen kitartóan a járattokat, a buszokat? — pillantok utoljára a „hiányosságárra”.

Három esztendeje. — Jár ezért az önkéntes, hosszú ellenőrzésért fizetés? Anyagi ösztönzés valahonnan?

Megmosolyog. Teljes önzetlenséggel. — Ez nemcsak egy buszszús utas műve volt. Szívügyem a közlekedés.

Szalai Csaba

A HÉT TÉMÁJA:

DEBRECEN ÚJ KÖZLEKEDÉSI ARCULATA

Parkírozunk, de hogyan?

A kérdésre kézenfekvő lenne a válasz: ahogyan tudunk. Egyszerre örömteli és sajnálatos tény, hogy csupán néhány száz autótulajdonos gondolkodik az előbb említett elv alapján. Miért örömteli? Legfőképpen azért, mert összehasonlítva a debreceni parkírozási lehetőségeket, mondjuk a fővárosi, miskolci, vagy a pécsi állapotokkal, kijelenthetjük, nincs kétségbeesésre okunk. Ugyanakkor sajnálatos azért, mert az a bizonyos néhány száz autós — kényelem, téves szemléletbeli okok miatt — nem hajlandó figyelembe venni fontos előírásokat, szabályokat.

Kedvező jelek

Ha a város parkírozási állapotáról akarunk néhány lényeges tényt közölni, először is két nagy lakótelepet — Vénkert, Újkert — és a város központjának jelenlegi befogadóképességéről kell beszélnünk.

A vénkerti és újkerti lakótelepen — a lakásépítési munkák befejezésére — összesen ötezer parkolóhelyet alakítanak ki. Ha figyelembe vesszük, hogy a két lakótelepen tizenegyszer lakás épül meg, kijelenthetjük, elegendő kiépített hely lesz az autók parkírozására.

A belvárosban már nehezebb a helyzet, de itt is várható bizonyos kedvező változások. A debreceni vásársarok mellett ez év nyarán átadnak egy kétszintes, 240 gépkocsi elhelyezésére alkalmas parkozót. A Kálvin tér beépülésével egy időben újabb 200 parkolóhelyet alakítanak ki majd ebben a körzetben. Az V. ötéves terv során egyébként 600 parkozóhelyet építettek a belvárosban (például a Hatvan utca végén). Fizető parkírozó lett a Fűvészkert utcai, a Tóthfalusi téri és az Arany Bika szálló előtti rész. A Béke úján és a Kálvin téren ideiglenes parkírozóban állhatnak a gépkocsik.

A Vörös Hadsereg útja menti parkírozási helyeken jelenleg nem tudnak változtatni az illetékesek. Ezzel kapcsolatos elképzelések már vannak, de a részletekről most nem tudunk beszámolni.

Az épülő tócskerti lakótelepen — hasonlóan a másik két lakótelephez — elegendő terület lesz a parkírozáshoz, kivitelezésük viszont minőségileg gyengébb lesz, a rendelkezésre álló területesség miatt. (Lesz tehát terület és remélhetően sok dolgos kéz, ugyanis társadalmi munkával a Tócskerten is lehet

Tipikus példa: a kijelölt parkírozóban üres helyek, 50 méterrel arrább kocsik a járdán

majd alakítani tetszetős parkírozókat!

Kedvezőtlen tendenciák

Hogyan parkíroznak tehát azok az autósok, akik az együttélés (parkírozás) alapvető szabályait nem ismerik?

A kíváncsi olvasó tegyen egy kellemes tavaszi sétát, mondjuk az újkerti lakótelepen. Seta közben szemlélődjön és figyelje, hogyan parkíroznak a felelőtlen (kényelmes) autósok.

Szinte minden háztömb körül láthat kiépített parkírozót. Bitumen borítású, csíkokkal felfestett. A parkírozásra hivatalosan kijelölt részekben mégis foghíjasan állnak az autók. Felfedezhetünk viszont békésen álldogáló kocsikat a bérházak tövében, éppen a járdán. Igaz, a kiépített parkírozó 50—100 méterre van a ház bejáratától... Elkényelmesedett korokban ekkora távolságot gyalog megtenni vétek... Aztán várakoznak — kü-

A debreceni parkírozási helyzetről, annak visszásságairól hasonlóképpen vélelmet mondhatnak az olvasók a Kötöcsy Ferenc Művelődési Központban április 29-én, szerdán este 18 órakor sorra kerülő közlekedési ankéton. Az érdeklődő olvasók leveleit addig is várjuk a Napló szerkesztőség címére.

Kiss Dezső Péter

tóan gazdag. Kis kamasz barátom motorért koldul, hiszen kismotora már az osztályban minden „jobb” srácnak van. Egy-egy lakodalomban menyasszonytáncor a piros pénz elpirulna a tányérbán, mert a lila pénz a norma. És ha lenne már ezres bankóknak, akkor azt „hajítanám” a

Licit

tányérba, és a lila ötszázás dideregne a széken miatt.

Ugyanúgy licitálunk egymásra külföldi utakkal, a gyerekeknek épített emeletes házakkal. A látványok, külsőségek ezer és ezer frontján így ütközünk meg magunkkal. Nem az a baj, hogy sokat adunk, csak az adhat, akinek van miből, hanem az, hogy erőnkön felül is adunk, mert friss történelmi élményünk még, hogy lesz miből adni holnap is.

Licitálunk? Igen. Már elérteünk addig, hogy aki csúsópénzért szerez valamit, az drágábbra hazudja a csúsópénzt, mert többért elérni valamit rangosabb.

Bartha Gábor

Egy óvodás kicsi lányról írtam. Ő még ártatlan ebben az egészben, de ő is megnő, szakaszainkhoz nő és — kellemetlen álom! — tizennégy éves korában sirógöröcsőt kap, ha a neve napján nem tudja homárral és kaviárral megkínálni játszótársait. Persze még az is lehet, hogy kínálhatná, de ehhez valami olyasmi is kellene, hogy életünkben társadalmilag elfogadhatatlanná válnának az ilyesfajta versenyek.

Hallom: egy vállalat a tájértekezletre különbet akar produkálni a vendéglátásban, mint a másik. A vállalat az üdülőjéből tájértekeztetkehez csinál paradicsomot, egy szövetkezet „vendéggpuskát vesz”, mert a szomszéd szövetkezet csak „vendéghorgászbotokkal” rendelkezik. Ez utóbbi példák talán túlzók. Remélni szeretném, hogy biztosan azok, de az óvodás kislány is lesz egyszer felnőt...

Talán nem is kell ezt már magyarázni. Gondoljunk arra, ahogyan élünk. Bennem mindig félsz van, amikor licitálunk...

smerősöm bajban volt. A kislány óvodás. Mondjam? Kötöcsy szülője szalagált, a varrónokkal tárgyalt — egy családi költségvetéshez képest — beruházott. Hét száz forintot költött egyetlen farsangi gyermekdeléltre.

A barátom töpreng: a névnapjára két kollégától is márkás konyakot kapott. És most a kollégáinak következik a névnapja. Valamivel drágábbat kell (!) venni nekik, hiszen az ajándékozási versenyük hajdan egy féldécivel kezdődött, és egy „2 decis barakkal” folytatódott.

Más: az unokatestvér lakodalom két disznót vágtak. Borjúhús is kell a lakodalomhoz, mert a másikon „csak” disznóhús volt és mert a második lakodalom nem lehet szegényesebb, mint az első. Könnycsövek: a faluban ezentúl a borjúhús lesz: „sikk”...

Másabb: hajdanában egy-egy csigacsinálóba vinni kellett egy tyúkot, lisztet tojást... Ma, tyúkokat, lisztet, tojást, de ehhez vaját, fűszereket, férfit létemre felsorolni sem tudom, hogy mimindent vinni kell még.

Bevallom, hogy példataram agasz-

Döntés még nem született

„Az irodában nem maradhatott” – „Belső ellenőrnek szeretnék lenni”

„Felszólítás!
A nyilvántartási adatokból megállapítottam, hogy 1981. évben eddig még egyetlen munkanapot sem teljesített a tsz-ben, ezért felhívom, hogy munkavégzési kötelezettségének mielőbb tegyen eleget, és munkavégzésre legkésőbb 1981. április 1-től jelenjen meg.”

Borbás Károly — neki szól a felszólítás — nem változtatta elhatározását: kivívja igazát, ha a Legfelsőbb Bíróság pulpitusa előtt kell is vitába szállnia a tsz vezetőivel. Követelése van: az őt ért igazságtalanság orvoslását kéri. Engedjék vissza régi munkahelyére, s mellé fizessék meg a civakodás idejére eső átlagkeresetét. Ami pedig lassan-lassan szép sumává duzzad, hiszen a minden bajt kiróbbantó eset szeptember 12-én történt, immár több mint hét hónapja.

Gépre akart menni

Berettyóújfalu, Landler Jenő út 14. szám. Új ház — az udvar, a kert még látható nyomait viseli a közelmúlt építkezésének. Borbás Károly el itt két gyermekével és feleségével.

A férfi fiatal, az eset cseppet se törte meg, sőt talán még erősebbé, határozottabbá tette. Minden szavából erőszózik a hit, a magabiztosság: itt csak neki lehet igaz, végül ügyszó a győz.

Téhat: 1980. szeptember 12-e.

— Augusztus 21-től dolgoztam gépen, előtte bérrelszámláló voltam. Valóban kértem korábban, hogy tegyenek a zetorra, de másnap mondtam: meg gondoltam, inkább maradjak az irodában. Mire az elnök elvtárs: „Vagy zetoresz leszel, vagy elmész a tsz-től.”

Folytassuk innen a történetet, először Borbás Károly elmondása szerint.

Szeptember 12-ig mindennap dolgoztam, közmegelegésre. Új ember letére a legjobbakkal vetekedtem a teljesítményem. Rendszereztem, azaz a leválogott növények, a rendet húzták összebb a géppel, hogy a felszedő (hamszter — ahogy mondják) könyvebben gyűjtse össze. Szeptember 13-a szombati nap volt, s Borbás Károly már elférgerezett egy ismerősehez: építkezésnél kellett a segítségemre.

— Dél körül bementem az elnökhöz, engedjen el másnap, adjon pihenőnapot. Azt mondta: nem mehetek, szükségem van a munkámra.

Mint mond a másik fél, nevezetesen Erdei Sándor, az újfalu Hajnal első embere. — Az első pont: Borbás Károly meg gondolta magát, az irodában akart maradni.

(Kusza ügy, minden mondatot másik háromnak kell bevezetni, hogy az előzményeket is ismerjük. A részletektől mégis eltekintünk — nem bíróság ez —, a választásokból a legfontosabb gondolatokat próbáljuk kiemelni.)

— Borbás, szólj nekem, hogy gépre akart menni, több pénz kell neki. Egy zetort rendbe hoztattam, legyen mire ülnie. Akkor jelentette be, hogy maradni akar. Most már menjen a gépre, ha megcsináltuk.

Borbás azt mondja: a traktor olyan állapotban volt, hogy neki kellett rendbe hoztatnia egy nyugdíjas gépészszel. Mi a valóság? Nemigen dönthető el. S már most megmondjuk: lesz még számtalan eldönthetetlen kérdés.

Borbás Károly szombaton nem dolgozott a géppel, az építkezésen volt. Úgy tíz óra tájban pedig bement a központba, maszek fuvarra kéri a zetort. Biztos volt abban, hogy megkapja (a munkamegtagadás után legalábbis meglepő a bátorsága), s amíg várakozott az engedélyt adó vezetőre, elkészítette a gépet. Olyannyira, hogy még az országútra is kiállt. Amit az éppen előkerülő elnök úgy félt meg, hogy ha ő nem érkezik időben, Borbás engedély nélkül viszi el a traktort. Bár ez nem bizonyítható, az

tény, hogy a zetor menetével nélkül hajtotta a közútra. Képzelték, hogyan zajlott Erdei Sándor és Borbás Károly beszélgetése. A lényegre szorítokva ismét: az elnök elvette a gépet, fegyelmet adott Borbásnak, s áthelyezte a rakodókhoz. Ezt — amint a fellebbezések, beadványok bizonyítják — Borbás Károly sértőnek és igazságtalannak tartotta. Gyakorlatilag azóta nem dolgozik, fizetést sem kap. Azt mondja: amikor dolgozni ment, nem volt munka, vagy olyan volt, amit senki se csinálna. Az elnök szerint: munka mindig van, csak az nem biztos, hogy Borbás Károly kedvére való. Ime, újabb darabban szerepelt az eldönthetetlen kérdések gyűjteménye.

A szög végül kibújik a zsákból

Megállhatnánk most, összegezhethetnénk az elmondottakat, s levonhatnánk a tanulságot. Felreértések, nézeteltérések sorozata, végül egy kétségtelen tény: a munkamegtagadás. Fegyelmi határozat született, ami ellen fellebbezni lehet, sőt lehet rosszindulatának tartani a határozathozókat — első-, második-, harmadfokot.

Ha nem is mindennapi eset, nem olyan különös, hogy érdemes legyen sokat foglalkozni vele. Akkor hát mégis, miért nem fejezzük be gyorsan?

A jelenség miatt, amely most éppen a Borbás-ügyben öltött testet, de máskor, más ügyekben is észlelhetjük. Borbás Károlynak ugyanis meggyőződése: vele szándékosan bántak el, kigolyózták az irodából, s örültek, amikor egyszer véletlenül kimondta: gépre akar ülni.

— 1978. szeptember 1-től dolgoztam a tsz-ben, még ma is tagnak számítok. Akkor nyáron felszámolták a felfém ktsz-t, ahol műszaki ügyintéző voltam. Áthelyezték a tsz-hez, bérrelszámlálóként.

Teltek a hónapok, semmi baj nem volt, a termelőszövetkezet és Borbás Károly békésen megváltak egymásal.

— 1980 elején kiderült, hogy egy asszonyka, aki gyese volt, és már vissza se akart jönni, meg gondolta magát. Igen ám, de közben az ő státusára felvették Balogh Imréné, a főkönyvelőnek a lányát. Körülnéztem: mindenkinél volt valamilyen fontos kapcsolata, csak nekem nem. Tudtam: én megyek majd el az adminisztrációból.

S Borbás Károly attól a perctől üldözöttnek érezte magát. Egyszerre szemet szűrt, hogy sokat hiányzik — napközben gyakran jár a saját dolga után. Előbb a jelenléti ívet, majd a kilépet is bevezették. Megvádolták, hogy túl sokat telefonál a tsz költségére. Újabb affér: gépkocsivezetői tanfolyamra iratkoztam, s azokon a napokon, amikor vezetni kellett, szabadságot írtak neki. A tizenhét napból így ment el tizenkettő.

Igazságtalanság, igazságtalanság, igazságtalanság! A főkönyvelő, Balogh Imre idős ember, sokat tapasztalt. Úgy beszél a Borbás-ügyről, mint aki százszor végiggondolta az egészet, régen elrendezte magában a sok viszáltyt.

— Panaszkodni tud, de dolgozni az istennek se akar — jellemzi hajdani főnöke Borbást. — Pedig ha van kedve, jól ellátja a feladatát. A fegyelmetelensége viszont túrheteren volt, az egész adminisztráción érződött a hatása.

Ezért kellett a jelenléti ívet és a kilépet — íme a második változat. És szó esik a telefonálásról is, meg a szabadságról — más szempontokból ítéltve a dolgot. Kinek van igazja? Tegyük a többi, lezártatlan vitához ezt is.

Hanem a kulcskérdést fel kell tennem: mi az igazság azzal a státusszal?

— Nem igaz. Évek óta felülrege van a szövetkezet vezetői, hogy nincs belső ellenőr. Ma is üresen áll az a státus. Az az igazság, hogy Borbást szerették volna annak, ha megbecsüli magát, és beiratkozik egy tanfolyamra is.

— De tanfolyam nélkül nem lehetett volna belső ellenőr — szövegem le. — És úgy tudom, más, alkalmas ember se volt a szövetkezetben.

— Oda tettem volna a fiatalasszonyt, aki a gyorsól

jött vissza, és közgazdasági érettségije van.

— De hiszen azért is elmarasztalták Borbást, hogy nem magyarázta el neki a munkáját, mielőtt elment zetorosnak.

— Ha valaki éveken nem foglalkozik valamivel, kiesik a gyakorlatból, kiesik a gyakorlatból.

— Azért belső ellenőrként dolgozhatott volna? Nem kapok választ, világot, megnyugtatót legalábbis nem. Borbás talán jól érezte: valakinek menni kell az irodából? Hogy a konfliktusok forrása ez volt, vagy ő maga szolgáltatott rá okot, azt nem nekünk kell eldönteni.

Hanem újabb meglepetés vár. Az elnök, Erdei Sándor is bekapcsolódik a beszélgetésünkbe.

— Borbás munkáját én korábban nem ismertem, nem foglalkozom az adminisztrációval. Az tény, hogy a fizetés soha nem későt az ő hanyagsága miatt. De volt vele más baj. A felesleges szervek kétszer is felszólítottak bennünket, hogy rendezzük Borbás Károly erkölcsi bizonyítványának a dolgát. Borbás azt mondta, ő intézi, várjunk türelemmel.

A türelem elfogyott, megkértük az erkölcsi bizonyítványt hivatalosan. Amikor megálltam, majd hanyatt estem.

Megmutatják. Idővel változik az ember, nem kiárt, hogy jó irányba. Az utolsó bejegyzés is több mint tíz évvel ezelőre vonatkozik, de az biztos: van mit olvasni az okiraton.

— Ahhoz, hogy irodában dolgozhassan, a megyei tanács elnökétől kellett volna külön engedélyt kérnem. De ilyen listával menjek oda? Borbás Károly nem maradhatott az irodában.

Kérdőjelek sokasága

Mielőtt az olvasó valakinek is a partjára állna, hangúlyozni kell: a tények, a vádak, az érvek és ellenérvek töredéket írtunk csak le, hisz ma is tartó, bonyolult, s Borbás Károly kitartásának köszönhetően a jogszabályok megvalósulását jó ideig munkát adó ügy ez.

A magam számára azért találtam tanulságot. Borbás Károly rendetlen volt, fegyelmetlen, munkakerülő? Lehet. De hol van csak egyetlen apró figyelmeztetés írásos nyoma?

A váratlan státushiány és Borbás irodából való távozás között nincs semmiféle összefüggés? Lehet. De az ellenkezőjére sincs logikus magyarázat.

Az erkölcsi bizonyítvány lehetetlenné tette az irodai alkalmazását? Lehet. De miért csak 1980 nyarán, amikor az okiraton 1979. novemberi dátum áll? És miért nem mondták meg ezt Borbás Károlynak? Miért nem lehet azonos véleménye az elnöknek („az irodában nem maradhatott”) és a főkönyvelőnek („belső ellenőrnek szerették volna”)?

A Borbás-ügy egyszer véget ér, a bíró dönt, s eljön a pillanat, amikor már fellebbezésnek nincs helye. De bármily legyen is a határozat, Borbás Károly meg lesz győződve arról: az elnök szándékosan okozott neki bajt. Pedig, ha az első fegyelmetelenséget illő felelősségre vonás követi, talán minden másként történt volna. Igaz, ehhez nélkülözhetetlen a következetes és egységes vezetői módszer.

Görömbölyi László

TAAR FERENC:

Nemzedékem

A társaság egyik fele Kismacson szállt fel a vonatra, a másik Látóképnél. A legutolsó vagonra kapaszkodtak föl, s egyenesen be, az első kupéba. Mindig ott utaznak. Sok év óta. Valószággal bérelt helyük már. Egy brigádban is dolgoznak a Hortobágyon, egyik csapat Kónyán, a másik Halastónál.

Még hidegek a hajnalkok. Valamennyien nehéz bakancsban, vattakabátban, füles sapkában. Fázósan összesikálják a tenyerüket. Nehezen mozognak, mozdulataik darabosak, esetlenek, még nem járódtak be a merev izületek, a fáradt inak. És fuldokolva, hörögve köhögnek a sok cigarettától. Minden hajnalban itt köhögik ki magukat, együtt.

Amint betódnak a kupéba, rögtön lehányják magukról a fölső ruhát, térdükre terítik egy kabátot, előkerül a pakli kártya, és megindul a játék. Közben erősen füstölnek, jóízűek, hangosan nevetnek, kurta szavakat kiabálnak egymásnak, s így apránként, fokónként megmélitődnek a kora reggel frissességével, egymás közelségében. Előkerül és körbe jár egy kis üveg pálinka is. Mire Újvárosra ér a vonat, már nagy a kedv, pirosak az arckok, fénylenek a szemek, verik a blatot rendületlenül, mohány, és közben folyton ugratják, macerálják Gazit.

Gazi vékony, alacsony, inas kis magyar, amolyan elnyűhetetlen fajta, akit nem bír megrágni a munka, állja a száharai hőséget a pusztán éppúgy, mint télen a fákat ropogtató fagyot, túri az észéget, szomjúságot, dohány nélküliséget, ha úgy adódik, soha nem nyílik panasza a szája, erős és munkabíró, szorgalmas, mint a hangya és végtelenül szelíd lelkű. Arcára valószággal rákölt a megbocsátó és elnéző mosoly.

Mert Gazi folyvást ugratják, rákapnak, véle szórakoznak. Most például azért „szállnak rá”, mert amint belépett a kupéba és letette lába elé a kis elemzősias tászkát, nekidől a vagon oldalának és lehunyta a szemét. Az első horkantás után persze fölrázták.

— Gazi! Hé!
A kis ember bambán, véres szemekkel nézett rájuk.
— Mi van?
— Mit csináltál eccakor?
— Hagyjatok aludni!
— Addig nem, amíg meg nem mondd! Megint az asszonyt babráltad, mi?
— Dolgoztam, na! — mondta Gazi kelleltenül és újra lehunyta a szemét.
— Aztán, mit dolgoztál te, éjjel?
— Ólat csináltam, na!
— Ólat? — hördült föl a társaság. — Gazi! Hát szabad ilyet csinálni? Ólat építesz éjjel, amikor aludni kéné? Minek neked ól?

Nem volt kitérés, válaszolni kellett erre is.
— Vettem négy süldőt, beállítom hízóba, na!
— Miazisten! Már hizalsz is, te güzü! Nem elég a tömötlen tyúk, meg liba?

— Játsszatok!
Avval befordult.
— Gazi! Csak nem szeretőt tartasz? Nagy nevetés.
— Álmában! — így a másik. — Még amellett is aludna!

És ez így megy végig az úton. Ha Gazi nem lenne, meg a kártya, dögünalom lenne a mindennapos, kétszeri út. De így hamar elszalad az idő. Ennyi a szórakozásuk: oda, meg vissza az a félóra. Gazit nem lehet kizökkenteni a nyugalmából. Legyint. Nem lázadozik. Nem haragszik. Vállal von.

Gazival egybeként már minden elképzelhető tréfát és kitolást elkövtettek. Egyszer például bezárták felszállás után a vécébe és csak Kónyán engedték ki. Mindössze annyit volt a megjegyzése: „Már azt hittem, elvisz a vonat!” Mások gyíkot csempésztek a tászkájába. Volt, hogy kiállították a folyosóra azzal, hogy szagos a lába, nem lehet kibírni, álljon kint a folyosón. Gazi szó nélkül kiment, és ott aludt a folyosón, állva, a vagon oldalának dőlvé.

Mert Gazi soha nem bírja kialudni magát.
Sok-sok év óta, nem is emlékszik, mióta, hajnalban kél, etet, itat, aztán a ház körül, meg a kertben babráll, trágyát hord, locsol, gyomlál, kapál, mikor minek van az ideje. Aztán mindig rohanás a vonathoz. Ott egy kicsit szunyókálna ugyan, de nem hagyják. Napközben valahogy megvan. A nehéz munka, a mozgás fölfrissíti. Egyekbent is Gazi nem tud immel-ámmal, lagymatagon dolgozni, az a hajtság fajta, aki inkább belepusztul, de nem képes semmit lelkiismeretlenül végezni. Este aztán megint vonatozás haza. S olyankor már azon jár az esze, milyen munka várja otthon. És ahogy betesz a lábát az udvarra, már éhesen ordít a disznó, bóg a tehén, a tyúkuk majd leverik a lábáról, alig győzi őket ellátni, kapkodva etet, itat, almoz, s amikor mindennel végzett, még csak akkor kezd a nagyobb munkához: szerszámot javít, ólat épít, fát hasogat, ártot tisztít. Éjfél körül esik ágyba, mint egy zsák. Alszik néhány órát, és kezdődik minden előlről.

Azon még soha nem gondolkodott: érdemes-e magát ennyire hajtania. Csak azt tudja biztosan, és ez megmelengeti a szívet: épített már egy szép új házat, fürdőszoba is van benne, meg angolvéce, mosógép, parketta, tévé meg vízcsap. Aztán a lányának is épített már egy házat. Most meg a fia készülő nőül, annak is kell egy fedél. És most itt az alkalom! Írja az újság, mondja a rádió, hirdetik, meg aztán tapasztalja is, mindent el lehet adni, amit csak ki tud hozni a ház körül. Hát ezt nem szabad elszalasztani! Libát hizalt, tojást árult, tehenet fej, most meg egy csapat hizót is beállított. Az apa nem hagyott rá semmit, csak a testamentumát: „A paraszt törvénye, hogy gyarapítson, amíg csak él! Mert, ha már nem gyarapít, csak fölél!”

Gazi nem olvas, nem hallgat rádiót és nem nézi a tévét, mert nem ér rá. És örökké fáradt. Ha mégis néha úgy adódik, hogy le tud ülni egy szusszanni, nyomban elalszik.

Béhvatta egyszer a gazdaság személyzeti vezetője:
— Gazi bátyám, nagy megtiszteltetés vár magára: elküldjük tanfolyamra! Szakmunkás lesz!

A kis ember remélten pislogott. Mi lesz, ha kiesik a munkából? Ki látja el otthon? Az asszonyra nem hagyhatja. Nem, köszöni szépen, most nem mehet. Majd később...

Később egyszer az igazgató akart vele beszélni. Behívatta, leültette, kávéval, cigarettával kínálta, érdeklődött hogy léte, családja felől, majd kedvesen azt mondta:
— Gazi bácsi! Maga a legjobb dolgozóink egyike. Szeretnénk külön is megjutalmazni: elküldjük üdülni két hétre a hegyekbe!

A kis öreggel forogni kezdett a világ, remegett kezében a cigarett. Megköszönte szépen, de most semmiképpen nem mehet sehová, és gyorsan kifarolt az irodából. Hát, tudna ő egy napot is nyugodtan eltölteni semmittevéssel, amikor otthon várja a rengeteg munkát...

...Csattog a kártya. Jár körbe a kis üveg. Megtelik a kupé azót, ruha, cigarettafüst és izzadság szagával. Föl sem veszik a fullasztó bűzt. Megszórták. Még ez a szag is összetartja őket. És hát tényleg, ennyi a szórakozásuk. Úgy élnek voltaképpen ők is, mint Gazi, legfőképpen nem hajtják annyira magukat, de nekik is hajnálól kezdődik a nap és éjfélkor ér véget, ráadásul egész nap emelnek, rakodnak, húzzák a halót, emelgetik a nehéz merítőedényt, izzadnak, beledadják minden erejüket. Nekik már ez maradt, nyugdíjig. Szakmájuk nincsen, az új technikát nem értik, már ahhoz nem is fiatalok, hogy megtanulják, még néhány év a nyugdíj, addig ki kell bírni valahogy a trógerolást.

Kónyán, majd a hortobágyi állomáson kiürül a kupé. Ki erre, ki arra.
Estefelé megint együtt a brigád. A hortobágyi állomáson kedvetlenül, fakó arccal kapaszkodnak fel. Csingetik az öklüket, görnyedten ülnek, nehezen kapkodják a lélegzetet. De a gondolat jó, hogy megint hazafelé visz az út.

Akik Kónyán szállnak föl, fekete arccal, komoran vészorognak be a kupéba. A többiek megérzik, hogy valami rendkívüli dolog történt.
— Mi van?

Nem felel senki. Az egyik fölmutatja a Gazi kis elemzősias tászkáját, letesz a ülésre. Oda, ahol Gazi szokott ülni. És aludni. Aztán egy másik tompán közli:
— Elkapta a gép.
Nagy, súlyos csend. Csak a vonat kezei kattognak.
— Meghalt?
— Nem. Csak összetört. Elvitte a mentő.
Csend. Mély sóhajtások.
— Mit csinált a szerencsétlen?
— Elaludt.
Ülnek komoran, feketén, némán. Később valaki megszólal:
— Meg kéne tudni mégis, mi lett vele. Felhívjuk a kórházat.
Némán bólintanak.
Majd egy másik:
— Hátha a felesége tud már valamit!
— Vagy még semmit.
— A tászkáját is le kell adni.
— Ott maradt az asszony magára, mindennel...

— Azt mondom, menjünk oda most, mindnyájan.
Igen, most oda kell menni. Meg kell mondani. És el kell végezni a Gazi munkáját, amíg az asszony megszédesi magát. Ennyivel tartoznak egymásnak. És arra gondolnak most: valahogy mindnyájan így morzsolódnak, egyik az ujját közösrülte le, a másiknak átment a lábán a kerék, a harmadik leest a pótkocs tetejéről. Hiába, már nem úgy mozdul a kéz, a láb, ahogy kelene. De kiállni, abbahagyni nem lehet. Olyanok ők bizony, mint a fogak közé szorult szemek...

Ülnek, hallgatnak.
Látóképnél mindnyájan csendesen leszállnak. És elindulnak a dűlőuton a Gazi tanyája felé...

Húsvéti terület, terület

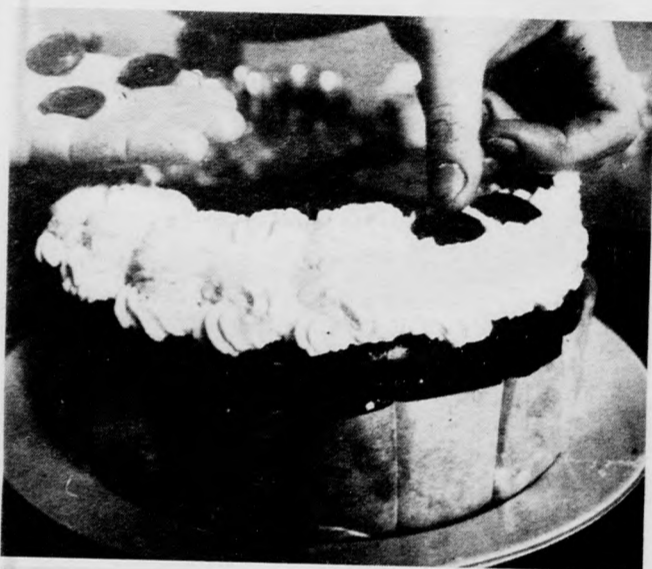
Finom ízek, ügyes kezek

Nagyüzem van az Arany Bika cukrászatában. A Sípós Gyuláné, Erzsike vezette tizenöt fő cukrászbrigád naponta negyven-ötven féle és legalább ötezer darab süteményt, habot és más nyalánságot készít mind az egyéni megrendelőknek, mind pedig a szálloda és az étterem vendégeinek. Tavaly óta nem csökkent az édesség kedvelőinek vásárlási kedve.

Képriportunkkal nemcsak csiklandozni akarjuk az olvasó igényét. Dicsérni is a finom ízek mestereinek ügyes kezemunkáját. (Iklódy János képriportja)

Töltelékét kap a piskótárolád

A díszes Bikatorta

Pohárban a kubai krém

Kisült a szerelmeslevél

Etetik a töltelékkeverőt

„Mintázzák” a diótortát

prilis elején megboldogult a tavasz. Ha az idő is meleg addigra már, nemcsak a levél-megvirág-nyűgyek bátorodnak neki a gyorsabb iramú növekedésnek, nemcsak a szelek szemtelenkednek be még a kipirult arcú lányok inge alá is; az ügyei után járó ember is azon kapja magát időnként, hogy — nicsak! — befordult egy mellékutca, ahol addig soha nem járt, és ahol most sincs az égvilágon semmi dolga, de ahol — úgy tűnik — sárgábban virítanak az aranyeső bokrai, illatosabban csordul a gyanta egy kert törpefenyőnek törzsén, vagy szebben vetik árnyékaikat a málló vakolatú falakra a zöldülő fák, mint más utcákban. Csatangolás, bolyongás ideje ez, jobb, ha nem is próbálunk ellenállni a tündérkedve serdülő tavasz bájálásának. Bölcsességünkben könnyen nevétségnek találhatunk.

Ha pedig így áll a helyzet, gyerünk hát, neki a városnak! Az ilyen kinyíló horizontú kékarany napokon a Nagyerdő felé tartó villamosok a legszűfoltabbak, nem kell tehát tülekednem a Palma presszó előtti megállóban, hiszen én épp az ellenkező irányba indulok. Találomra kiválasztott úticélmom az ócskapiac, a város szívbására, vagy ahogy mindenki mondja: a Zsibogó, a Zsibi.

A Nagyjállomáson már látható, hogy igyekeznek oda is elegenden korán örülni a kényelmes utazásnak. A vásártér felé haladó busz tömve van, a zaj szinte szilárd halmazállapotú. A forgó csuklóknál üvelő korlátok ülők, ide szorított a tülekvés. Ahogy szétrétegek, látom: az utastér — akárcsak a Vörös Hadsereg útja szombat délelőttönként — szinte tudományos igényű összeválogatott szociológiai gyűjteménye a vidék népességének. Foszladozó csukaszürke katonakabát és Adidas feliratú melegítő közé fekete berlinerkendő preselődött, gazdája, a a gyékényeskofa egy professzor külsejű ósz férfival perel, s igyekszik megóvni fonott tálkái épségét az akaratlanul nekinyomakodó test ellenében. Kopszódó öregúr figyel a jelenetet, alighanem boltos, jobb füle, mely mögé harminc éve tűzi a ceruzát, erősebben eláll fejétől, mint a bal, mosolyogva magyarozza a mellette álló rendőr tizedesnek, hogy mi volna a teendője a közszeméremnek a kofa szitkától való megvédése érdekében, ha történetesen szolgálatban lenne. A rendőr nem sértődik meg, jó kedvében van, a tömegben ide-oda furakodva kergetőző kölykökre is csak tessék-lássék mordul egyet. Az ablakon betűz a nap.

özvetlen közlemben ezüstgombos gúnyában, zsiros kalapban nagyhasú juhászember áll, erős hangon, egy üveg sör tétellel fogadást ajánl a körülötte állóknak, akik, mint állítja, egytől egyig képtelenek végrehajtani azt a kunsztot, amit ő, anélkül, hogy helyéről elmozdulna, szempillantás alatt megcsinál. A fogadások létrejönnek, a juhász körülnéz, hatáshatározatot tart, majd — egyetlen mozdulattal kacskásra pödrí szárnyasan lecsüngő bajuszát. A borotvált képű vesztekes megszégyenülten nevetnek, s igyekeznek elszéledni, mert a busz közben megáll a Zsibi előtt. A juhász mégis elcsíp kettőt-hármat, a falatozónak nevezett kocma felé tereli őket. Utánuk sétálók, lévén magam is szomjas.

A kocsmát, mely a zsidóvá-sár bejárója, a kora délelőtti órát meghazudoló nagy hangulat uralja. Itt feldécizik az említett szociológiai struktúra számos képviselője, a fal mellett guggoló átalvatos cigányasszonyoktól keretvezve. A juhász behajtja a megnyert söröket, aztán nagylelkűen megvendégeli társaságát. Valaki „házasembereknek, különösen pedig anyóssal egy fedél alatt élőknek való” szijostorokát árul a pult előtt, csak a szabadnapos rendőr tizedes érkezésére suttyan ki a nyitott

ajtón. Kék munkaköpenyes, gumicsizmás férfi a Bocsi, bocsi tarkát játssza tangóharmonikán, szót váltva vele megtudom, abban a reményben, hogy így hamarabb túl-adhat a jobb napokat látott hangszereken. Aki unja, megveszi. Nyolcvanéves, toprongyos csavargó évődik a gumicsizmával, noha alig áll a lábán. Most már feltétlenül megnősül, rikácsolja, megvalósítja Isonzo óta dédelgetett teremtését, és ha süket fia születik, ellentmondást nem tűrve tangóharmonikást farag belőle.

Mire kifelé indulok, az időközben gazdát cserélt tangóharmonika a Kék Duna keringőt zenéi avatottabb kezekben, az öreg csavargó könnyekig meghatva esküszik, hogy születendő fiának abszolút hallása lesz, ő pedig harmonikást farag belőle, úgy éltesse az isten.

A vásártér fölött szikrakal fénylő port remegtet az épp hogy mozduló szél, káprázik a szemem, ahogy körülnézek. Az árusok már mind a helyükön, innen-onnan a kihalófényben levő vöcsalagató rigmusok egy-egy magnak meghagyott maradvéka hallható, áll, él a Zsibi.

Legelő, a kocma tözomszedságában a vásárcsarnokok megépülése előtt minden hetipiacon is ott lehet a ruhakereskedők vertek sátrát. A vásár arisztokratái ők, nem kántálnak, portékáik, a bőrkabátok, farmeröltözékek anélkül is kelendők. Cipők, csizmák a szomszéd sátorban, remekbe készült tarisznyák, szifjonatok, övek még egyelőre odébb; ezeknek sem kell cégér. A biszuzárus előtt is tömeg örvénylik, ha valakinek idáig fejfértést okozott az, hogy honnan kerülnek a nők kezére, derekára, nyakára, bokájára a minden izlés hiányát harsányan kiáltó ékszerpötlékek, itt most nyomra bukkanhat.

A sátrakkal szegélyezett utcát a szemlélő sodródok közül óvatos és céltudatos arkifejezésükkel kitesztő fiatal férfiak róják szikár léptekkel. Kabátjuk szárnyát — miként amerikai filmekben teszik a magukat futólag igazoló detektívek — időnként gyors mozdulattal fellebbentik. Ilyenkor egy-egy aranygyűrű, ezüst karperec, márkás svájci óra, meggyéb válik láthatóvá pillantásnyi időre. A szembejövő bölintással vagy fejrázással jelzi, hogy kíván-e vásárolni vagy sem. Ha a vevőnek kiszemelt ödöngő — mint éppen most történik — a fejcsóválással egy időben szintén csillogó holmit, nevezetesen bilincset húz elő, az árusítás néhány hónapig szünetel.

A vásár sűrűjébe csak ezután jut az ember. A pekesen sorakozó sátrak mögött, földre terített pokrócon, fólián, zsákdarabon, de az is megesik, hogy csak úgy a porban a kacatok elképesztő tömege vár — valószínűleg esztendők óta hiába — vevőre. Rozsdás szártisztí uniformis, Vágó Sándor 4. b. osztályos tanuló nevére kiállított ellenőrző könyv, esőcsatorna három méteres darabja, állólámpa, szentkép, szakadt csecsemő, rugdalózó, törött ezüstkanál egy darabja, a századfordulón keltezett gépészmeérnöki oklevél, különleges formájú szőlőtőkék belakozva, mosdóállvány, tucatnyi szőrt hullatóg fogkefe, vesszőseprő, sparheld, aranyozott zenélő óra, jelvények, kintüntetések korlátlan mennyiségben, fapapucs, viseltes szoknya, rangnyelv, dugóhúzó, üres töltyéhüvelyek, szalmaszák, lábörölő, Horthy Miklós fiatalkori képe, gramofon, rokk, kerékpárbelso, „pingált üvegű petróleumlámpák, tányér, melynek fenekén a Há-

„Cs... OLÁ...
„A makói humuszban tanító áldozatkész segével ismét kisarjadt a nézést östehetség” — állta meg negyven évvel a makói Friss Újság. Oláh Györgyöt, a Cs Színház mostani kitűnő tanítványának. Kerek tanító 1981. március Oláh György színész futásának negyvenéves bileumából ismét leve volt tanítványának, ron egyik büszkeségén elmúlt negyven évben szor váltottak levelet, gyon fogékony volt ben, táncban, versben zaban egyaránt. Szó volt vele foglalkozni maga sem tudta, csak nösen érezte, hogy valami különös dolog történt vele. Aztán nagy lelkesedéssel és nagyon bizik, hogy ennek eredménye lesz” — olvasson György levelében.

— Nem tudok ma újat mondani — szabta az ünnepeket a Tanácsaság úti lakásán —, Napló már mindent rólam. Hagyjuk találya futásom felidézése kább egy-két gondolattal danék a színházról.
Örömmel közvettem mondandó gondolataim emlékeztetőül idézem mégis e nagyszerű pályafutásom legfontosabb állomásait.
1941-ben sikeresen tette, az első szerződés szege Gézától kapta, ten játszott, aztán utben a társulatban Sz hérvérón, Sopronban badkán. A követkeben Hlatky László stette Pécsre. 1943-ba Debrecenbe Belezna, Istrán társulatához. Szabadulás után egy azoknak a színészeknek nappal azon dolgozta estére a közönség leül előadás után a párt aludt, mert nem volt 1948-ban Kecskeméti zódott, hét év múlva zsa a Téri Árpád vezet társulatba. Azóta, ah

odródum ide-oda a tömegben, próbálgatom alkudozóképeségemet. Rajtavesztek, negyed óra alatt megveszek egy cifra vekkert, mely ugyan nem jár, viszont számlapján a boldogság kék madarai rajzanak, egy jegylukasztól a belepréslát MÁV-jelzéssel, egy orkándzsekit (ez az egyetlen, aminek hasznát veszem: elfelhősödött, és fújni kezd hirtelen teli torokból a szél), egy Bibliát, egy boroshordóba való rézcsapot, némi fenyőfádsznek alkalmas anyagot, haját, s egy 1934-es kiadású Anna Kareninát. Ez utóbbinak ugyan csak az első kötet van meg, de gazdája, varlamikori cukrász azzal vi-gasztal, hogy ez az igazi, a második kötetre kimerültek, vagy ahogy ő mondja, „már hanyatlóban voltak az egyb-ként jeles Tolsztojt alkotó energiái”, ha nem hiszem, kérdezzem meg a tanár urat. A szomszédos árus, ősz hajú, tiszta arcú ember, nem tagadja tanár voltát, és csóválja ugyan a fejét a Tolsztojt ért bíráló megjegyzés hallatán, mégis vásárlásra biztat, mert úgy van értesülve, hogy a nagy író művét „ezek” — s a város felé int a fejével — nem adták ki persze, nem is fogják, nem merik kiadni soha, meg kell tehát ragadni az alkalmat, ha akad bolond, aki rongyos háromszáz forintért lemond megszorultságában egy ilyen kötetről. Közben azt sem felejteli el megemlíteni, hogy az előtte heverő biciklipumpa kifogástalanul működik, nem járnék rosszul vele. Hogy meggyőzőn, Arany Jánost is, Petőfit is többször idézi, hibáztatlanul.

A lacikonyhások, török-mézarusok, vattacukrosok soránál visszafordulok, végignézek ismét a sokadalmon. A levegő remeg a zajtól, áll, él a Zsibi.

sakhamar azt is megértem, hogyan. Egy éltes asszony sárga odahagyja egy időre a zsákján heverő használt ruhákat, átsétál a kúdnál egy húsz méterrel odébb áruzó másik kofához. Kevés idő múlva felemel egy csikos pizsamát, ötven forintot fizet érte, diadalmasan tér vissza a helyére, zsákmányát szépen kiteríti egy zöld harisnyanadrág mellett. Odaladgok, a pizsama ára felől érdeklődöm. „Kilencven forint” — feleli az asszony. — „Ennyiért ingyen van. A fiamé volt, de csak egyszer húzta fel, mielőtt börtönbe vitték a gazembert.”

Elvettem magam. Ime az önellátó gazdaság amúgy magyar módra.
A buszról ingerült hangyák tülekedése a vásár. Az ismét előbúvó nap fénye idáig villantja egy gyűrű gyémántját, és felhőzik a pára az egész télen át penészedett rongyok fölött.

Elvettem magam. Ime az önellátó gazdaság amúgy magyar módra.
Csengey Dénes

„Csak a közönséggel törődtem”

OLÁH GYÖRGY NEGYVEN ÉVE SZÍNÉSZ

„A makói humusból egy tanító áldozatkész segítségével ismét kisarjad egy színész östehetség” — állapította meg negyven évvel ezelőtt a makói Friss Újság. A cikk Oláh Györgyöt, a Csokonai Színház mostani kitérő színterét köszöntötte. Az áldozatkész tanító, aki elindította a színészi pályán, 1941. szeptember 8-án az első premiert után köszöntő levelet írt tanítványának. Kerek György tanító 1981. március 25-én Oláh György színészi pályafutásának negyvenéves jubileumából ismét levelet írt volt tanítványának, immáron egyik büszkeségének. Az elmúlt negyven évben sokszor váltottak levelet. „Nagyon fogékony volt: énekben, táncban, versben, prózában egyaránt. Szórákos volt vele foglalkoznom. Ő maga sem tudta, csak ösztönösen érezte, hogy vele most valami különös dolog történik, amit nagy lelkesedéssel csinál és nagyon bízik abban, hogy ennek eredménye is lesz” — olvassom Kerek György levelében.

— Nem tudok magamról újat mondani — szabadkozok az ünnepeit a Tanácsköztársaság úti lakásán —, hiszen a Napló már mindent megírt rólam. Hagyjuk talán a pályafutásom felidézését, inkább egy-két gondolatot mondanék a színházról.

Örömmel követtem az elmondandó gondolatokat, ám emlékeztetőül idézzük fel mégis e nagyszerű pályafutás legfontosabb állomásait.

1941-ben sikeres vizsgát tett, az első szerződést Köszegi Gézáttól kapta. Kispécsi jött, aztán ugyanebben a társulatban Székelyné Hérvirág, Sopronban, Szabadkán. A következő évben Hlatky László szerződött Pécsre. 1943-ban jött Debrecenbe Belezna János társulatához. A szabadulás után egyike volt azoknak a színészeknek, akik nappal azon dolgoztak, hogy este a közönség leülhessen, előadás után a páholyban aludt, mert nem volt lakása. 1948-ban Kecskemétre szerződött, hét év múlva jött vissza a Téri Árpád vezette színházba. Azóta, ahogy ő

Sir Basil a Luxemburg grófjában. Három partnere balról jobbra: Harsányi Frigyes, Sinkó László, Hausmann Péter

mondja, „letelepedett” debreceni színész. Aggályosan pontos, lelkiismeretes ember, vicces, bohém csak az operettekben és a vígjátékokban szokott lenni. Előadás után lesminkel, aztán hazamegy. Azt mondja, s nem viccel, hogy már előadás után megkezdte a felkészülést a másnapra fellépésre. Azáltal, hogy családi körben pihen. Azt vallja, hogy éppen a művészet, jelesül a színművészet követeli meg a legnagyobb józanosságot, a kiegyensúlyozott fizikai és szellemi állapotot. Más értelemben viszont a színművészet megszállottság, mániákus nélkül nem lehet csinálni.

A szerepeire a legnagyobb műgonddal készül. Nézem a Volpone Corbaccio szerep példányát. Az üres oldalakon

rajzok mutatják, hogy megpróbálta az alakot vizuálisan elképzelni, más lapokon pedig rövid mondatokban vázolta fel magának a figura legfőbb jellemvonásait. A történelmi alakokról minden hozzáférhető elővas, ha mai figurát játszik, nem ritkán fiktív önéletrajzot ír neki, hogy az általános jellemzésen kívül egészen konkrétan keltsen valakit életre. Szerepeit hangosan tanulja. Nem titkolja, hogy az alapos, elmélyült próbákat kedveli, amelyekre rendező és színész egyaránt készül. Rajz Jánost, Szabó Ernőt, Thuróczy Gyulát, Somlay Artúrt és a Téri-féle társulat néhány tagját említi a példaképei között, azokat, akiknek mindenük volt a színház, akik tehetségesek voltak a színpadon és példamu-

tatóak az életben. Aki soha sem veszítették el az egyéniségüket!

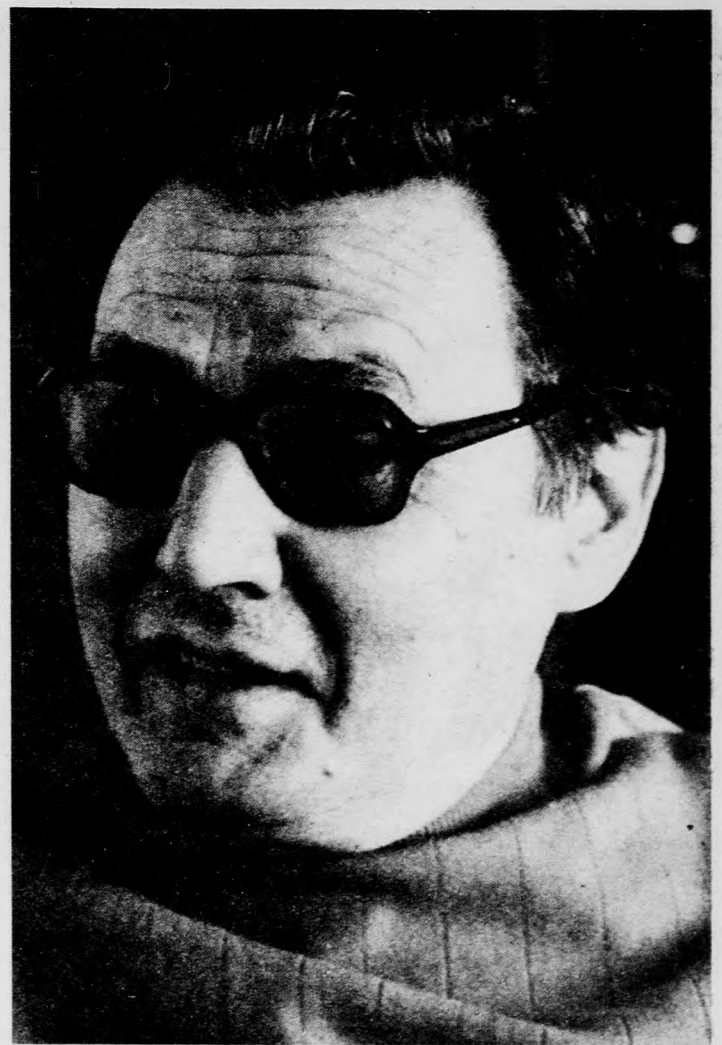
Magát szerencsés embernek tudja, mert az említett kitérő színészekon kívül egy-két darabban partnere lehetett Lázár Máriának, Bulla Elmanak, Latabár Kálmánnak, azaz látta a magyar színjátszás talán legnagyobb nemzedékének több kiemelkedő egyéniségét játszani, s néhányszor játszótársuk lehetett ő is. Úgy véli, mostanában sokat beszélnek a színházról feleslegesen. Népszínház, mondják, pedig elég lenne annyit mondani, hogy színház, mert hiszen ki másnak játszanak a színházak, ha nem a népek? Ha valamire büszke, akkor az, hogy ő a közönségnek játszott mindig, a „deszkán” élt igazán, a magánéletben gyámoltalan, mint az albatrosz a földön.

Sérelmei? Szerette az operettet, de egy időben becsatulták az operettszerepekbe, alig adtak neki más feladatot. Pedig ő karakterszínész és nem táncos komikus, csak kitérően tud táncolni és énekelni, hiszen operaszerepeket is megoldott már. Akárhányszor szerepelt Budapesten, mindig sikere volt, mégse hívták soha filmezni, tévézni. Igaz, neki nincsenek „kapcsolatai”. Meg aztán ő minden idejét, estét a színpadon töltötte. Védő színész, ezt önérzetesen vállalja és vallja.

Nem szerzett pénzt és országos hírnevet, megnyerte azonban a debreceni és a nyíregyházi színházbarátok szeretetét, mert az emberek megérik, ha szeretik őket, s igyekeznek viszonzni a szeretetet.

Büszke rá, hogy a nagyobbik lánya folytatja a mesterséget: még főiskolás, de már szerepel a Madách Színházban. Szeretettel beszél a Csokonai Színház fiataljairól is. Esménye a kollektív színház! Ebben és sok minden másban csalódott az elmúlt években, de mostanában néhány szívdertő tapasztalata visszahozta kedvét, s talán a hitét is.

Bakó Endre

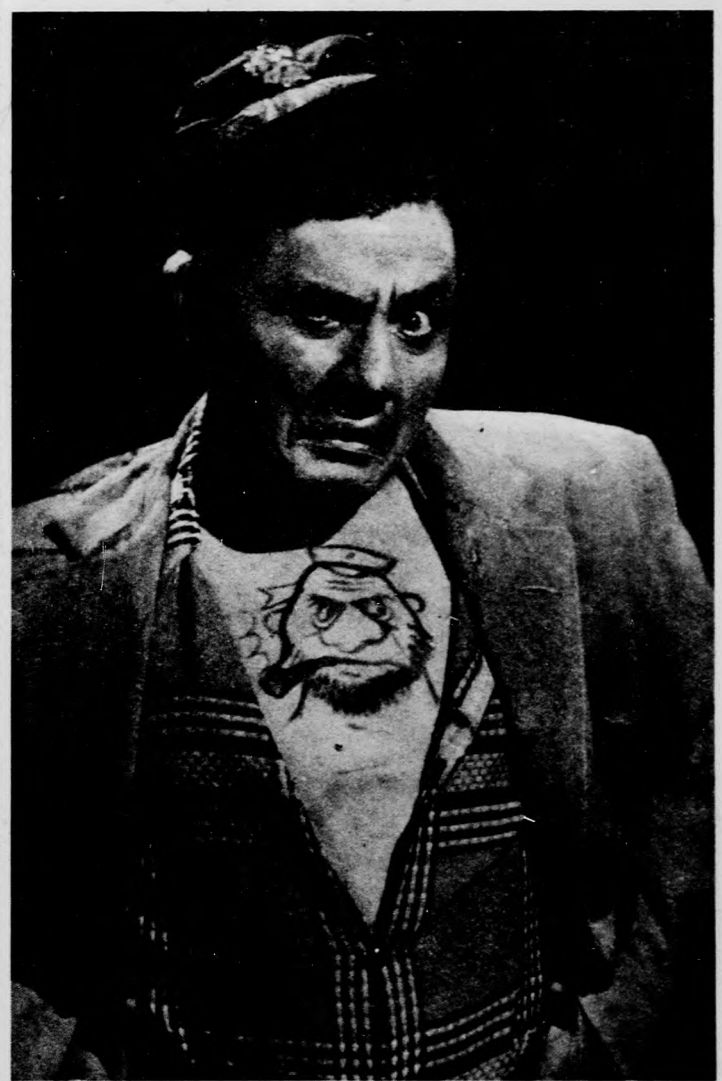
Oláh György civilben, a beszélgetés időpontjában

Simor Erzsével a Rágalom iskolájában

Csáky Magda és Selmecz Mihály partnere a Sybillben

Brandt kapitány a Fekete papagájban

Sümei Anikó

Filmnapló

A némafilm bohózatának kesernyés, világa, sirós-nevetős hangulata és az akkori nagy rendezők alkotásainak humorról álcázott filozofikus mélyeségű gondolatai elevenednek meg Sándor Pál „Ripacsok” című filmjében. Elsősorban Chaplin műveiben kapott ilyen óriási hangulati az emberi összetartás szükségessége, barátság és szerelem nélkülözhetetlen volta.

Színészek, művészek világában játszódik a film, de ez a környezet csak a keret, adja az alap gondolatot, amely annyira egyetemes érvényű, hogy bármilyen társadalmi közegben játszódhatna. A színészek zines, változatos, csillogással teli világa legfeljebb csak az ellenpontozás szerepét tölti be, hiszen a jelenetek egy része Budapest zengőiben, melékhelyiségeiben, cigarettafüstös bárhelyiségekben, kopott kis öltözőkben játszódik. Ezeken a színhelyeken és még néhány lakásban kergeti egymást szeretve-gyűlölve két barát, még önmaga előtt sem tisztázva, hogy a kergetőzés oka a másik tökéletes megsemmisítése, vagy végtelen önmagához való vágya.

Az alapötlet egy érzélgős, szentimentális alkotás lehetőségeit is magában hordozza, de a rendező következetesen olyan eszközöket alkalmaz, amelyek segítségével messze kikerül a témának ilyen jellegű feldolgozása. Elsődleges eszközei ehhez az ún. ellenpontozást választja, amely főleg a színhelyek kiválasztásánál figyelhető meg: míg a színpadon minden csillog,

másutt — már a színpadok mögött is — minden a lehető legkopottabb: az öltözők szűkek és sivárak, a kiválasztott utcacéleletek sötétek, barakképűekkel, malteros ládával zsúfoltak. A lakások, amelyek hőseink végigkergetik egymást, magukon hordozzák külön lakóik személyiségét: bútorokkal telítettek, mintha tulajdonosaik otthon is diszlettelkennék körül önmagukat. S végül, mint szintér: a mellékhelyiségek hangsúlyozottan piszkosak, elhanyagoltak — s így furcsa hátterül szolgálhatnak a főhős végleges döntésének megszületéséhez. Sivárság, fény, kopottság, hivalkodás folyamatosan változtatja egymást, ahogy életünk is ellentétes dolgokból tevődik össze: barátság-árusítás, becsületesség-aljasság, hűség-hűtlenség, önzetlenség-önzés — és sorolhatnám tovább, hogy mi mindent tudunk elkövetni mi emberek egymásért és egymás ellen.

Szinte az egész film éjszaka, vagy nappal is becsőtített, mesterségesen megvilágított lakásokban, illetve elzárt lépcsőfeljárókban játszódik. Ritkán hatol be ide a napfény, ahogy ritkán jut el az önzés és a karrierizmus világába a szeretet. Ezeknek a színhelyeknek a kiválasztása, a színek, fények adagolása egyaránt dicséret a rendező, Sándor Pál és az operatőr, Ragályi Elemér.

A film egy kabarészámmal kezdődik, cselekménye előadónak személye körül bonyolódik, s közben egy több

Sándor Pál: Ripacsok

rétegből álló párhuzamoság figyelhető meg a betétszám és a film között. Egyrészt a film egész mondanivalója belesűrűsödik a refrén sorába, miszerint: „Egyedül nem megy...”, vagyis az élet társ nélkül egyszerűen elviselhetetlen; másrészt ugyanaz a vásári harsányság, ugyanaz a szatirikus, olykor a pikantiába hajló hangneme jellemzi a filmet, mint ami az alapvető jellegzetessége a harmadosztályú lokálokban előadott kuplészámoknak. De mindig, minden jelenetben sikerül kikerülni az izléstelenséget, amely nemegyszer komoly veszélyként fenyegetett. Ebben nem kis szerepe volt a forgatókönyvíróknak, Tóth Zsuzsának, aki a jelenetek belülről kellő összhangot tudott teremteni megható és nevetésszerű megnyilatkozások, érzelmesség és cinizmus, emelkedettség és alpariság között.

Az életben elérhető különböző célok sorrendje állítódik itt fel, illetve kérdőjeleződik meg. Például egyik hősről a lány szerinte (nem szó szerint idézem): „Lehet, hogy nem látlak már soha énekelni apa, de megtanulok három nyelvet és eljuttok Amerikába” — kinek mi a fontosabb?! Persze rögtön felvetődik a kérdés: ebben a kapcsolatban — apa és a lány viszonyában — melyik volt az, amelyik először jelölt méltatlan helyet a másikkal az elérhető értékek között. S akkor már a reagálás is másként értékelendő. Ez az említett jelenet csak egy mozzanat a filmben, s nem is a jelentősebb

bekek közé tartozik — mindössze csak azért említettem, hogy ezzel is utaljak arra: a harsányság, az izléstelenség, kacérokodó képek ellenére ez az alkotás az emberrel, az ember érzelmeivel egy áttételesebb formában foglalkozik, melynek elfogadása sokaknál ellenérzést vált ki. De érdemes a kezdeti — esetleges negatív — álláspontot idővel felülvizsgálni, és gondolatban többször végighaladni a képekben — még akkor is, ha ezt nem követi az eredeti vélemény megváltozása.

A „Ripacsok” azon kevés magyar filmek közé tartozik, amelyeknél elmondható, hogy a színészek egyenrangú alkotótársai a rendezőnek. Garas Dezős és Kern András együttese felejthetetlen: bohémek, kedvesek, kegyetlenek, ijesztőek, nevetésségek — vagyis az emberi jellemteljes bonyolultságában állítják elének. Arcuk időnként fehérre meszelt, megfáradt, elmélyült ráncaik ilyenkor eltűnnek, szemük azonban többszörösen tükrözi a bennük zajló érzelmeket. Mozdulataik visszafogottságuk ellenére kifejezőek, ugyanakkor mondható el hangjukról is, melynek tónusa, hangsúlyja sokszor egyetlen szó segítségével is kifejezi pillanatnyi hangulatukat.

Nem lehet említés nélkül hagyni a film kísérőzenéjét sem. Presser Gábor hol harsány, hol érzélgős dallamai szervesen illeszkednek be a film groteszk hangmérébe.

ást olvashatja, aki kika...
za belőle a levest, gomb...
fosztott csendőrzub...
nem messze töle rosz...
nyacsavarak között a...
ott gombok, fületlen...
blámbili, faragott sötár...
imakönyv „Feltáma...
— Anyád 1944” bejegy...
gyapjúzoknik, vascso...
kispárnák... itéletnapig...
győzőnem összeszámolni...
dni.

tródom ide-oda a tö...
egben, próbálgatom...
kudozóképességemet...
esztek, negyed óra...
megveszek egy cifra...
t, mely ugyan nem...
szintén számláján a...
ság két madarai raj...
egy jegylukasztót a...
selt MÁV-jelzéssel...
tánczsekit (ez az eg...
minek hasznát veszem...
sódott, és fújni kezd...
teli torokból a szél)...
tliát, egy boroshordóba...
rézcsapot, némi fenyő...
ek alkalmas anygal...
s egy 1934-es kiadású...
Karenninát. Ez utóbbi...
nyan csak az első köte...
meg, de gazdájára, va...
ri cukrász azzal vi...
k hogy ez is igaz, a...
k özetre kimerültek...
hogy ő mondja, „már...
óban voltak az egyéb...
es Tolsztoj alkotó...
”, ha nem hiszem...
em meg a tanár urat...
szédos árus, ősz hajú...
rcú ember, nem tan...
nár voltát, és csóvál...
n a fejét a Tolsztoj...
to megjegyzés halla...
egts vásárlásra biztat...
y van értesülve, hogy...
ró művét „ezek” —...
os felé int a fejével...
adták ki persze, nem...
k, nem merik kiad...
meg kell tehát ra...
alkalmat, ha akad...
ki rongyos három...
ntért lemond meg...
gában egy ilyen kö...
özben azt sem felej...
gemplíteni, hogy az...
verő biciklipumpa...
lanul működik, nem...
rosszul vele. Hogy...
zón, Arany Jánost is...
s többször idézi, hi-

konyhások, török...
ok, vattacukrosok...
kisszafordulok, végig...
nét a sokadalmon...
remeg a zajtól, áll,

amar azt is megér...
hogyan. Egy éltes...
nyáság odahagyja...
a zsákján heverő...
ruhákat, átsétál al...
ly húsz méterrel...
ülő másik kofához...
múlva felemel egy...
samát, ötven forin...
erte, diadalmasan...
a helyére, zsákmá...
en kiteríti egy zöld...
adrág mellett. Oda...
a pizsama ára fe...
dóm. „Kilencven...
feleli az asszony...
„Ennyiért ingyen...
amé volt, de csak...
húzza fel, mielőtt...
vitték a gazem-

m magam. Ime az...
gazdaság amúgy...
odra...
l ingerült hangyák...
a vásár. Az is...
gy nap fénye idáig...
egy gyűrű gyé...
és felhőzik a pá...
és telen át penésze...
ok fölött.

Csegey Dénes

Levelek a számáramhoz 3.

Figyeld rám szürkeszemű
Most elmondok neked azt a mesét az egyetlenegyét
a régít amelyben nem lesznek törpék sem óriások
s a királynak egyetlen fia van csupán az se bírja a kardot emelni

Viszont a talpa alatt az erdőn megsárgulnak a fűvek
és megszikadnak a gombok kerek kalapjai
és elhorgadnak a fényivő tarka virágok

Es az utakon sarka alól fekete források fakadnak
föl azokban nem tiszta vizek hanem tanyáznak
bárat meg magányosság és kudarcok tehetetlen
dúhe

Es abba belelépnek a járókelők és olyankor mindenki
lökődési egymást elfelejtjük a másik nevét
és nem mozdul kezünk hogy megemeljük a kalapokat
reggeli köszönésre

A kézfogások eltűnének a bőrkosztyúk melegében
és megy az egyetlen királyfi és látja hogy halál
lép és fájdalomat fakaszt és magot ha vet
szögek kelnek a barázdákból

Es sir az egyetlen királyfi csak hogy könnyei kimossák
az árvalányhaját lengető kukoricát meg a teit
mellű szőlőskerteket

és hiába fordul a földhöz az éghez imádkozva
vagy káromkodva üres a felvilág és alvilág és rá
se néznek és meg se hallják

hát akkor csakazértis
mondja az egyetlen királyfi és felveszi az emberek
arcát mindannyiunkét

hasonlít immár rám és hasonlít arra aki él és aki
meg fog halni és egyszer csak mi valamennyien
hasonlítani kezdünk az egyetlen királyfirra
és véres a talpunk és éles a sarkunk és béna kezünkben
megkövesedett a mozdulat drága ritmusa

jaj szürkeszemű nem mese ez
végy a hátadra nehogy a földre lépjek s kocogj
át velem füves mezőkre amelyek tele vannak
síkoító madarakkal

Mint a rákot

A gyöngösem ismerem
egész a bordacsontig.
Belegörnyed az ember
mielőtt meghasonlít.

Elszalaszt szép szerelmet
mert változtatni gyáva,
s gurul feléje gyógyszerek
glóriás karikája.

A véleményét elnyeli,
s csak hiszi: 'belerokkan.
Élni szeretne valahogy,
akár megaláztatottan.

A gyávaságom ismerem,
megszokom mint a rákot,
s a szegényemmel szeliden
naponta parolázok.

Köszönöm

Megköszönöm ezt az esőt is,
arcom fürdeni belemártom.
Köszönöm a levélnevezést
feketetőrszű körtefakón.

Köszönöm, hogy holnap is nap lesz,
s reggel talán felébredek még.

Köszönöm a hajnali csöndet,
s a mályvaszínű naplementét,

kudarcok, harcok buktatóit,
edző tüzet a szenvedésnek,
zászlót, könnyet, fejfát és bölcsőt,
ami csak volt. És azt, hogy élek.

Hasztalan indult

Lemaradsz egykomám.
Lassan mindannyian megelőznek,
amíg te hosszan álldogálsz
árokpartok dúis bodzáinál,
Tiszaparton, náderdő szélen
s melengeted a madártojást.
Futnak a fürgelábú daliák
s könyökük gyönyörű ize
sokszorozza a lendületet.
Derekad dermeát ritmusa
sűrűn kényszerít pihenésre,
s ilyenkor a hangyavonulás
fekete porszemével játszol,
s lassan lemaradsz.
Melletted senki sem jön.
Minek hát
becéző mozdulat, simogató kéz?
Mért segítesz törtszárnyú madaraknak?
Mért ülteted a gyümölcsfákat?
Úgyis olyan egyedül maradsz,
hogy tenyeredben megkövesedik
egy hasztalan indult kézzorítás.

JÓZSA JÁNOS: KRÚDY-ILLUSZTRÁCIÓ

A magyar nyelv hete

„Az írás és a beszéd módja mindenkit leleplez.” (Illyés Gyula: Magyar beszéd)

Csak a felszabadulás után lett államérek az, hogy minden ember megtanuljon a maga és a mások ügyében hatásosan beszélni. A „nyelvi felszabadítás” területén is nagyon sok eredményt értünk el 36 év alatt. Az elmúlt évtizedekben az embernevelés, a közéletiségre nevelés fontos részévé vált a beszédnevelés, beszédművelés.

Napjainkban már a társadalom nagyobbik részének meggyőződésévé vált az a felismerés, hogy az ember beszéde és magartása között kimutatható összefüggés van, hogy az emberi udvariasság első tükrözője a nyelvi udvariasság. Az is közvéleményre erősödött, hogy az anyanyelv ápolása, értékeinek óvása a hazaszeretet látható igazolója.

A nyelvtanulás — a beszéd- és az írástanulás — végigkíséri mindenki életét. A társadalom változásával együtt változik a nyelv is: szókincs, normái, stílusértéke. Ezt a szükségszerű változást minden beszélő embernek meg kell ismernie, hogy társai-val hatásos kapcsolatot tudjon teremteni.

Az iskolán kívüli nyelvművelésnek az a feladata, hogy rendszeressé, tudatossá tegye

az egyéni nyelvpótlást. Az emberközpontú nyelvművelés hatása az emberi magatartásban, a társas kapcsolatokban mindig érzékelhető. Az évenként ismétlődő magyar nyelv hete emlékeztet a beszéd és írás fontosságára, anyanyelvünk rendszerének gyakorlati jellemzőire, a nyelvpótlás legjobb módszereire.

Pártszervezetek gyakorlatukból ismerik, mi a szerepe a beszédnek a politikai munkában; vállalatvezetők tudják, hogy a hatásos vezetésben milyen fontos a beszéd színvonala; nevelők, népművelők, ismeretterjesztők vallják, hogy az oktatás, a nevelés, az ismeretterjesztés sikere a közvetítés nyelvtől is függ; az ifjúság nagyobbik részét már meggyőzték tapasztalatai: emberi értékességének mutatóit közép tartozik beszéde és írása is.

Az egymást követő hetek egész évre feladatokat adnak minden beszélő és író embernek. Hogy milyen színvonalon oldja meg a feladatokat, attól függ emberi értékessége közéletiségének, mindennapi munkájának a sikere is. Ezért fontos a mi mai társadalmunkban az emberközpontú nyelvművelés.

Nagy János

ÉRTSÜNK SZÓT!

Kell-e az új mozaikszó: a TÁG?

A debreceni Tóth Árpád Gimnázium — fennállásának negyedszázadát ünnepelve — elhatározta, hogy ezennel TÁG néven fog szerepelni. Nyilván grafikai sugallatra hosszadalmasnak tartotta a közismert titulusát, s a szóalkotás nálunk is nagyon divatos módjának hódolva döntött így. Nem akarok ünneprontó lenni, hiszen ismerem és tiszteltem az ott folyó magas szintű pedagógiai munkát, mégis kifogást emelek e frissen született mozaikszó ellen.

Ismeretes, hogy a betűszók és rövidítések keletkezése nemzetközi jelenség, s már a múlt század vége felé kezd meghonosodni a magyar szóalkotásban, persze eleinte még ritkán, néhány intézmény nevével. Az első világháború óta aztán egyre nagyobb méreteket öltött a szógyarapításnak a módja, s főleg a felszabadulás után terjedt el. A magyarra is kézenfekvő: kell, szükséges, és a gyakorlati haszna megkönnyíti elterjedését. A fen-

tebb említett TÁG szó min-tájára főleg, tulajdonnévi értékű szókat hoznak létre, amelyek arra valók, hogy országok, pártok egyesületek, intézmények, vállalatok stb. hosszadalmas nevét egyetlen rövidke szóval helyettesíthessük (NDK, LEMP, DUSE, KLTE).

Tehát mozaikszókat a maguk helyén nem helyettesíthetjük, főleg akkor nem, ha azokat a nyelvközösség tekintélyes része érti is, a hangzása sem kellemetlen, és nem is kapcsolódik a hangsorhoz más egyéb jelentés. Esetenként azonban előfordul, hogy a mozaikszó használata ellen fel kell lépni. Ilyen eset lehet például a mozaikszó teljes ismeretlensége. De óvást kell emelni az olyan mozaikszó ellen is, amelynek a hangzása jelent problémát. Ezt tette néhány évvel ezelőtt Lőrincze Lajos, aki a budapesti BAH közlekedési csomópont elnevezését kifogásolta ijesztő hangzása és többszörösége miatt. S most én is ehhez hasonló okokból kötekedem a TÁG szóval kapcsolatban.

Szükségtelennek tartom e rövidítést, mert az az intézménynev (Tóth Árpád Gimnázium), amit helyettesít, önmagában sem hosszú. De talán még egy egészségellen helyi divathullámnak is elindítója lehet, ha kedvet kapnak hozzá a többiek. A legnagyobb baj azonban mégis az, hogy a szó komikus hatást kelt eredeti jelentésértelme miatt. Hiszen tessék csak kipróbálni, hogyan lehet mondatba foglalni ezt a rövidítést! Valahogy így: A TÁG-ba járok. En is a TÁG-ban végeztem. A TÁG jobb, mint a Fazekas Gimnázium stb.

Csinján kell banni a mozaikszó által nyújtott lehetőségekkel. Ha ugyanis túlságosan tágra tárjuk a kapukat, a TÁG szóhoz hasonló sikerületlen szülemények is bejöhhetnek rajtuk.

— IIár —

MOCSÁR GÁBOR:

Miért nem lettem költő?

Író-olvasó találkozók az olvasók mindenfelé kérdeznak az íróktól. Egyszer azt kérdezték tőlem valahol: Mit csinál egy író egész nap? Frappáns kérdés! Bele van rejtve kajánul az is: hogyan mit tud egész nap csinálni? Egy kérdés azonban sohasem marad el: hogyan lett önből író? Mit lehet erre felelni? Szoktam mondani valamit, de hát van erre a kérdésre hiteles válasz? Viszont, sohasem teszik fel azt a kérdést, amit pedig szívesen hallanék, mert erre aztán hiteles és fölségesen pontos választ tudnék adni: hogyan nem lett Ön költő?

Pedig a kérdés nagyon ésszerű. Ha abban egyáltalán van valami különös, hogy valakiből író lett, szerintem még különösebb az, hogy nem költő lett. Nálunk Magyarországon ugyanis a költésnek, versírásnak akkora divatja van, hogy már-már népmozgalomnak nevezhető, s az a csoda, valóban, hogy ha valakinek van ideje is, papírja is, meg az írászhoz hajlama is — mégsem ír verseket.

Ráadásul az az igazság, hogy eredetileg nem prózáíró, hanem költő akartam lenni. Mégsem lettem az. Ha jól belegondolok, egy tehénen múltott a dolog, egy szép pirostarka, kajla szarvú fejős tehénen. Ha minden jól ment volna, most elmondhatnám, hogy nem szárnyas paripán, hanem ezen a jámbor tehénecsken indultam el a Parnasszus megmászására. Csak hogy a dolgok nem úgy alakultak, ahogy szerettem volna és a Parnasszus hegye ködbe borult előttem.

Verseket írtam. Hogyne írtam volna, rengeteget. Tizenhat, tizenhét éves koromban írtam őket fáradhatatlanul, a szénapadláson. Mind tele volt busongással, halálvágygal, világfájdalommal, miről is írhatna tizenhét éves korában egy induló költő, aki ad magára valamit? A legjavával tele lett egy pepita fedelű iskolai füzet. A tanyáról a városba jártam iskolába, meg-megálltam egy-egy könyveskirakat előtt és néztem a könyveket. A versesköteteket izgattak leginkább, odaképzeltam a magamé, középre. Azt is tudtam már, hogy a könyveket könyvkiadók adják ki, mégpedig úgy, hogy megveszik a költőtől a verseket, kinyomtatják és eladják a könyveseknek. Azt is az elképzeltem, milyen

nagy pillanat lesz az, amikor valamelyik kiadó megveszi az én verseimet, és hazaviszem az árát, odaadom az anyámnak, és csak annyit mondok: tessék. Es O akkor összecsapja a kezét és a nyakamba borul, és többé nem fog engem világ lustájának nevezni, csupán csak amiatt, mert sohase vagyok kéznél, amikor valamit csinálni kellene, hanem fenn gubbaszok a padláson, verset írok. Ezután majd az lesz, hogy O fog küldeni a padlásra: menj, irjad azt a verset, ne lustálkodj! Hogyne küldene, hiszen jól jön az a pénz, amit a versekért adnak. Meglehetősen szegényen élünk akkoriban, sokat tudnék panaszkodni azokra a szűkös időkre, de én most nem panaszkodni akarok, hanem dicsekedni: erre is épp elég okom van.

Az történt ugyanis, hogy a kezembe került valami könyv, amire rá volt nyomtatva: Kiadta a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Rt. Debrecen. Ez lesz az, gondoltam. Ehhez viszem a verseket — itt helyben. Ma már nem tudom magamnak sem megmagyarázni, mi gerjesztette fel bennem a bátorságot — nyilván a költői becsvágy — egy tavaszi napon elmentem ehhez a részvénytársasághoz. Láttam akkori magamat: állok az ajtó előtt, kezemben a simléderes diáksapka, meg a füleim tájfényt és bekopogok az igazgatóhoz. Mert hogy egyenest az igazgatóhoz mentem, az akkoriban — megint csak megmagyarázhatatlanul — számomra természetesen adódott. Úgy lehet, már akkor is tudtam, hogy kockázatot nélkül nincs siker. Én mindenesetre megkockáztattam.

Bekopogattam. Beléptem. Az igazgató — sötét hajú férfi, elegáns öltözék, tömött, fekete bajusz — azt mondta: kérem, foglaljon helyet! Nem hazudok — ezt mondta. Helyet foglaltam. Afféle nagy, fekete, fényes bőrfotelbe ültem, amiből a felnőt ember sem lát-szik ki, nemhogy egy kis növésű diák, aki akkor voltam. Lehet azonban, hogy a füleim ki-látszottak, mert azok — mi tagadás — elég nagyok voltak akkoriban. S ráadásul az igaz-galomból biborvörösen izlottam. Aki hátulról látta, azt hitte: szeri stóplámpát szereltek a bőrfotelre.

Előadtam azt a szerénynek egyáltalán nem mondható szándékmat és tervemet, hogy versekötetet szeretnék kiadni! Van egy füzetre való. Az igazgató — képzelték — nem nevetett ki. Komolyan tárgyalt velem. Azt mondta: hagyjam ott a füzetet, jöjjenek vissza két hét múlva, akkor majd megmondja a véleményét és tovább tárgyalhatunk a dolgokról. A füzetet otthagytam és kiszédültem az ajtón. Uristen — két hosszú hét! Akkor még nem tudtam — honnan is tudtam volna —

Gémeskút, sár, p...
lizmus, árgus, figy...
mek, padon ülők ház...
ti sustorgása — zsúf...
lágváros, vaságy, v...
gosan kevesebb jö...
szabad mozgás, sürü...
nagy csalódások. Ez...
az ellentét pár azok...
többnyire fiatal lár...
asszonyoknak a sz...
fejében, idegeiben, a...
falusi életforma hely...
rost, történetesen H...
tet választják. Tága...
szobák, biztos keleng...
lyett munkásszállás...
lis programmal — a...
ber között mégis...
iszonyúan egyedül és...
telenül. Sokan válas...
bizonytalanabbat, a...
többat, hogy aztán...
rom hónap után szeg...
ve vagy családott bü...
gel visszatérjenek od...
nan hirtelen elhata...
vagy tudatosan elit...
Ez lehetne a summá...
tyus Aliz a Holnapo...
tegnap túl című kö...
mely a Magyarország...
dezése sorozatban...
meg. Lányokról szól...
Aliz szociográfus kör...
textilgyárak zakatoló...
közt dolgozókról, az...
sült Izzó betanított...
nőiről, akik valamiké...
útközben élnek a falu...

hogy eljön majd az id...
tet, hanem két hónap...
a kiadó nyilatkozik.

Nem hiszik el, ami...
gató két hét múlva ny...
va megint felkerestem...
feltebe, megint kigyú...
fotel magas támlája f...
te a füzetemet, belela...
természetesebb dolgok...
verseim megnyerték...
kinyomtatni. Kötetben...
mondta. Hidegvérrel...
Míntha épp ezt a vála...
tán belemertünk a re...
költő és kiadója. Tel...
igazgató azt kérdezte...
dolgok? Minél többre...
kivitelben? Csakis tet...
nek, bár még nem ala...
léseim. „Minden attól...
gyalópartnerem — h...
rá, úgy érve, mennyit

Ezt nem értettem po...
mennyit tudok érte fi...
képpen... hebegtem...
dani, hogy ha már pé...
taképpen kapni szeret...
Az igazgató készsége...
seskönyvek kiadása ú...
urak megrendelik, ök...
költőknek leszállítják...
költők aztán gondosko...
világos és rendez üze...
mondott egy összeget...
nyi szokott lenni a szá...
nyit fizessek. En! Nek...
stóplámpa kialudt a fo...

Megváltozott arcsz...
hogy ebből üzlet aligh...
ta: amíg meggondolom...
hagyjam nála a versek...
adnak ki, abban majd...
kinyomtatni, mert való...
verseim. Ezzel kapcsola...
legettem, otthagytam te...
tet. Ha nem kér érte p...

Még annyit megmor...
hénre rátérnék — hog...
hány versem nemsokár...
debreceni legnagyobb...
reczenben. Egyszer ma...
nem, erre is azért, me...
és híven tartalmazza a...
nyegét. Büskomság, a...
mető is volt benne. Ig...
/ valami / szivem jáj /

ÚJ KÖNYVEK

Gémeskút, sár, provincia-
lizmus, árgus, figyelő szemek, padon ülök házeleji esztorgása — zsúfolt világváros, vaság, viszonylagosan kevesebb jövedelem, szabad mozgás, sűrűbb élet, nagy csalódások. Ez lehetne az ellentét az előzőkkel, asszonyoknak a szemében, fejében, idegeiben, akik a falusi életforma helyett a várost, történetesen Budapestet választják. Tágas, tiszta szobák, biztos kelengye helyett munkásszállás, kulturális programmal — a sok ember között mégis valahol iszonyúan egyedül és gyökeretelenül. Sokan választják a bizonytalanabb, a csábítóbb, hogy aztán két-három hónap után szégyenkezve vagy csalódott büszkeséggel visszatérjenek oda, ahonnan hirtelen elhatározásból vagy tudatosan elindultak. Ez lehetne a summája Mátyus Aliz a *Holnapon* innen, *tegnapon* túl című kötetének, mely a Magyarország felfedezése sorozatban jelent meg. Lányokról szól Mátyus Aliz szociográfus könyve, a textilgyárak zakatoló gépei körül Izgó betanított munkásnőiről, akik valamiként még útközben élnek a falusi, köz-

„Könnyebb egy igazságot felismerni, mint elismertetni” — ezzel a Lamarcktól vett idézettel kezdődik Mezei András új könyve: *Ilyen gondok vagyunk?* Mezei András cikke az Élet és Irodalomban ezzel a címmel indított vitát, amely közel egy évig tartott. Az újságolvasók, tévénezők még élénken emlékeznek a görögökre, a hályog-kovácsra, Széles Lajos égési sebeket gyógyító folyadékára, a cellpanel sikertelenségének hűszéves jubileumára. Valami nincs kitálálva — ezzel a közéleti írással kezdődik Mezei András köteté. S ezek között az első helyek egyikén szerepel a magyar agyokban, kezekben született találmányok egyszerű hasznosítása, saját javunkra, a magyar népgazdaság javára történő megmentése. Sokan nem értjük, miként lehet az, hogy ami itthon nem kell, az külföldön világsiker. Csak a hivatalban vagy netán a sápot húzóknak lenne a hiba? Milliárdnyi kérdés. És Mezei András nem rest, hogy mindezt — bizony sokszor a saját zsebünket megörvidítő kérdéseket — a legelőszelben tegye fel, nem feledkezve el azok gazdasági összefüggéseiről sem.

ami / vigasztal / irok. — Szemből / könnyű / és amit / irok. — Temető / halottak / keresztek / Sirok. — Ravasz vers am ez, tessék csak megfigyelni, hogyan rimel benne sor a sorral, szó a szóval! Négy sor lenne tulajdonképpen, de én egy hosszú sort négy rövid sorba osztottam szét egymás alá, lépcsőzetesen, négyből tehát tizenhat lett, s ebből is kitűnik, hogy ha megmaradok a versírásnál, sokra vittem volna, mert manapság már soronként fizetik a költőket, és az jár jól, aki négy sorból tizenhatot tud csinálni, sőt többet.

De hát nem lehettem költő — és most jön a tehen, amiről már szó volt. Az az összeg ugyanis, amit a részvénytársaság igazgatója mondott, pontosan egy fejőstehén ára volt, és nekünk otthon pontosan egy fejőstehénünk volt. Pirostarka, kajla szarvú. Jól tejelő tehén volt. A tanya melletti fűzön legelőszett, kipányvázva. Anyi tejet adott, hogy abból megvolt a reggelink és vacsoránk is. Namármost, ha eladjuk, az árából ki tudtuk volna fizetni a kötet költségét. Ebben az esetben van vagy kétszáz verseskötetünk, de nincs tehénünk, és akkor mit eszünk reggelire és mit vacsorára? Be kellett látnom, hogy az evést nem mellőzhetjük. Így nem lettem költő! Ezen a fejőstehénen múlt.

Most már persze késő. Most kezdjek el verseket írni? Oszülő fejjel? Pedig most érdemes lenne, mert ha menne valahogy, netán ki is nyomtatnák, nem nekem kellene érte fizetnem, hanem én kapnék érte valamennyit, mert most nem a költők fizetnek, hanem nekik fizetnek. Vajon ez lenne az oka, hogy oly sok költő működik Magyarországon? A szerkesztők és a kiadók becsleszerint legalább egymillió költőnek van. Legalábbis ennyien írnak verseket, és szeretnék megjelenni. Csakis a költők és kiadók közötti anyagi viszony megfordulásában rejlik ennek a magyarázata, mert ha a fejőstehénnél kezdem — ahol az én költőségem végződött — nem találom magyarázatot. Itt ellentmondás van ugyanis. Úgy tudom, hogy a fejőstehének száma azóta csökkent, a költőké viszont legalábbis megtízszereződött. A két jelenség közt tehát nincs logikus összefüggés — a fejőstehén az én egyedi eszemben bukkant fel utólag, mint a költői pályakezdés sorsdöntő tényezője. A mai dolgokról amúgysem akarok, s nem is merek mondani semmit, részint nem akarok magamra haragítani költőket, akik közt igen sok jó barátom van, részint ballább keltem fel, nem is folytatom tovább, csupán felelni akartam valamire, amit úgysem kérdez meg tőlem soha senki.

Még annyit megmondok — mielőtt a tehenre rátérnék —, hogy állta a szavát. Néha verseim nemsokára megjelent az akkori debreceni legnagyobb napilapban, a *Debreczenben*. Egyre ma is emlékszem, a többire nem, erre is azért, mert rövid volt és velős, és híven tartalmazta akkori költői énem lényegét. Búskomorság, világfájdalom, sőt temető is volt benne. Így hangzott: *Megütött / valami / szívem fáj / strok. — Leülök / van*

Pap áristomban

„Mindnyájunk előtt kedveséget nyerne az az érdemes hazafi, a ki Abbas Millot régi és új történelméről nyelvünkre által tenné” — írja Pézseli József a *Mindenes Gyűjtemény* 1789. második negyedik kötetében. Korigényt fogalmazott meg, hiszen Besenyei már 1778-ban javasolta a mű lefordítását, Batsányi pedig levelében buzdította erre barátját, *Verseyghy Ferencet*.

Az 1786-ban II. József által megszüntetett pálosrendhez tartozó pap költő eleget tett a baráti s közóhajnak: magyarrá ültette Millot *Élelmiségi körökben*, másrészt dühöd ellenérzést első sorban a katolikus papság körében. Ez utóbbi ugyan nem elsősorban a *Voltaire* szelleméhez közelálló eredeti mű, hanem az I. kötet végéhez csatolt tíz értekezés ellen tiltakozik. Az értekezéseket *Verseyghy Voltaire, Herder, Montfaucon* s mások felhasználásával *Vierthaler Philosophische Gesichte der Menschen und Völker* című műből merítette, bár a felfogás sajátja is: „határozottan ki nyilatkozta-ellenes, de nem a vallást támadja, hanem a katolikus vallás szertartásait és dogmáit, nem a hit, hanem — amint ő nevezi — a babonás hit ellen küzd.” (Császár Elemér)

Azzal vádolják, hogy *Wunsch* lipcsei tanár indexre tett, vallásellenes — nálunk *Horusnak* nevezett — művéből merített. A támadás céltudatos, bizonyos, hogy egyházi felejtől nehezen viselték el *Verseyghy* szabados, világi életmódját, pajkos — s nem minden realis alapot nélkülöző — szerelmes verseit.

Szaitz Leó Magyar és Erdélyország rövid ismerete című, 1792-ben élvevény kiadott műve egy részében szigorúan támadja az értekezések szemléletét. (O támadta *Dayka Gábor* is egy évvel korábban szabados vezetésével.) *Alexovits Vazul* hitszónok (egykori rendtárs) 1792-ben — névtelenül ugyan — egész könyvet írt *Verseyghy* ellen, s bár nevét le nem írja. Aljasoknak, hazugoknak nevezi az értekezéseket, a pap költőt pedig ravasz rókának, álnok hazudozónak.

A babonás hit ellen

A mű nem várt hatást keltett. Egyrészt elismerést, másrészt dühöd ellenérzést első sorban a katolikus papság körében. Ez utóbbi ugyan nem elsősorban a *Voltaire* szelleméhez közelálló eredeti mű, hanem az I. kötet végéhez csatolt tíz értekezés ellen tiltakozik. Az értekezéseket *Verseyghy Voltaire, Herder, Montfaucon* s mások felhasználásával *Vierthaler Philosophische Gesichte der Menschen und Völker* című műből merítette, bár a felfogás sajátja is: „határozottan ki nyilatkozta-ellenes, de nem a vallást támadja, hanem a katolikus vallás szertartásait és dogmáit, nem a hit, hanem — amint ő nevezi — a babonás hit ellen küzd.” (Császár Elemér)

Azzal vádolják, hogy *Wunsch* lipcsei tanár indexre tett, vallásellenes — nálunk *Horusnak* nevezett — művéből merített. A támadás céltudatos, bizonyos, hogy egyházi felejtől nehezen viselték el *Verseyghy* szabados, világi életmódját, pajkos — s nem minden realis alapot nélkülöző — szerelmes verseit.

Szaitz Leó Magyar és Erdélyország rövid ismerete című, 1792-ben élvevény kiadott műve egy részében szigorúan támadja az értekezések szemléletét. (O támadta *Dayka Gábor* is egy évvel korábban szabados vezetésével.) *Alexovits Vazul* hitszónok (egykori rendtárs) 1792-ben — névtelenül ugyan — egész könyvet írt *Verseyghy* ellen, s bár nevét le nem írja. Aljasoknak, hazugoknak nevezi az értekezéseket, a pap költőt pedig ravasz rókának, álnok hazudozónak.

Amelyben viszont *Verseyghy* nem volt része, s Batsányit és Kazinczyt követően ő lett a harmadik költő-elítélte a magyar jakobinusok perének.

A társaságba őt is *Hajnóczy József* szervezte be, az ő kezébe tette le az esküt: két új tagot szervez, s az elveket élete kockázatával is terjeszti. Szervez is tagokat: *Landerer Mihály* könyvnyomtatót, *Juhász János* premontrei szerzetest és *Makk Domokos* volt pálos szerzetest.

Sőt, többet is tesz. Lefordítja magyarrá a *Marseillaise-t*, *Marsziliai ének* címen, valamint egy horvát lázító dalt, s állítólag még zenét is szerzett hozzájuk. A fordítás valóban forradalmi eréjű:

„Édes hazámnak szent szerelme,
segítsd vitézid karjait,
kedvelt szabadság istensége
törd össze népünk láncait...”

Bár neve az első letartóztatásokat követően a kihallgatások során többször elhangzik, letartóztatására csak akkor kerül sor, mikor *Németh János* lesz a pör közzéadvója. O 1794. december 10-ről 11-re virradó éjszaka összegyűjt mindenkit, akinek neve a perben elhangzott. Ő is a ferences kolostorba kerül, a földszint egyik cellájába. Egészen összetörve érkezik a börtönbe s mindvégig igen szomorosan törz képet nem is kell tökéletesen igaznak elfogadnunk, amelyet *Kazinczy* a fogság után 25 évvel — irodalmi vitáktól befolyásoltan — fest róla a naplóban. *Kazinczy* szerint *Verseyghy* a kihallgatás alatt „*Jolyton* siránkozott, nyivákoló és szent énekeket énekelte.”

December végétől 1795. február 23-ig többször kihallgatták, előbb tagadott, majd beismert mindent. A bíróság folségértés bűnében találta vétkesnek, s pallos általi halálra ítélte. Az ítélet hatására összesorokadt, majd kerygelmi kérényvt írt a királyhoz, amely az alábbi szavakkal kezdődik:

„A hal a vizen kívül meghal, a pap a klastromon kívül elvész. Amíg pap voltam, föllebbvalóm panaszá nélkül élttem a klastromban, miután innen kizavartattam, oly emberek társaságába kerültem, akiket nem ismertem, gyönyörködttem a szokatlan szabadságban, és észrevételmentőre kerültem, melyben bizonyára elveszítettem életemet, ha fölségde a halál torkából kiragadva alkalmat nem nyújt életemnek jóvátételére.” (Fordítás a latin eredetiből.)

Június elején a király a halálbüntetést bizonytalan idejű fogságra változtatja, s augusztus 10-én *Verseyghy* társaival — pl. *Batsányival*, *Szentjóbival* — elindul *Kuffstein*-ba. Itt a 12. számú cella lakója szeptember 5-től 1796. szeptember 2-ig, amikor *Gräzba* szállították, ahonnan már hónap múlva, 1797. április közepén *Brünn*-be kerül. Itt tölt még hat esztendőt a 4. számú cellában, ahol tanult, fordított, filozófiai jegyzeteket készített.

Szabadulását idős, beteg édesanyja szorgalmazza első sorban. Több kerygelmi-szabadító kérényvt írt a királynak, aki végre 1803 júliusában aláírja szabadulását.

A *spielbergi* rab 1803. augusztus végén postakocsin hazaindul *Budára*, ahol aztán már nyugodt, az irodalom és nyelvészet mezején maradó életét élt. Megtörték annyira, hogy lázadni már sohasem jén.

(Folytatjuk)

Bényei József

JÓZSA JÁNOS: FOTÓS-CÉGEK

A tudomány a társadalom szolgálatában

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKE
ÉS FŐTITKÁRA VÁLASZOL KÉRDÉSEINKRE

A Debreceni Akadémiai Bizottság székházának avatására Debrecenbe érkezett a Magyar Tudományos Akadémia két vezető tisztségviselője, dr. Szentágothai János, az Akadémia elnöke és dr. Pál Lénárd, az Akadémia főtitkára. Kihasználjuk az alkalmat, s arra kérjük őket, válaszoljanak a háza tudományos élet aktuális gondjait, feladatait érintő kérdéseinkre.

— 1981 a hatodik öt-
éves terv első esztende-
je, a megoldásra váró
gazdasági és társadalmi
feladatok közmertek.
Milyen szerepet kapnak
ezek megvalósításában a
tudomány hazai műve-
lői?

DR. SZENTÁGOTHAI JÁ-
NOS: Nehéz röviden vála-
szolni erre a kérdésre. Az a
kormány- és pártokumen-
tumokban is kifejezésre jut,
hogy a tudomány a tár-
sadalom és a népgazdaság
igényeinek kielégítését szolgáló
feladatok megoldásában
kell segítenie. Ez persze
nem jelenti azt, hogy valami-
féle szűk praktizmus ke-
rülne előtérbe, már csak
azért sem, mert a Magyar
Tudományos Akadémia el-
sődleges feladata az alapku-
tatások figyelemmel kíséré-
se, támogatása és értékelése.
De nem is helyes a szokvá-
nyos megkülönböztetés alap-
és alkalmazott kutatások kö-
zött. Az alaputatásokat kell
úgy megválasztani, súlypon-
tozni, hogy azok olyanok le-
gyenek, amelyek alkalmazá-
sára előbb-utóbb számíthat
az adott ország társadalmá-

— Mégis, gyakran fel-
vetődik a kérdés: sikerül
megtalálni az egyen-
súlyt az alap- és az al-
kalmazott kutatások kö-
zött?

SZ. J.: Világszerte elhang-
zanak az alaputatók, hogy az
alapkutatások a ma jel-
lemző körülmények között
háttérbe szorulnak. Az az ér-
zésem, hogy ha mi megta-
nulunk disztinquirálni, és ki-
tudjuk választani a tudomá-
ny szempontjából valóban
értékes, fontos területeket,
akkor nem kell félni az al-
apkutatásokat. A kiemel-
kedő és újat alkotó alapku-
tatásokra mindig kell hogy
legyen, és lesz is anyagi erő.

— A mai gazdasági
helyzetben jut-e elég
pénz a tudományos ku-
tatások támogatására —
és most már nem csak az
alapkutatásokra gondol-
nak?

DR. PÁL LÉNÁRD: Ha-
tározott igennel szeretnék
válaszolni. Nyilvánvalóan a
gazdaság fejlesztésére is
korlátozottabbak a lehetősé-
gek, mint korábban, ebből
következik, hogy a tudomá-
nyos kutatásokra is korláto-
zottabb keretek állnak ren-
delkezésre. Ezek azonban
elegendőek arra, hogy meg-
felelő szelekcióval kiválasz-
tott témákban eredményeket
érjünk el, és olyan tudomá-
nyos infrastruktúrát, hátte-
ret is biztosítsunk az alkalmá-
zások számára, amelyek
lehetővé teszik a későbbi
fejledést.

Az ímént felvetődött az
alap- és alkalmazott kutató-
sok viszonyának kérdése. Én
azt hiszem, nagyon nagy hi-
ba lenne, ha most valami-
lyen dokumentumban deklarál-
nálunk, hogy a kutatási-

fejlesztési ráfordításoknak
15–20–25 százalékát kell
alapkutatásokra fordítani,
a többi pedig alkalmazott
kutatásokra jut. A minőség-
nek ezt eldönteni. A tudomá-
ny hatása általában
közvetettek, és időben késlel-
tetettek, csak hosszabb távon
érzékeltetők. Ebből az a követke-
zik, hogy az a munka,
amelyet a hatodik öt éves
terv időszakában végzünk,
kevés kivétellel a hetedik
öt éves tervidőszak feladatait
alagozza meg, lehetővé téve,
hogy akkor majd megfelelő
vállalkozásokba bocsátkoz-
zunk. Hangsúlyozom, azért
vannak olyan feladatok is,
amelyek néhány év alatt
megoldhatók, de ezek aránya
nem túl nagy.

Még egy gondolatot. A
gazdaság számára jelszó a minősé-
g, a teljesítmény javítá-
sa. A minőség fokozásához,
a teljesítmény növeléséhez a
tudományra, a kiművelt em-
berfőkre, a kulturáltságra,
mindezek együttes hatására
van szükség. Amikor a tudomá-
nyról beszélünk, nem
csak a tudományos szféra
ügyéről van szó, hanem az a
közvetítő közeg és a tudomá-
ny kölcsönhatásáról. Hogy a tudomá-
ny ma hogyan tud hatni, eredményei
mikor mennek át a gyakorla-
tba, az nagymértékben
függ a környezet befogadó-
képességétől. Amit persze
maga a tudomány képes be-
folyásolni. Ilyen gondokkal
küszködünk most, és én azt
hiszem, a Magyar Tudomá-
nyos Akadémia az egyik
legfontosabb feladata: intéz-
ményeivel, testületével szor-
os együttműködésben sokol-
dani segítsen elő ebben a
társadalmi közegben, hogy a
tudomány ténylegesen be-
töltsen funkcióit.

— A változó feladatok
legtöbbször az intéz-
ményrendszer változását
is kívánják. Milyen
eredményt hozott az
Akadémia ez irányú
vizsgálata?

SZ. J.: Azért volt szükség
a vizsgálatra, mert — úgy ér-
zem, helyesen — az a véle-
mény alakult ki, hogy a tudomá-
nyos intézeti-kutatóhelyi
struktúránk nem felel meg
egészen a mai igényeknek. Bi-
zonyos jelentősebb központok-
ban a tudományos kutatást
koncentrálni kell, esetleg to-
vább kell erősíteni a már
meglévő koncentrációt. Más,
az iparhoz közelebb álló ter-
ületeken működő kutató-
helyeknek az iparhoz való
nagyobb közelítése a cél —
akár az iparhoz való kapcsola-
s, akár valamiféle, az iparral
laza társulásban levő
intézménnyé alakítása révén.
A társadalomtudományok-
kal, de néhány természettudomá-
nyal kapcsolatban is
felmerült az a gondolat, hogy
az eddig meglévő kutatóinté-
zetek egyes részeit az egye-
temekhez közelítsük. Szó-
ba jöhet az úgynevezett ke-
retintézetek létrehozása,
amelyben egy kisebb belső
mag — vezető, osztályveze-
tők, néhány nagyobb műszer-
tudományos kiszolgálói —

mellett bizonyos cserélődés-
sel egyeteméről és gyakorla-
ti munkahelyekről dol-
gozhatnának egy-egy idő-
szakban azok, akik az akkor
fontosnak ítélt témában leg-
sikeresebben tudnak együtt-
működni.

— Van már konkrét
elképzelés ilyen keret-
intézet létrehozására?

SZ. J.: Ezek most alakul-
nak. Elvi állásfoglalás szü-
letett, előreláthatóan 1983-
ra kell létrejönniük ezeknek
az intézeteknek.

P. L.: Intenzív munka fo-
lyik ezen a területen, az
Akadémia tagjainak bevoná-
sával egy bizottság kidolgoz-
ta az első elképzeléseket, rö-
videsen meg fogjuk tárgyalni
az elgondolásokat. Kellő idő-
ben a Tudománypolitikai Bi-
zottság elé terjesztjük azokat
a megoldási formákat, ame-
lyek a keretintézeti fogalom
mögött jelennek. Mert ez el-
mondva nagyon egyszerűnek
tűnik, de számos olyan pro-
bléma merül fel, aminek gon-
dos vizsgálatára szükség
van. Maga az ötlet kitűnő.

— Az említett szerve-
zeti változások segítik
majd a tudományos ku-
tatóhelyek és az ipar, a
termelés kapcsolatának
szorosabbá válását?

P. L.: A vizsgálatnak egy
másik szempontja az volt,
hogy a gazdaságban az új
értékesítésnek a lehető-
ségeit sokkal intenzívebben
kell biztosítani — a kutatás-
nak a termeléshez és az ér-
tékesítéshez való kapcsolá-
sával. Röviden azt szokták
mondani, hogy ki kell bon-
tani az innovációt. A gon-
datot világos: a kutatás
közvetlenül hat a fejlesztés-
re, a fejlesztés a termelésre,
a termelés az értékesítésre,
de visszafelé is igaz: az ér-
tékesítés hat a termelésre, a
fejlesztésre, a kutatásra. Bo-
nyolult, állandó kölcsönha-
tás van ezek között a lánc-
szemek között. A lánc ná-
lunk szétzúzott. Ezért is
indokolt volt az, hogy a gaz-
dasági célra orientált kutá-
tás az esetek döntő többségé-
ben a termelő, értékesítő
szervezet érdekszerébe
épüljön be. Vagy legyen a
vállalat része, vagy legyen a
vállalat érdekelt abban, ami
a kutatás területén törté-
nik. Számos intézkedés törté-
nt ennek az elképzelésnek
az érvényesítése érdekében.

— Végetül hádd kér-
dezem meg: a Magyar
Tudományos Akadémia
vezető tisztségviselői ho-
gyan értékelik a Debre-
ceni Akadémiai Bizott-
ság eddigi végzett mun-
káját?

SZ. J.: Én azt hiszem, hogy
egyértelműen pozitív véle-
ményt mondhatunk az eddigi
tevékenységről. Az az ér-
zésünk, hogy az akadémiai
bizottságok közül a debreceni
találta meg leginkább a há-
rom megyében meglévő szel-
lemi potenciál összefogásá-
nak a lehetőségeit. Igaz, itt
volt a legtöbb tapasztalatunk,
hiszen már három, korábban
megalakult akadémiai bizott-
ság létrehozásának tanulsá-
gait hasznosíthatjuk.

Görömbölyi László

A belépőt tágas előcsarnok fogadja. Innen nyílik a nagy előadóterem, a könyvtár, a klub és a titkárság

Elkészült a székház

Amint arról már beszámoltunk, április
14-én ünnepélyes keretek között adták át
rendeltetésének a Debreceni Akadémiai Bi-
zottság székházát, amely az újkerti lakóte-
lep szomszédságában, a Bolyai és a Thomas
Mann utca sarkán gazdagítja a debreceni
városképet. Az Ybl-díjas tervezők — Ker-
tai László építész és Mohácsi Péter belső-

építész — elképzeléseit a Hajdú megyei Al-
lami Építőipari Vállalat dolgozói valósították
meg. Az épület létrehozása 25 millió forint-
ba került. Ezúttal néhány fénykép segítsé-
gével mutatjuk be a DAB három megye —
Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok
— tudományos életét átfogó tevékenységének
új központját.

A limatizált százötven sze-
mélyes előadóterem széksorai
először a megnyitónapokon
gen teltek meg. A székek
karfájába a későbbiek során
négygyelű tolmácsberende-
zés csatlakozói is beszerelhe-
tők

Az épületben helyet kapott két kisebb, tanácskozté-
reknél is átalakítható, hatvan-hetven személyes előadó

A nyolc kétágyas szobában
a városba érkező hazai és
külföldi tudósok kaphatnak
szállást (Fotó: Nagy Gábor)

Közellenség a rák is!

Miért nem mennek vizsgálatra a debreceni nők?

Nem tudom a választ a címbe-
lített kérdésre. Azt viszont határozottan állítom, hogy a
ráktól való félelem mindenki-
ben bujkál. Tragédiákat okoz az
alattomos, lopva támadó kór,
s majd mindenki ismert olyan,
egészségesnek tűnő embereket,
akiket néhány hét alatt elpusztított
a rák. Arról kevesebben beszélnek,
hogy napjainkban már a félelmes
betegség egyes típusai ellen le-
hető eredményesen védekezni.

1977 óta működnek Debrecenben az integrált
szülészeti-nőgyógyászati járóbeteg szak-
rendelések. Betegforgalmuk, munkaidejük
30–35 százaléka terhesgondozás, a többi
nőgyógyászati, nővédelem és rákszűrés.

A komplex nőgyógyászati rákszűrés tár-
gyi feltételein van mit javítani. A rendelők
száma nem elegendő. A Bethlen utcai inté-
zetben hat orvos dolgozik, közülük kettő-
kettő egy-egy rendelésben, így nagy a napi
átfedési idő. Az orvosok egyik rendelésből a
másikba vándorolnak. A személyi és tech-
nikai ellátás viszont jó. A tíz körzet ren-
delésben évente százezer jelentkezik. Nem-
régiben a Debrecen városi járási Népi Ellen-
őrzési Bizottság vizsgálta a körzeti szülész-
nőgyógyászati járóbeteg szakrendelések ta-
pasztalatait. Megállapították, hogy a szá-
zezer jelentkező közül 6070 esetben cytolo-
giai (mikroszkópos) sejtvizsgálatot is vége-
tek. Közülük 158 bizonyult gyanúsának, s
nyolc betegnél mutatták ki a rákot! Minden
olyan alkalomkor, amikor a vizsgálat ered-
ménye alapján nem volt egyértelműen ki-
zárható a betegség, kontroll vizsgálatra hi-
válták be a nőket. Ez a forma hatásosnak bi-
zonyult.

A nőgyógyászati rákszűrés hatásosságának
felmérését, összegzését nehezíti, hogy a
körzeti rendelőkön kívül a klinikai szak-

rendelésen, a megyei onkológiai gondozóban,
a MÁV és az üzemek szakrendeléseiben, vala-
mint a fekvőbetegkezelő ellátó intézetekben is
történnek a rák egyes típusainak kimutatá-
sára irányuló vizsgálatok. Ezekről azonban
nem kapnak igazolást a nők, így előfordul-
hat, hogy valakin egyes vizsgálatokat több-
ször is elvégeznek, a szükségesek pedig el-
maradnak.

A komplex nőgyógyászati rákszűrés az
egészségügyi intézmények városi integráció-
ja után elmozdult a holtpontról. A szűrés-
sek hatékonysága azonban nem megfelelő.
Meggömbölyt, hogy a népi ellenőri vizsgálat
idején kiküldött 692, rákszűrésre invitáló be-
hívólap tulajdonosai közül csak 108-an je-
lentkeztek vizsgálatra. Pedig az egészségügyi
ellátás feltételeit tekintve a város egész női
lakosságát érintő rákszűrésnek nincs aka-
dálya.

Mi is kellene ahhoz, hogy a vizsgálatok
megtörténjenek? Egy új, jó névsor, amely
tartalmazza a debreceni nők lakcímét. Meg-
felelő hívólapok, amelyek felhívják a lá-
nyok-asszonyok figyelmét a rákszűrés fontos-
ságára. Szükség lenne egy rákszűrés köny-
vecskéire is, és az ideális megoldás egy szű-
rócentrum kialakítása lenne, ahol a külön-
böző vizsgálatokat egy időben, egy helyen el-
lehetne végezni. Talán megfontolandó a
rákszűrés kötelezővé tétele is.

Első lépésként annyi kellene: minden 20
év feletti nő tudjon arról, hogy léteznek
ezek a körzeti szülészeti-nőgyógyászati szak-
rendelések, ahol rákszűrés is végeznek. A
második lépés: minden nő vegyen részt ezen
a szűrésben. Míhamarabb!

Hajdú István

Hallo

A nagy rendező
ő fedezett fel:
— Kicsikém, ha
va talán lesz egy
— Lehet, szívi
lány lesz?!

A milliomosnó m
— Mondja, Fried
zónságes slágerke
— Csak amikor
amikor az ezüstöt

Késő este egy új
emeleten megáll
más ruha, csak...
bámul rá, a nő me-
— Mit bámul ar-
— Semmi, kéren-
tan — csak... a
van.

A jósok és látnok
küld tagjainak: „U-
tott események m-
ni.”

Ottó meg akarja
ját, de az idegen
Ódaforul egy idős
— Nagypapa, ho-
ba?
— Ha még egysz-
ott találod magad!

Az öreg ameriko
vissza a régi szép
— Az én gyerme-
filmek számított,
másként...

Kalubke gyáros
— Mondja, a leg-
kérdi egy napon az
— Nem — feleli
táron van.

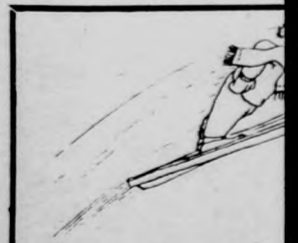
Mónika nyúzta a
kozira! Az apa me-
ked, hogy nem! M-
„Na jó, akkor gyak-

Mi a különbség a
— Nem sok. Az
egy ideig feküdni k-

„Mit irt az az új
a tulaj a pincért. „
hússzeletet!”

IVAN SVOBO

Pán Mracek kora ré-
kilépett a kapun, hog-
szálljon vadonatúj aut-
és hivatalába menjen-
vegőben már a tavasz-
ta terjengett, és a mé-
vös reggeli szellő kel-
sen simogatta az arcá-
fákon madarak éneké-
Pán Mracek egy pill-
ra megtorpant, s átadta
gát a gyönyörű reggel-
gulatának, majd határ-
léptekkel autójához su-
és mindenfelől, kétsz-
alapon megvizsgálta.
Ezután gondterhes
vágott, lehúzta kopony-
cipőjét, meglazította r-
kendőjét, akatáskáját
dig a gépkocsi tetejére
te. Lassan teleszívta m-
friss levegővel, néhány
sodpercig visszatartotta
után pedig orrán át ki-
a levegőt. Zsebkezdője
terítette az aszfaltra, le-

Megaróptu

Hallottuk valahol

A nagy rendező így szól az ifjú filmszínészhez, akit ő fedezett fel:

— Kicsikém, ha így megy tovább, néhány hónap múlva talán lesz egy Oscarod!
— Lehet, szívi — feleli a fiatal hölgy —, de hátha lány lesz?!

A milliomosnó megkérdezi az inástól:

— Mondja, Friedrich, miért füttyül mindig olyan községes slágereket?
— Csak amikor cipőt pucolok, nagyságos asszony; amikor az ezüstöt tisztítom, akkor Mozartot füttyülök!

Késő este egy úr beszáll a hotel liftjébe. Az ötödik emeleten megáll a lift: egy hölgy száll be, akin nincs más ruha, csak... a cipője. Amikor a férfi meglepetten bámul rá, a nő megkérdezi:

— Mit bámul annyira?
— Semmi, kérem, semmi — dadogja a férfi zavartan —, csak... a feleségemnek is ugyanilyen ruhája van.

A jósok és látnokok bejegyzett egyesülete körlevelet küld tagjainak: „Utolsó havi gyűlésünket előre nem látott események miatt kénytelenek voltunk elhalasztani.”

Ottó meg akarja látogatni a kórházban fekvő barátját, de az idegen városban sehogy sem tud eligazodni. Odafordul egy idősebb járókelőhöz:

— Nagypapa, hogyan jutok el leghamarább a kórházba?
— Ha még egyszer nagypapának szólítasz, mindjárt ott találod magad!

Az öreg amerikai komikus elrészgyűlöten emlékszik vissza a régi szép időkre:

— Az én gyermekkoromban már az is erkölcstelen filmnek számított, amelyikben egy ló nyereg nélkül máskált...

Kalubke gyárosnak hat lánya van.

— Mondja, a legidősebb lánya férjhez ment már? — kérdezi egy napon az egyik vevője.
— Nem — feleli mogorván Kalubke: — ő még rak-táron van.

Mónika nyúzza az apját: „Légy szíves, adjál pénzt mozira!” Az apa mérgesen válaszol: „Már mondtam neked, hogy nem!” Mónika sarkonfordul és megfenyegeti: „Na jó, akkor gyakorolok a hegedűn!”

Mi a különbség a betörés és a lábtörés közt?
— Nem sok. Az előbbinél egy ideig ülni, utóbbinál egy ideig feküdni kell.

„Mit irt az az úr a panaszkönyvünkbe?” — kérdezi a tulaj a pincért. „Semmit, főnök! Csak beragasztotta a hússzeletet!”

IVAN SVOBODA:

Pán Mracek kora reggel kilépett a kapun, hogy be-szálljon vadonatúj autójába, és hivatalába menjen. A le-vegőben már a tavasz illa-ta terjengett, és a még hű-vös reggeli szellő kelleme-sen simogatta az arcát. A fákon madarak énekeltek.

Pán Mracek egy pillanat-ra megtorpant, s átadta ma-gát a gyönyörű reggel han-gulatának, majd határozott léptekkel autójához sietett, és mindenfelől, kétszer is alaposan megvizsgálta.

Ezután gondterhes arcot vágott, lehúzta köpenyét és cipőjét, meglazította nyak-kendőjét, aktatászkáját pe-dig a gépkocsi tetejére tet-te. Lassan teleszívta mellét friss levegővel, néhány má-sodpercig visszatartotta, az-után pedig orrán át kifújta a levegőt. Zsebkendőjét le-terítette az aszfalra, letele-

pedett rá, térdben begörbi-tett lábát maga alá húzta, és ráült a sarkára. Szemét lehunyta.

Egy ismeretlen hangra rezzent fel.

— Bocsánat — kérdezte az illető —, mit csinál itt?
— Jógázom — válaszolta Pán Mracek, szemét fel sem nyitva. — Lótuszülés.

— Jógázik?
— Roppantul megnyug-tatja az idegeket, és filozó-fusi életszemléletre hangol.

— Itt az utcán?
— Hát persze, egyetlen pillanatilag sem halogatom — magyarázta anyagi türe-lemmel Pán Mracek. to-vábbra is lehunyta szemmel.

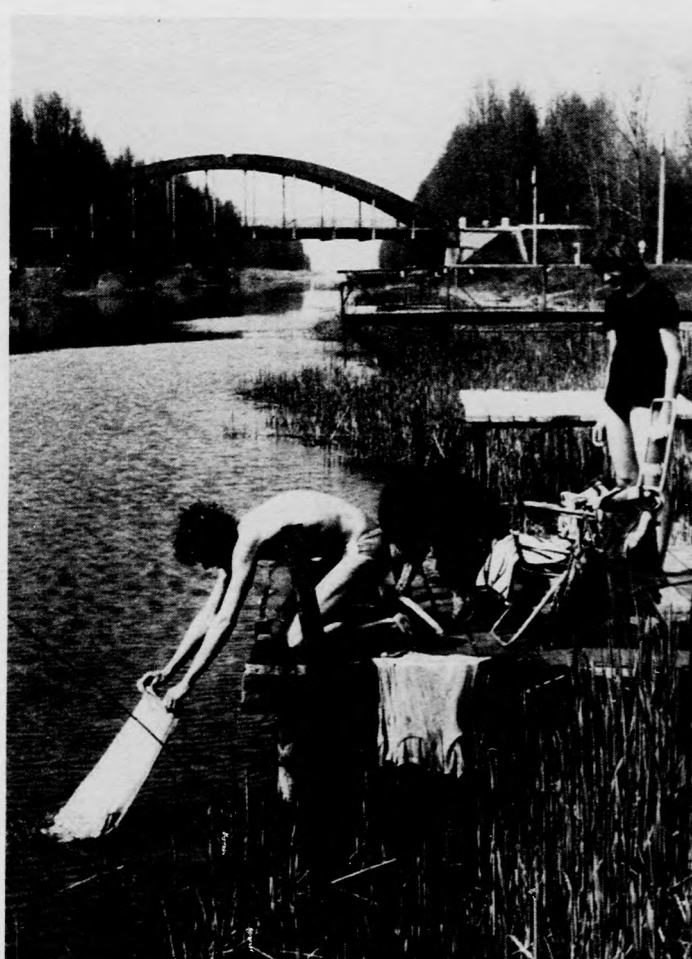
— Az imént vettem észre, hogy az éjjel valaki meg-fújta a kocsim első két ke-rekét...

(Fordította: Gellért György)

Tavaszi a vizeken

(NAGY GÁBOR KÉPRIPORTJA)

rem, a könyvtár, a

náz

a Hajdú megyei Al-
dolgozóival valósították
szása 25 millió forint-
nyú fénykép segítsé-
DAB három megye —
Szatmár és Szolnok
fogó tevékenységének

ebb, tanácskozte-
személyes előadó

eni nők?

kológiai gondozóban,
akrendelésen, vala-
llátó intézetekben is
pusainak kimutatá-
ok. Ezekről azonban
nők, így előfordul-
vizsgálatokat több-
sikégek pedig el-

szati rákszűrés az
ék városi integráció-
oltpontból. A szűré-
tan nem megfelelő.
epi ellenőri vizsgálat
szűrésre invitáló be-
zül csak 108-an je-
edig az egészségügyi
ve a város egész női
zűrésnek nincs aka-

nyogy a vizsgálatok
i, jó névsor, amely
nők lakcímét. Meg-
lyek felhívják a lá-
t a rákszűrés fontos-
egy rákszűrő köny-
s megoldás egy szű-
enne, ahol a külön-
dében, egy helyen el-
a megfontolandó a
ele is.

kellene: minden 20
rról, hogy léteznek
nőgyógyászati szak-
rést is végeznek. A
ó vegyen részt ezen

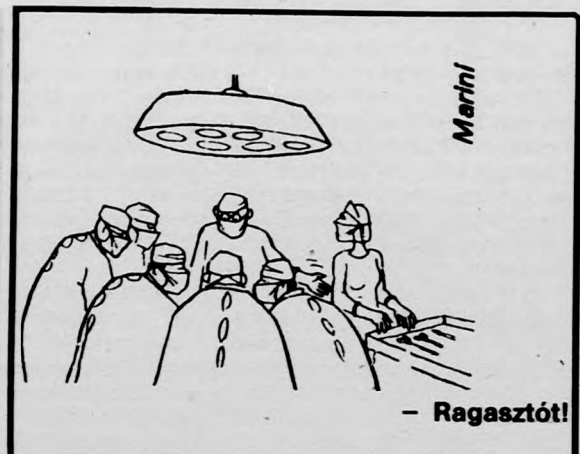
Hajdú István

Magasröptű foci (Kosanovics)

Barkácsoljunk!

— Ragasztó!

Árvalányhaj

Az alábbi történetet Vareha Mátyástól hallottam. Is-merik őt? Ha nem, sietek megnyugtatásul kijelenteni, hogy nem sokat vesztek vele.

— Ötvenéves vagyok — mesélte Vareha —, de nőtlen, azért még adok magamra, törődöm a külsőmmel. Kezdő-dő hajhullásom miatt egy percig sem haboztam Galó-cza Rudolf Lőször utcai fodrászmester tanácsát kikérni. A tapasztalt hajtudor árvalányhaj főzetét ajánlotta, hogy azzal mossak fejet hetenként. Amikor a kúrához bejáró-nóm, Mezei Emerencia segítségét kértem, a jóléku te-remtés felajánlotta, hogy hajából hetenként potom száz forintért feláldoz egy-egy tincset számomra. Az ajánlat kedvezőnek látszott, mivel Mezei Emerencia negyvenéves léte-re még leány, és szülei már nem élnek, így az ő haja kétségkívül árvalányhaj.

Kéthónapos kúra után azonban azt kellett tapasztal-nom, hogy az árvalányhaj vizes főzete sem használ, a hajzatom ahelyett, hogy nőttön-nőne, továbbra is fogy-tán fogyott. Természetesen szóvá tettem a dolgot Galó-cza mesternek, aki mindjárt az árvalányhaj származási helye felől érdeklődött. „Mezei és friss szedésű legyen” — hangoztatta. Megnyugtattam, hogy ezzel nincs baj, hi-szen Mezei Emerenciától származik, aki még hajadon és apátlan anyátlan árva. És mindig a szemem láttára vá-gja le kontyából a fürtöket. Tehát frissben jutok az ár-valányhajhoz. A mester ekkor érthetetlenül felfortyant, és mérgében taplófejűnek nevezett.

— Sokan hajlamosak az általánosításra — folytatta Vareha. — Szokás az állami szektorban dolgozók udva-riatlanságát szembeállítani a magánszektor képviselői-nek mindenkori előzékenységével. Nos, nálam fordított az eset: sem az állami, sem a szövetségi fodrászüzletek-ben sohasem illettek még taplófejű jelzővel. Nem menti a magáról megfélekedezett hajiparos modortalanságát az sem, hogy utólag kiderült: bejárónóm, Mezei Emerencia nyolból készült póthajat visel, és ezt ő is éppen Galó-cza Rudolfal tartatja rendben.

— Mindenesetre azóta messze elkerülöm a Lőször ut-cai fodrászatot — fejezte be kissé különös, de tanulsá-gos elbeszélését Vareha Mátyás. Heves Ferenc

**Akiről utat
neveztek el
Debrecében**

Bessenyei György

Bessenyei 1755-től 1760-ig Sárospatakon tanult, s 1765-ben kezdte meg a bécsi udvarban testőri szolgálatát. Királyi testőr letétele a haladás igénye a magyarság kulturális felemelésének igényével párosul nála.

Magyarsága abban különbözik osztályának műhazafiságától, hogy a nemesi osztálykorlátot át a parasztság felé is rokonszenvvel tud tekinteni. Az angol és francia felvilágosodás hatására deistává válik, s ugyanakkor harcol a despotizmus ellen is, harcra a Habsburg-elnemelés kritikájából nő ki. A fanatizmus- és despotizmusellenes séget hazai tartalommal tölti meg. A magyar nyelven történeti írás fontosságának felismerése iróvá teszi, de a polgárosodás szükségessége is a magyar nyelv használatára kényszeríti. „Az embernek próbája”-ban (1772) szembe fordul a XVIII. századi reakciós, klerikális, latinos magyar kultúrával. Már itt megnyilvánul szociális érdeklődése és lényeglátása. A boldogságot az emberi közösségekben találja meg. „Ágás tragédiája”-ban (1772) a nemesi kiszákmányolást bírálja és a jobbágyok helyzetét valószínűsíti. 1773-ban megvált a testőrségtől. „A filozófus” c. vígjátékában komoly társadalmi, álláspont kérdéseket először állít egy fejlődő közönség elé. A „Magyarság” c. rópirata (1778) a magyar nyelvnek tudományban és irodalomban való diadalra juttatásáért harcol. „Magyar néző” c. írása (1779) magyar nyelvű világi irodalom megteremtését sürgeti, a békét jelölve meg a kultúra fejlődésének alapfeltételét. A „Holmi”-ban (1779) a lét és tudat, az anyag és a szellem problémáját vizsgálva elismeri az anyag örökkévalóságát, a világegyetem anyagosságát, a szüntelen mozgást, de a dialektika törvényeinek megsejtése nem viszi el a materializmusig. A halhatatlanságot azonban materialisztikusan magyarázza: „Elmulhatik ugyan énbenem a Bessenyei Gy. élete, de nem szakad el azért a természetűtől az a meleg és test, amely most életet csinál. A föld színe nem ábrázatommal, cselekedeteimmel, beszédekkel hangyával fel nem találás többet, de megleled a Bessenyei testében volt melet, hideget, vizet, földet széjjel-ozsolva egymástól”.

Mint az erkölcsi nevelés példaképe említi a debreceni Kollégiumot. Harcot hirdet a babonás, tudatlanság ellen, népszerűt. Epikéteket, Voltaire-t, Montesquiuet, Hazaszeretete nemesi szemléletű hazafiság ugyan, de nem kirekesztő jellegű. Becsüli a parasztot, mint a nemzeti kultúra, a nemzeti nyelv hordozóját, s kívánja a törvény előtti egyenlőséget. Stílusában is népies. A „Jámbor szándék”-ban a tudomány népszerűsítését sürgeti (1790).

II. József (1780–90) megfosztja Bessenyeit kegydíjától, aki 1783-ban Pusztakovácsiban megkezdte „bihari remete” életét. „Tarimenes utazása” c. eredeti regényében (1802–1804) az oszkommunizmus szemzögéből bírálja az osztálytársadalmat. Klérusellenessége a papság államhatalom alá való rendelésének, a szerzetesrendek feloszlásának, a papi birtokok felosztásának követelésében tükröződik. Csak a szabadságharc és a felszabadító háború jogosságát ismeri el. Világosan látja a gyarmati helyzet következményeit. 1804-től a cenzúra gátat emel az „állam és egyház ellen izgatott” írások megjelenésébe. 1805-ben a debreceni tűzvészről is ír.

1811 februárjában halt meg. Kívánságára egyházi szertartás nélkül temették el. Eltávozott csendben, halkan, mint mikor az ösztől tépett kertet lassan, puhán belepi a hó. Utcaja a Nagyerdei körútből nyílik.

Dr. Nyakas László

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

Farkasvakság és az A-vitamin

A farkasvakság aránylag ritka betegség. Szürkületi vakságnak is hívják, mert a lényege az, hogy a szem nem tud kellően alkalmazkodni az alkonyati félhomályhoz, és a farkasvakságban szenvedő ember ilyenkor bizonytalan, tétova. Különösen jelentős a szem alkalmazkodóképességének csökkenése gépkocsivezetők esetében. Miről is van szó tulajdonképpen? A szem alkalmazkodóképességét a sötétben, félhomályban való látáshoz az ún. látófény- és a látóhártya pálciáiban van. Ha a szervezet A-vitamin mennyisége megcsappan, tökéletlen lesz a látófény-képződés, és ez az alkalmazkodás zavarához vezet.

Mi is az az A-vitamin? Sárgás, olajszerű anyag, legbőségesebben a halmájolajban, a csukamájolajban található, de a tejszínben, vajban és tojássárgájában is kiemelkedően, akárcsak a mar-

ken a verejték kiválasztás. A nyálkahártyák kiszáradnak, elszarusodnak. A berepedezett nyálkahártya és bőrpelédése a kórokozók könnyen a szervezetbe jutnak a gyulladások, gennyvesedések keletkeznek. Az epehólyag, a vesemedence elszarusodott hámsejtjei hólyag- és vesekőmagját képezhetik. A szem szaruhártyáján hajszálrepedések, kiszáradás, szaruhártya-pusztulás formájában jelentkeznek a vitaminhiány, és mivel a látófény képződése megszűnik, megjelenik a farkasvakság is!

Az A-vitamin-hiány helyes táplálkozással feltétlenül megelőzhető, még akkor is, ha a máj működése zavart. A máj, a tejszín, a vaj, a tojássárgája rendszeres, folyamatos és válogatott fogyasztása bőven fedezi az ember napi A-vitamin szükségletét, az előbb említett karotintartalmú zöldségekkel kiegészítve.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Távbeszélőközpont

A Magyar Posta előrelátóan április 29-én (A Vadászövetség emlékbélyegével és a zászlókat ábrázoló sorozattal együtt) közzönte az első hazai telefonközpont üzembe helyezésének századik évfordulóját. Dudás László grafikusművész tervezte a 2 forintos címlet korabeli központot és kezelőjét ábrázolja. Az új bélyegből 3 143 300 darab fogazott és 5200 vágott példány készült a Pénzgyűjteményben.

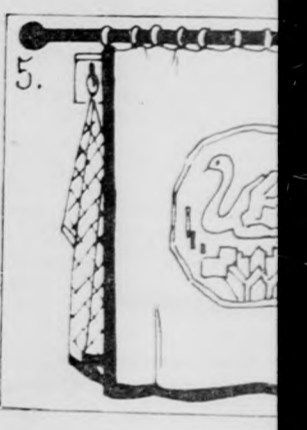
A távbeszélőközpont felállítására Puskás Tivadar

Sokoldalú

Olyan kézimunka mutatunk be, amelynek félretechnikaival, sokféleképpen lehet felhasználni a határozottokról készült mázasát megpróbáltuk inkább értékelni.

Az 1. és 4. ábra szerkesztéses öltéssel készült a háziköntös, a hátát, illetve a szokó szegélyét körbe, és szerűen.

A 2. ábra azt illusztrálja, hogy a két szál álló figurát faliképként lyemgobelin alagra fel lehet kitölteni.

Íróasztalra, vagy éjjeli lámpára, vagy a kárpitok, modern olvasólámpák, amelyek készítéséhez használnak alumíniumot 2x20 milliméter szelvényből készítjük. Az alumínium egy harminc centiméteres Ugyanekkora méretű de munkát a laposacélból készítenek.

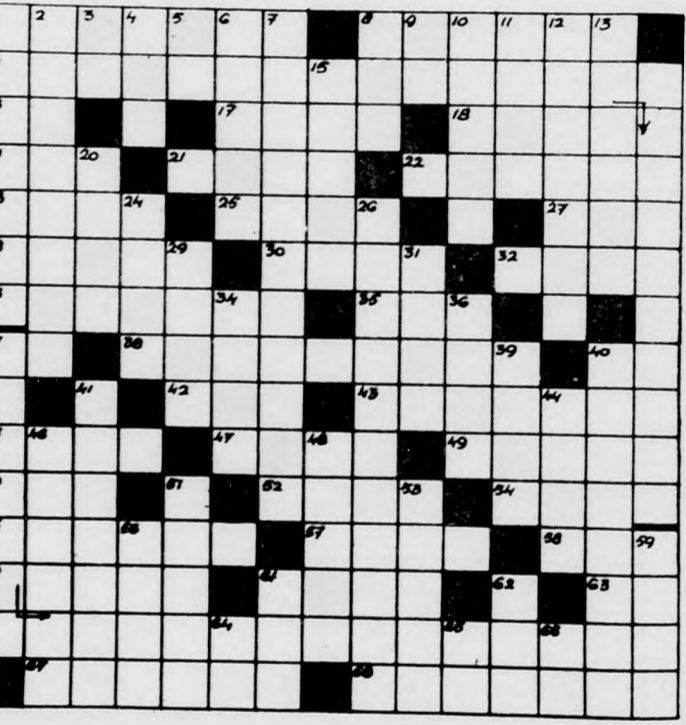
A leszállás után a laposacélt húsz milliméteres fa vagy a közepénél bejelölve szelvényből 80 fokos szögben felvágjuk. Az így kapott vágást páncs támasztéka. Az alumínium egyik végén (ez lesz a lá-

KERESZTREJTVEJNY

Kacagj Bajazzo!

„Nagyérdemű közönség! Bocsánat, hogy csak magam jövök ki, én a prólóg vagyok. A hajdani maskarákat hozván színre a szerző...”

...énekli Tonio, a bohóc R. Leoncavallo „Bajazzók” című operájának prólógusában; folytatását rejtvényünk vizsgálatával, függőleges 37., valamint függőleges 10. számú sorában fejthetik meg.

VIZSZINTES: 1. Uzetek rek-lámélekat szolgáló ablaka. 8. Női név. 14. A prólóg első rotatása; (zárt betűk: O, T). 16. Elektromos címőróp. 23. „Té-

li...” (Goldmark-opera). 25. Pest megyei község (l. sz. 2364). 27. Műemlék, templomról ismert. 28. Község Pest megyében (ford.). 29. Megméri. 30. Könnyű, rövid nyári nadrág. 32. Angol grófság. 33. Egész számról kigazít. 35. Veszprém folyóvíze. 37. Kiejtett betű. 38. Ismételtlen leszerit az egyenes útról. 40. Csak egy (ford.). 42. Gléda. 43. Szigetcsoport az Andaman tengerben. 45. Víznel nehezebb fa. 47. Kérdőjelek egyik rovata. 49. Kiváló orosz származású amerikai hegedűművész (Isaac). 50. Világhírű magyar származású szobrász (Amerigo). 52. „Via...” (John Knittel regénye). 54. Ilyen állás van. 55. A folyó, vagy szél felszínalatt a munkája. 57. Sziget a Föld délnyugati részén. 58. Izomkötője. 60. Indiai város, Madras-szal egyenlő. 61. Ugrással kapcsolatos kurjantás. 63. Izomkötő. 67. Spices. 68. Naponta megjelenő újság.

FÜGGŐLEGES: 1. Elegy. 2. Sokat ígérő. 3. Regény kezdete és vége. Nagy költőnk. 5. Kicsinyítő képző. 6. Neves francia fizikus és csillagász (1786–1893). 7. Itt születnek a vállalati határozatok. 8. Csapadék (ford.). 9. Tova. 10. A prólóg énekli Tonio feleségét az operában. 11. Újra fogalmaz. 12. Részetre. 13. A kozmikus választott kapitány. 15. Étel-olaj. 20. Várát Dobó István védte. 24. Női név. 26. Az „úri betű”. Leblanc regényfigurája. 29. Igefajta. 31. Színművész (Sándor). 34. Női becenev. 36. A hősök és bajnokokat ilyen fényesíti. 37. Az idézet befejező része; (Zárt betűk: L, A). 38. ... Dal Monte, világhírű olasz szoprán énekesnő volt. 40. Libanonban és Szíriában működő vallási szekták. 41. Hátrafelé megy be a garázsba. 44. Kettőzve: vitaminhiány okozta betegség. 46. Egy-egy fenyő. 48. „A vörös...” Molnár Ferenc színműve. 51. A földi házaja. 53. Via... (Róma történelmi útja). 55. Dunántúli megyénk. 59. Petőfi-vers címe. 61. Házias egyenlő betű. 62. Baba és a 40 rabló. 64. Karó egyenlő betű. 65. a Lóerő fizikai jele. 66. Mint a 9. számú.

Beküldendő: Vizszintes 14., függőleges 37. és függőleges 10.

Kiállítások

Az ifjúság nagy találkozója még alig zajlott le Kaposváron, máris újabb fontos eseményekre készülnek a filatelisták. Májusban Bécsben világkiállítást tartanak, ezen magyarországi gyűjtemények is részt vesznek. Bizunk abban, hogy az 1933. és 1965. évi emlékezőes bécsi bemutatókhoz hasonló sikerrel. Ebben a reményben a Magyar Posta blokkot is kiad a nagy filatelista rendezvény tiszteletére. Május 18–30. között kamarabemutatóval ünnepli fenállásának jubileumát a budapesti Lengyel Kultúra. Folytatódna az államközi találkozó, június 19–28. között francia filatelisták, illetve gyűjteményük vendégszeretel a szövetség székében (Bp., VI. Vörösmarty utca 65.). A magyar-francia filatelista kapcsolatok erősítésére a legközelebbi (Perpignanban tartandó) ifjúsági kiállításon 3 magyar filatelista anyagát is bemutatják. A szövetség székében április 11–12-én zajlik le a tavaszi nagy érvers.

Zombory Éva

Számos szép magyar bélyeg megalkotóját, tervezőjét Munkácsy-díjjal tüntették ki. Bélyegein teret nyitott a népművészetnek, biztonyára ez is hozzájárult, hogy személyében először ért bélyegtervezőt ilyen magas művészet elismerés. Az általa témaként kiválasztott és a sorozatokhoz, blokkok formájához illően megrajzolt tarka kerámiák, mives falfalagások, könyvillusztrációk, finom csipkék Zombory Éva szépet szerető művésztől vallanak. Grafikai adottságai gazdag érzelmvilággal váltak teljessé, mesebéllyegei minden kor gyermekének örömet kínálnak. A filatelisták szívesen várják albumukba a művésznő újabb alkotásait.

Bélyeges levelezőlapok

100 éves hazánkban a teniszsport. Április 28-án egy forint névértékű benyomott bélyegű levelezőlap segítségével bepillanthatunk az egykori pályára, a kalapot viselő, tetőtől talpig felöltözött játszó hölgyek mérközésére. — Az idei tavasz során ünnepezzük a Magyar Vöröskeresztet, ez a szervezet száz éve küzd az állampolgárok egészségesebb életvitelért, az emberért. Lesz blokk, lesz bélyeg, de előhírnöki már április 20-án levelezőlapra kerül a segítő, az életmentő szervezet jele. Mindkét levelezőlap kiadása napján elsőnap bélyegzőt használ a posta.

AUTÓSOK – MOTOROSOK

Vezetéstechnikai és takarékosági ABC

ABLAK. Még nyáron is csak rénsyire célszerű nyitni, különösen országúton. A huzat betegség okozhat (homloküre-gyulladás stb.), egy besodort bogár a vezető szemébe mehet, és mindezeket túlmenően a nyitott ablak miatt a sebesség növekedésével hatványozottan nő a fogyasztás.

AJTÓZÁR. Ha elhagyjuk az autót, természetesen meg kell zárni az ajtókat. Az elterjedt hiedelemmel ellentétben azonban az ajtó belülről való lezárása — akár gombbal, akár kilinccsel — nem akadályozza meg az ajtó kinyitását, kipattanását egy esetleges balesetkor.

ALAP-ELŐGYŰJTÁS. A motor állóhelyzetben vagy úresjárati fordulatszámál beállított előgyűjtás-értéke.

ALULKORMÁNYZOTT-SÁG. Olyan saját kormányzási tulajdonság, amelynek az autó nagyobb sugarú íven kivan fordulni, mint ezt számára a kormányzott kerekek állása egészen kis sebességnél előírta. Az ok: az első kerekknél a gumibroncsok oldalcsúszási szöge nagyobb, mint a hátsó kerekknél. Előretolt súlypontú autókknál (például elsőkerékajtás) az alulkormányzott viselkedés viszonylag nagy sebességű vezető megmarad. Az alulkormányzott viselkedésmódot a vezető stabilabbnak érzi, mint a túlkormányzott viselkedésmódot. Ezért balesetvesztő vezető meglepetést okozhat, ha az alulkormányzott autó hirtelen túlkormányzottan kezd viselkedni, ami többnyire akkor fordul elő, ha a gumibroncsok nyomásának ellenőrzését elhanyagolják és a hátsó gumik nyomása jóval a megengedett alá csökken.

BORULÁS. Az autó felborulhat kanyarban, ha a nyomtávhoz képest a súlypont magasan fekszik. Frappáns mondás személyautókra: nem is igazán jó autó az, amelyet sík, egyenes tapadású úton, a kerekek megakadása nélkül, bármilyen vezetéstechnikai manőverrel (fék, kormány, gáz) fel lehet börtantani.

BLOKKOLO FÉKEZÉS. Az útviszonyokhoz képest olyan mértékű fékezés, hogy a kerekek megállnak (blokkolnak). Elméletileg minden fékezéskor csúsznak a kerekek, a csúszás mértékét a szlip fejezi ki. A szlip a kerék kerü-

—93) nevéhez fűződik, 1954-ben a Tudósokat sorozat 1,70 forint értékű bélyegén már megjelentek. E bélyeg miatt a több támadás érte, az ugyanis állítólag nem találót, hanem Ferenc köcsvét (1848—84) mutatja. A tévedés megfélepepek hiányában nem bontható. Puskás Ferencként maga is érdemes bélyegre, hiszen a mostani, első hazai telefonpontot felépítette, üzembe hozta és évekig igazgatta.

nát a budapesti Lengyel... Folytatódna az... között francia filatel... illetve gyűjteményük... szerepel a szövetség... zában (Bp., VI. Vörö... utca 65.). A magyar... a filatelista kapcsolatok... esére a legközelebbi... gnanban tartandó) ifjú... állításon 3 magyar fia... yagát is bemutatják.

keramiák, mives fafa... könyvillusztrációk... esipkek Zombory Éva... szerető művészetéről... Grafikai adottsá... dag érzelemvilággal... teljessé, mesebélégei... kor gyermekének... kínálnak. A filatelis... resen várják albumuk... vésző újabb alkotá...

Ólapok

levelezőlap segítség... llanthatunk az egyko... ara, a kalapot viselő... talpig felöltözöttén ját... gyek mérközésére. — tavasz során ünne... a Magyar Vöröské... ez a szervezett száz... z ad az állampolgárok... sebb életvitelért, az... rt. Lesz blokk, lesz... de előhírnökök! már... 20-án levelezőlapra... segítő, az életmentő... et jele. Mindkét leve... kiadása napján első... yegzőt használ a pos...

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

Sokoldalú kézimunka

Olyan kézimunkamintát mutatunk be, amelyet többféle technikával, sokféleképpen lehet felhasználni. A hatyümotívum sokrétű alkalmazását megpróbáltuk rajzainkkal érzékeltetni.

Az 1. és 4. ábra szerint keresztmetszetes öltéssel díszíthetjük a háziköntös, pongyola hátát, illetve a szoknya alsó szegélyét körbe, bordúrszerűen.

A 2. ábra azt illusztrálja, hogyan lehet a két szemben álló figurát faliképként sejjemgobelin alapra feketével kitölteni.

A 3. rajzon tászkát díszít a motívum. Ezt plasztikusan úgy oldhatjuk meg, hogy nagylyukú szőnyegkongrera vastag fonallal hímézzük, vagy dupla keresztmetszetes öltéssel, vagy gobelin technikával, utána kivágjuk, majd kicsi öttekkel felvarrjuk a vászontáskára.

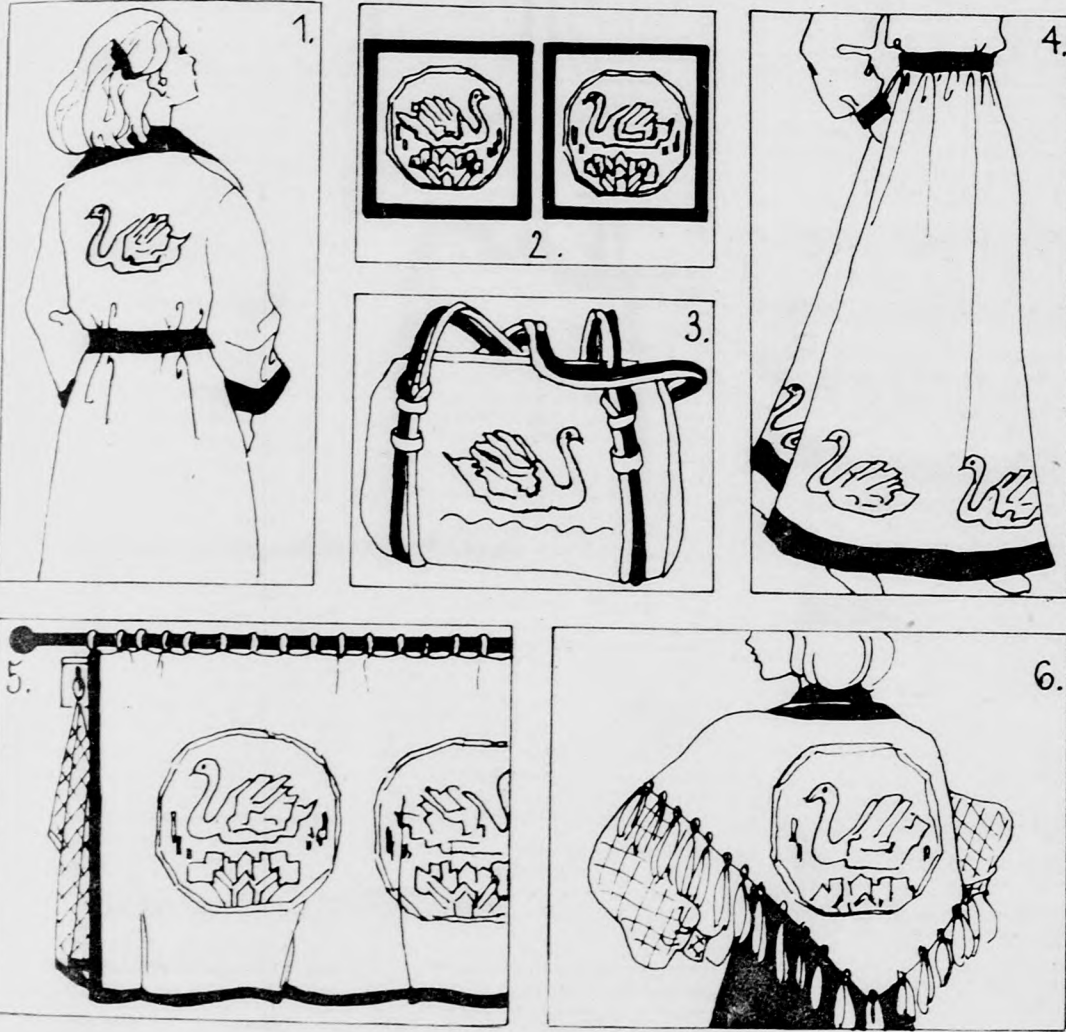
Az 5. és 6. rajzon recehorgoláshoz alkalmazva: konyhaablak függönyére, illetve háromszögletű kendő hátára.

A felsoroltak természetesen csak ötletindításként szolgálnak,

hiszen a motívumot más munkák — terítők, párna, babapaplan stb. — díszítésére is jól felhasználhatjuk.

B. K.

Együttélő nemzedékek

Napjainkban nem ritka, hogy a szülők együtt élnek felnőtt családosi fiukkal, lányokkal. Egy lakásban, közös háztartásban a nagyszülők, szülők és unokák. Az együttélésnek többféle oka van — gazdasági, családi, érzelmi stb. Az egyik leggyakoribb ok, amely a szülőkhöz kényszeríti a fiatalokat, a lakáshiány. S bármennyire praktikus is olykor az együttélés, mindkét család addigi életrendjében törést okoz.

A szülők, akik megosztják családot alapító gyermekükkel lakásukat, más életformába kényszerülnek. Ha feleségként kerül az összeszokott családi közösségbe új tag, bizony ki kell állnia a próbát háziasságából, udvariasságából, megértésből. A férjként beköltöző ifjú is kritikus szemmel nézik a szülők. Gyakori, hogy saját gyermekük iránt elfogódottak az idős szülők. A háztartást betolakodó félnek tekintik, akinek minden tétét, szavát fürkészve figyelik. S várják az alkalmat, amikor megkritizálhatják, amikor figyelmeztethetik, dorgálhatják. S az még a jobbik eset, ha a vőnek, menynek adrekszálják az észrevételt. S nem a saját fiúknak, lányuknak panaszkodják be a háztartást. Erzelmi, lelki zűrzavart okozva ezzel az öslelet és háztartást is szerető, respektáló félben. Veszélyeztetve a házasság harmóniáját, vagy ritkábban a gyermek, szülő kapcsolatát.

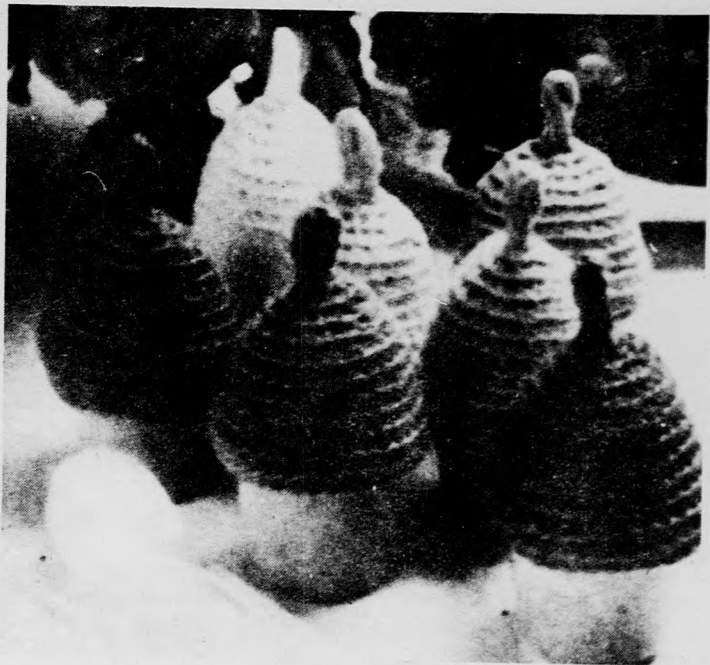
Nem ismeretlen a jelenség, hogy az ifjú feleség vagy férj rosszul illeszkedik az új családba. Minden megjegyzésben bántást érez, a segítséget, tanácsot elutasítja, s még a legjobb indulatú anyóst és apóst is ellenségének véli. Ilyenkor megint az új házasságot teszik próbára. Olykor „vagy én, vagy az anyád” — választás elé állítva az egyik felet.

Amikor fiatalok és idősök az együttélést választják, mindkét félnek engedményeket kell tenni. Alkalmazkodni egymáshoz, tiszteletben tartva mindkét család önállóságát. Egymásrautaltságukat természetesen tényként fogadva. A fiatalokat befogadó szülők ne érezzék állandóan, hogy szíveséget tesznek. De a fiatalok se feledjék, hogy betelepülésükkel bizony megbotyogtatók az öregek nyugalmát, csökkentik kényelmüket. S ha a nagymama, a nagyapa bevásárol, ellátja a háztartást, vigyáz a gyerekekre, a fiatalok ne tekintsek ezt természetes „szolgáltatásnak”. Közönlék meg olykor egy-egy szál virággal, jó szóval, csekély ajándékkal, figyelmességgel.

Ha pedig az idős szülők szorultnak átmenetileg vagy huzamosan a fiatalok segítségére, ne érezzék velük kiszolgáltatottságukat, elesetségüket. Gondozzák szeretettel, megértéssel, példát adva a szülők iránti tiszteletből saját gyermeküknek is.

Ismerünk olyan eseteket, amikor a legjobb szándékú fiatal asszony, fiatal ember viselkedését éri kritika. Ne reagáljanak az igaztalan vádakra hasonlóképpen. Néhanly kedves szóval sokkal többet lehet elérni. Még az ellenséges anyóstit, apóstit is „leszereli”, ha a megbírt fél igazat ad neki, ha tanácsot, segítséget kér tőle az új családtól a beilleszkedéshez. Apróságokon igazán nem érdemes vitakozni. Komolyabb tételeknél — mint a gyermeknevelés, a család pénzügyei vagy például a lakás berendezése — pedig az okos szó, a logika legyen a közös meggyezés alapja. Ne legyenek elfogultak a fiatalok saját elképzelésükkel, gondolják végig az idős szülők élettapasztalatát alapuló javaslatait, s kiderülhet, nekik is lehet igazuk. Nem is ritkán.

H. A.

Piros tojás ruhában!

Kedves, vidám ötlet a mindent összemazsátoló festés helyett apró, „fejtető” formájú, színes sapkába öltöztetni a húsvéti locsolókat váró főtt tojásokat. Hogy mire is van szükségünk? A talpacskák részére összegyűjtjük a háztartásban már nem hasznosítható flakonkötőket (dedzőr, hajlak stb.). Ezek általában színesek és a belső részükön karima, betét található. Kipróbáljuk, hogy egy hibátlan, átlagos nagyságú tojás behelyezhető-e, vagy az alsó egyharmadrészén, a külső karimán fennakad-e, ráilleszthető-e (az utóbbi megoldás az ideális). A flakonkötő belsejébe nehezéket teszünk (ragasztóval néhány aprószemű kavicsot rögzítünk), ezt ajánlatos néhány nappal előbb elkészíteni.

A sapkához összegyűjtjük a fonalmaradékaikat, és az alsó részhez próbálva a méretet, szétszortírozzuk a felhasználásra szánt fonalainkat.

Munkamenet: középvastag fonalból, 2-es horgolótűvel 40 láncszemet horgolunk, kapcsolóöltés az első szemre, 1. sor: a kezdő láncszem sor minden szemére, 1 rövidpálcát horgolunk. Folyamatosan, körbeháladó sorokkal dolgozunk, 2—5. sor: az előző sor minden szemére 1 rövidpálcát horgolunk, 6. sor: 3 rövidpálca, a soron következő 1. 2. szemet egybeöltjük (1 szemet fogyasztunk), végig a soron, 7. sor: 2 rövidpálca, a soron következő 1. 2. szemet egybeöltjük, végig a soron, 8. sor: 1 rövidpálca, a soron következő 1. 2. szemet egybeöltjük, végig a soron, 9. sor: a megmaradt szemeket 2—2 szem összefogásával lefogasztozzuk. Fül: a tétőrezen folyamatosan 10 láncszemet horgolunk, a horgolótűvel beöltünk a sapkafőbe és az így kialakított láncszemívet rövidpálcával sűrűn (kb. 15—20 rövidpálca) behorgoljuk. Elvágjuk a fonalat és eldolgazzuk.

Az ünnepek múltával ezek az apró, színes tojás-kalapkák, ha jól mosható fonalból készülték, gőmőszölhető, kézbe fogható játékaik lehetnek a néhány hónapos babának, de bizonyára a háziasszonyok is szívesen fogják hasznosítani a reggelizőasztalon, lágytojás tálalásakor.

Jó étvágyat, jó munkát, kellemes ünnepeket!

(P. V.)

Szülés után visszazépülve

A gyermekgondozási se- után egyformán fontos az egész test bőrének ápolása, rugalmasságának megtartása. Erre a célra használjunk testket az üres órákat jól kihasználhatnák az egészség- és szépségápolásra, a „visszaszépülés” természetes folyamatát a testápolóval simított, masszírozó mozdulatokkal. Azokat a testrészeket, amelyek a terhesség alatt fokozottan igénybe vannak véve, lágy, körkörös mozdulatokkal naponta súlytöbbletet rendszeresen tornával, ésszerű minőségi (és nem mennyiségi) táplálkozással az ideális szintre kell lecsökkenteni.

Ezekkel egyenrangú szerepe van a rendszeres bőrápolásnak, mert: „legszebb ruhánk a bőrünk”. A jólápoltság kellemes közérzettel jár s kihat az otthoni légkörre is. Használjuk ki tehát a több szabad időt. Hogyan kezdjünk hozzá?

Először is vizsgáljuk meg tükrökben alaposan az arcbőrünket, nem változott-e meg típusa. Gyakori jelenség ugyanis, hogy terhesség alatt, vagy szülés után bőrünk típusa megváltozik és a zsíros bőr szárazzá válik vagy fordítva. Ez szükségessé teszi az addigi kezelési módosítását és a kialakult bőrtípusnak megfelelő bőrápoló szerek beszerzését. Az arckrémek használatától csak akkor várhatunk jó eredményt, ha a bőrtípusunknak megfelelő készítményeket használunk. A bioaktív arckrémek (Fabulon, Opera Luxus uborkakrém, Tokalon, Florena, Gerovit stb.) a bőr életműködését fokozó vitaminokat, fehérjéket, szerves savakat juttatnak a bőrbé, egyben védelmet nyújtanak a bőrt erő külső káros hatások ellen. Abban az esetben, ha bőrünk rendkívül érzékeny vagy a terhesség fokozottan érzékenyé változott, bőrápolásra használjunk a lila ívvel jelzett FABULON nappali és éjszakai arckrémeket, amelyek kifejezetten érzékeny arcbőr ápolására szolgálnak.

Terhesség alatt és szülés

Fási Katalin

Olvasólámpa

Íróasztalra, vagy éjjeli szekrényre praktikus, modern olvasólámpát készíthetünk magunk is a készen kapható lámpák áráról lényegesen kisebb „beruházással”.

Az olvasólámpa tartószerkezetét a tévéantennák készítéséhez használatos 20 milliméter átmérőjű alumínium csődarabokból és egy 2x20 milliméter szelvényű laposacél darabokból készítjük. Az alumínium csőből vágjunk egy harminc centiméter hosszúságú darabot. Ugyanekkora méretű darabot kell leszábnunk a laposacélból is.

A leszábas után a laposacélt egy körülbelül húsz milliméteres fa- vagy fémrúddal együtt a közepénél bejelölve satuba fogjuk és körülbelül 80 fokos szögben a rúd irányába hajlítjuk. Az így kapott u alakú idom lesz lámpánk támasztéka. Az alumínium cső falára egyik végén (ez lesz a lámpa alja) fúrjunk 6

milliméteres lyukat. A v alakú támaszték meghajlított részére is készítsünk két 2 milliméteres furatot, majd a támasztékot a képen látható módon az alumínium csővel összerúrjuk és 2-es csavarokkal összeszereljük. A lámpa tartószerkezete így már három lábbon áll.

A háromlábú lámpaállvány felső részére laposacélból két u alakú darabot hajlítunk. Az egyik belső átmérője 20 milliméter, a másik belső átmérője olyan legyen, hogy egy úgynevezett mignontfoglatat éppen beleferjen.

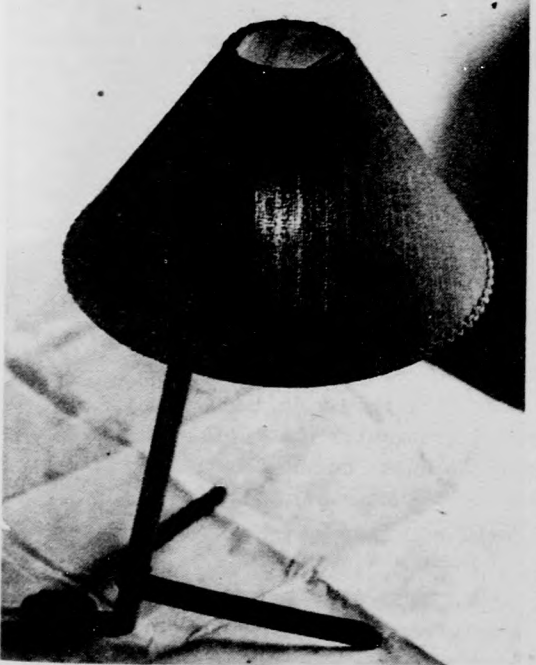
A két u alakú darab száját összeillesztjük, közé egy körülbelül 20x20x20 milliméteres fakockát helyezünk, majd az u alakúra hajlított darabokat és a kockát satuba fogva együtt átfúrjuk 6-os fúróval. A furat helyére anyás csavart helyezünk, s azt meghúzva mint egy bilincsel a lámpa foglatának testét az alumínium cső felső végére szereljük, a csavart összehúzza rögzítjük. Ezután jön az elektromos szerelés.

A megfelelő méretű szigetelt hálózati huzalt az alsó lyukon és az alumínium csőből belül végigvezetjük, s a felső végén kihúzva a foglatba szereljük. A lámpatartó alsó részénél a huzalba (sorosan) lengő kapcsolót iktatunk és a huzal túlsó végére konnektordugót szerelünk.

A lámpa ernyőjét villamossági üzletben olcsón megvehetjük, de ernyőt két összehegesztett drótkarikához varrva például tapétapapírból, kartonból magunk is készíthetünk.

A lámpatest alumínium részét érdemes finom csiszolópapírral egyirányban megcsiszolni, a laposacél részeket az élek lecsiszolása után feketére vagy a bur színehez hasonlóan festeni.

Az elkészült lámpa elektromos vezetékeit, kapcsolását használat előtt gondosan ellenőrizni kell.

H. A.

Felvezünk
minőségellenőri munkakörbe
legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező ruhaipari technikusokat.
Jelentkezéseket **KÜLKERESKEDELEM 142 908** jellegre a debreceni Hirdetőbe kérjük.

Pályázatot hirdetünk
RUHÁZATI ARUHÁZUNK VEZETÉSÉRE
megfelelő iskolai és szakmai végzettséggel rendelkező személyek részére
AFÉSZ-gyakorlattal rendelkezők előnyben
Jelentkezéseket „**AFÉSZ 142 907**” jellegre a Hirdetőbe kérjük leadni

Gépjármű-tulajnosok, ügyvevők!
Autófényezést korszerű technológiával, rövid határidőre vállalunk.
1981. május 15-ig történő megrendelés esetén **10 %-os munkadíjkezdvezményt adunk.**
DEBRECENI FINOMMECHANIKAI VÁLLALAT AUTÓSZERVIZE
Debrecen, Szabadság útja 92.

FESTŐ SZAKMUNKÁSOKAT, KÖMÜVES SZAKMUNKÁSOKAT FELVEZÜNK
Debreceni Építőipari Szövetkezet, Hatvan utca 43.

kitűnő MA A H
Ma délelőtt Mohá vezető közreműködésével kerül sor Budapestre a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat által elírt gyakorlati vezető edző elmondás az összejáratásban való változás, és bízik abban, hogy a rendkívül ígéretes mérkőzésen a tavaszi sikeresen.

HÁZ
Eladó kertés ház, garázs, műhelykiosztással, azonnal beköltözhető. Házgyűrű közel. Torockó u. 12/A.
Kétféle szobára meglehetősen nagy területű eladó. „Hajdúszovát” jellegre a kiadóba.
Három szoba, konyha, spájz utcai házrész megosztva is, beköltözhető eladó. Erdőkölöki: Debrecen, Marx K. u. 49.
Kétszobás, összkomfortos családi ház eladó. Egykétet u. 24/B. Erdőkölöki 17 óra után. Karmainé.
Szabadságtelep központjában háromszobás, fűdűszobás, nyárkiosztással, külön pinceszobával, 200 négyzetméter területtel, 2 szobás, nagybelső konyhával, szövetkezet lakására. Ráfűtést kéri. „Lendvölgy földszinten vagy első emeleten” jellegre a kiadóba.

ALBÉRELLET
Fűdűszobás albérletet keresünk. „Egy gyermek plusz 1 szobában” jellegre a kiadóba.
ÁLLÁS
Ertesztve, fiatal, kereskedelemben dolgozó nő butikban elhelyezkedni alkalmazzunk. Választás: „Üzleti képes” jellegre a kiadóba.
Takarítást, ablaktisztítást vállalok. Telefon: 23-650. du. 6 óráig.
Matematikából, fizikából korrepetálást vállalok. Középszintű, szaktanár. Béke útja 58. 3. épület.

LAKÁS
3 szobás szövetkezeti lakás 60 ezer OTP-vel. 1982-es beköltözéssel eladó. Domokos Lajos u. 8. fszt. 3.
Távfütesés 1 plusz 2 fűdűszobás lakószövetkezet eladó. Debrecen, Választás: „Miskolc tanácsai” jellegre a kiadóba.
Első emeleti szolnok központjában levő tanácsai 2 szobás, összkomfortos, központi fűtéses lakószövetkezet Debrecen, „II. emelet 083 563” jellegre a Hirdetőbe.
Oróklakás Debrecen legközpontjában, Hitelemmentes, azonnal beköltözhető. 2 szobás tetőtérrel. „Hajdúszovát” jellegre a kiadóba.

INGATLAN
10 sz. Róza u. 182. sz. alatt 800 négyzetm. föld eladó, két részben is. Özv. Németi Sándorné.
3 kh jötményű föld eladó a Sárdi határban. Erdőkölöki Debrecse Engels út 17.
Jól beépített tanyám eladó, víz, villany bent, kövesdőlő 800 m-re és 11 db 1 éves jerke bányás eladó. Zudor Sándor. Debrecen, Halap 196.
200-300 négyzetm. földterületet lehet pusztára venni. Ármegejelölést kérünk. „Bocskaiert előnyben” jellegre a kiadóba.

APRÓHIRDETÉSEK
Kondoros állomásnál 2x400 négyzetm. üres telek eladó. „MAV 811” jellegre a kiadóba.
KULTÚRCIKK
Vermóna orgona (4 oktávós) Laney 60 vattos erősítő hangfalal (2 db 30 vattos selection hangszórával) kitűnő állapotban eladó. Busi u. 16/B.
Mini Synthszervező eladó. Erdőkölöki: Arany Birkában 19 óráig.
BÜTOR
Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.
Eladó szőnyegterület reklám, két fotel, vitrines szekrény, konyhaszekrény, gyerekkosci Torockó u. 12/A.
Eladó NDK szekrény. Sor. Vendég u. 82.
GÉP ÉS SZERSZÁM
PC 202 parkettacsizológép, most lett generálva, kifogástalan állapotban eladó. Hajdúszovát. Avar u. 3.
EGYÉB
Női, férfi és gyermek köztartású valamint ajánlók, dísztagy, gomb- és patenkezítő kisiparos. Április 1-től délután 10-12 óráig. 18 óráig várja megrendelőit és vásárlóit. Kötőszövegek gépi országot rövid határidőre vállalok. Hámán Kató u. 41/B. Vég Dezső u. sarok. (Domusszal szemben).
IBUSZ-on keresztül 2,5 szobás összkomfortos, erkélyes, üres lakás hosszabb időre kiadó. „Vállalatok előnyben” jellegre a kiadóba.
Melegfal ablakkeret üveges és üveg nélküli eladó. Nyereg u. 3.
Kőművesmunkát, csempeztést, padlóburkolást, PVC-parkettát, garancia minőségben, közületnek is vállalom. Bér meg egyezés szerint. Telefon: 23-625.
NDK sárga, mély, panorámás gyerekkosci eladó. Kazinczy u. 6.
Hajdúszovát, fűdűszobás, 3 szobás üdülő kiadó. „IBUSZ-on keresztül 077 582” jellegre a debreceni Hirdetőbe.
Értelmszerű férfi eladó. Egyedülálló idős emberrel. „Harmónia” jellegre a kiadóba.

Dolgozókat alkalmaznak
MN Helyőrségi Művelődési Otthon takarítót alkalmaz azonnali belépéssel. Erdőkölöki: Vörös Hadsereg útja 24. délután 10-12 óra között lehet.
Állandó délutános műszakra takarítót azonnali belépéssel felvesszünk. Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat Debrecen, Széchenyi u. 13. Jelentkezés a gondnokságon.
Debreceni Városgazdálkodási Vállalat gépjárművezetőket keres felvételre. Jelentkezést István út 122. sz. alatt. Továbbá felvételre keres a városi tanácsos takarítót. Jelentkezés: Szabadság útja 1. sz. alatt az osztályvezetőnél.
Kerekasztali strand területén üzemelő idősoros pavilonok vezetésére nyugdíjas boltvezetőt keresünk. Berezás 5 szalalék forgalmi jutalék, ebből biztosított a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat. H-B. m-i Vegyipari Kiskereskedelmi Vállalat Debrecen, Kossuth u. 12-14. Munkügyi osztályán.

A Hajdú-Bihar Megyei Vendéglátó Vállalat
1981. június 1-től 1985. december 31-ig terjedő időre
DEBRECEN TERÜLETÉN
107. sz. Halászosárda, III. osztály, Halköz 6.
303. sz. Pepsi bár, II. osztály, Darabos utca 16.
120. sz. Régi Posta étterem, II. osztály, Széchenyi u. 6.
206. sz. Japánakác vendéglő, III. osztály, Sámsoni út 65.
218. sz. Lada bisztró, II. osztály, Vincellér utca
309. sz. Pacsirta eszpresszó, II. osztály, Cegléd utca 20.
118. sz. Egyetem presszó, II. osztály, Tanácsköztársaság útja 56.
24. sz. Hámán Kató utcai italbolt, IV. osztály, Hámán Kató utca 112.
23. sz. Árpád téri italbolt, IV. osztály, Árpád tér 20.
A versenytárgyalás 1981. május 20-án 8.00 órakor lesz az Arany Bika konferenciatermében (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 11-15. szám).
A pályázatokat 1981. május 9-ig kell benyújtani a vállalat központjába (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 54.)
A tájékoztató adatokat és bővebb felvilágosítást a vállalat titkárságán dr. Borsy János jogtanácsos ad. (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 54. Telefon: 12-202.)

NE JÁRJON AZ ÁRU UTÁN
vásároljon minket után
AZ ÁPRILIS 21-ÉN MEGNYITÁSRA KERÜLŐ MINTATERMÜNKBEN
ahol vas-műszaki tartós fogyasztási cikkeket
MINTA UTÁNI ÉRTÉKESÍTÉS
alapján vásárolhat.
Egyes cikkekre előjegyzést felvezünk.
DÍJTALAN HÁZHOZZÁLLÍTÁS
Debrecen területére.
VASVILL KERESKEDELMI VÁLLALAT
Debrecen, Hatvan u. 43.

Glashutte, Patek, Breguet zsebórákat, vagy más ütős, stopperes, napórás vagy zenélő zsebórákat, fali, asztali órákat, venni magas árértékű. Borbás Kálmán gyűjtő, 6724 Szeged, Fűrés u. 14.
Komoly üzlettemhez társat keresek 28-38 évesig. „Csak személygépkocsi kell” jellegre a kiadóba.
Központifűtés-szerelést, széntüzésű és gázüzemű kazánra, valamint vízvezeték- és fűdűszoba-szerelést, lakáskorszerűsítést, 2 éves garanciával, vidékre is vállalok. Katona Ferenc, Góhér u. 46.
„A” típusú garázs eladó. Akna, villany van. „Tanács utca” jellegre a kiadóba.

Állami tulajdonban levő társasházak alakított házaspárolakókhoz 40 db 1-2 szobás komfortos nélküli és félkomfortos lakások a 321969. korm. sz. alapján
lakatlan eladó
Vételi ár a forgalmi érték 40 %-a. 15 évi részletfizetés mellett, illetékmentesen. Ugyanezek a lakások elcserélhetőek megfelelő csereajánlat esetén.
A megvételre felajánlott lakások címjegyzéke megtekinthető a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat, Debrecen, Péterfia u. 25. sz. alatt a kapubejárómal jobbra elhelyezett hirdetőtáblán.
Bővebb felvilágosítás: ugyanott az Ingatlankezelési és -értékesítési osztályon mindennap 13.00-15.00 óra között, vagy telefonon: 10-155/44 mellék.

Felvezünk kőfaragó, műkökésztő, hidraulikus szakmunkásokat, valamint korszerű technológiával ellátott mozaiklapgyártó üzemünkbe segédmunkásokat két műszakba. Jelentkezés: Közműipari Szövetkezet, Debrecen, Almos u. 5-7. szám, személyesen.
Vegyipari berendezések fejlesztésére és karbantartására terén gyakorlati ismeretű gépész és vegyipari gépészmérnököt, tervezői illetve termelésirányítói munkakörbe erősebb villamos-vegyipari, gépész-, épületgépész- és gyártástechnológus mérnököket, közepes közgazdasági végzettséggel, több éves ipari gyakorlattal rendelkező dolgozókat utóalkulatóri munkakörbe, új üzemünkben gépgyártó és vegyipari szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat, valamint traktorvezetőt, gépész- és elektrotechnikusokat, villanyszerelő, elektronikai műszerész, és szerszerműveseket, szakmunkásokat alkalmazunk. BIOPAL Gyógyszergyár, Pallagi út 13. szám.
A Debreceni Ruhagyár felvételre keres varrógépüzemeltető, villanyszerelő, villamosáramközelítőt, raktári árukezelőt, raktári felirót, raktári segédmunkást, takarítót és varrót. Jelentkezés a munkügyi osztályon. Képzett munkásokkal bejegyzés nélkül is lehet. Jelentkezést két héten belül kell benyújtani.

**Fiatal lányok jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjuszövőgyárban 1981. szeptember 1-én induló fonó-szövő szakma megismerésére céljából. Felvételi követelmény: 14 éves életkor betöltése, 8 általános iskolai végzettség. Tanulmányi idő: 3 év. Az I. osztály első felében a tanulmányi ösztöndíj 320 Ft, a második felétől 320 Ft-tól. A tanulmányi ösztöndíj havonta: 500 Ft. Kiegészítés havonta: 200 Ft. Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezés, iskola- és munkaköpenyi biztosítás, és havonta egyszeri hazautazás esetén költséget térítünk. A tanulók a teljes elátásért napi 3 Ft-ot térítenek. A szakmunkásviszga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjuszövőgyár, személyesen, 1045 Budapest, IV. Béri út 1.
A Hajdú-Bihar megyei Tanács Tervező Vállalat pályázatot hirdet: területrendező (városrendező) és közlekedésszerelő-tervező munkakörök betöltésére, 5-10 éves szakmai gyakorlattal és szakirányú egyetemi végzettséggel rendelkezők számára. Pályázatot a vállalat igazgatójához címezve (HAJDÚTÉRV) 4024 Debrecen, Besztercei S. u. 5.) kérjük beküldeni önéletrajzzal, az eddigi szakmai tevékenység leírásával és a fizetési igény megjelölésével. Igény esetén lakást biztosítunk.
Fűk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjuszövőgyárban 1981. szeptember 1-én induló géplakatos, központifűtés-szerelő, vízvezeték-szerelő, épületasztalos és tetelgépész szakma megszerzésére céljából. Felvételi követelmény: 14 éves életkor betöltése, 8 általános iskolai végzettség. Tanulmányi idő: 3 év. Az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az első felében egységesen 310 Ft, a második felétől függően 310 Ft-tól 500 Ft-ig. Társadalmi ösztöndíj havonta: 250 Ft. Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk. Havonta, egyszeri hazautazás esetén költséget térítünk. A tanulók a teljes elátásért napi 3 forintot térítenek. A szakmunkásviszga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjuszövőgyár, személyesen, 1045 Budapest, IV. Béri út 1.
A DEASZ Nyomdaüzemébe felvezet Romayor gépmestert és szedőírókat két osztályos munkakörbe. Jelentkezés: Debrecen, Kétmalom u. 4., üzemevezetőnél.**

A H-B. M-I TANÁCSI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT FELVÉTELKÉRÉS
villanyszerelő, autóelektromos-szerelő, autómotor szerelő, hidegburkoló, lakatos, festő, ács, kőműves, üveges segédmunkás munkakörbe dolgozókat, valamint kubikos betonozó brigádokat szállás biztosításával.
Bizalomkeltő munkakönyvvvel rendelkezők jelentkezését várjuk.
JELENTKEZNI LEHET:
Debrecen, Simonffy u. 34-36., munkügyi osztály.

A Hajdúszoboszló és Vidéke AFÉSZ azonnali belépéssel
szakképzett szakácsot.
JELENTKEZÉS
az elnökségen,
Hajdúszoboszló,
Rákóczi út 16-18. szám alatt.

SPORT
Az OTSH rendeletével 1981. május 15-én megújult a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat által elírt gyakorlati vezető edző elmondás az összejáratásban való változás, és bízik abban, hogy a rendkívül ígéretes mérkőzésen a tavaszi sikeresen.

SPORT
Az OTSH rendeletével 1981. május 15-én megújult a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat által elírt gyakorlati vezető edző elmondás az összejáratásban való változás, és bízik abban, hogy a rendkívül ígéretes mérkőzésen a tavaszi sikeresen.

GYÁSZHÍR
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejtetetlen jó férj, édesapám, gyermekünk, testvérem, sógorunk és jó rokonunk,
PAPP ISTVÁN,
a KISZOV nyugdíjosa, 49 éves korában, 1981. április 16-án, hosszan tartó, súlyos szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat 1981. április 22-én, szerdán délután 10 órakor vezünk végső búcsút a Kővetető I. o. 2-es számú ravatalozó termébe polgári szerzést szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Urhajósok tere 3.

Lausanne-ban megdöntött a junior vívók bajnoki küzdelembe. Az első fegyverembere (fi) tör) egyetlen magyartal sem jutott a döntő.
Remekül szerepel egy junior vízilabdagatott a szófiai tornagörögök és a szövetséggyőze után a magyarok 14:4 arányban nyultak jobbnak a leknél.

A bulgáriai Vidinben kezdődött a junior sürlök Duna Kupa soramelyen hat nemzetjai vesznek részt. A napon Magyarországnazüstérem jutott. Az az 56 kg-os súlycsoportban debreceni Veres az 210 kg-os teljesítménnyel.
Huszonkét ország indulnak a május 2-án dődő tamperei Európa-nokságon. Magyar mind a tizenkét súlycsoportban indít versenyzőt.

Folytatja-e kitűnő szereplését a Debrecen?

MA A HUNGÁRIA KÖRÚTON: MTK-VM—DMVSC

Ma délelőtt Mohácsi játékosok közreműködésével kerül sor Budapesten, a Hungária körúton 11 órai kezdettel az MTK-VM—DMVSC NB I-es labdarúgó-mérkőzésre. A debreceni csapatban sérült nincs. A játékosok péntek délután jókedvűen vették elő a Kovács Ferenc által előírt gyakorlatokat. A vezető edző elmondta, hogy az összeállításban nem lesz változás, és bízik abban, hogy csapata a rendkívül nehéznek ígérkező mérkőzésen folytatja tavaszi sikeres szereplését.

A mérkőzésnek mindkét

csapat számára nagy tétje van. A hazaiak vereség esetén aligha kerülhetik el a kiesést. A debreceni együttes pontszerzés vagy győzelem esetén pedig nemcsak megőrzi előkelő pozícióját a táblázaton, hanem előrébb is kerülhet.

Az elmúlt bajnoki idényben Debrecenben az MTK-VM, a Hungária körúton a DMVSC győzött. Összel a nagyerdői stadionban lejátszott találkozón a debreceni együttes 2-0 arányban diadalmaskodott. A mai összecsapás szoros eredményt ígér, minden bizonnyal jó

iramu küzdelmet hoz a két csapat mérkőzése. Az alábbi összeállításban kezdenek a csapatok. DMVSC: Szűcs I. — Kiss, Szigeti, Szűcs J., Fodor — Sallai, Menyhart, Feledi — Barta, Kerekes, Janikovics. — MTK-VM: Gáspár — Egervári, Varga, Kovács — Koritár, Bognár, Turtóczky, Fülöp — Morgós, Pekker és Boda.

Ma még két NB I-es mérkőzést rendeznek. A Dunaujvárosi Kohász a Csepelt fogadja, a Tatabánya pedig a Zalaegerszeget látja vendégül.

NB II: D. KINIZSI—PAPP SE

Ma délután 17 órai kezdettel játsszák le a Vágóhid utcai sporttelepen a D. Kinizsi—Papp SE NB II-es bajnoki labdarúgó-mérkőzést. Az élelmezésiek számára nagy jelentősége van a találkozónak, győzniük kell, ha el akarnak kerülni a veszélyes zónából. Újság, hogy Puskás felépült sérüléséből, és Tóth E. a támaszban kap helyet. A D.

Kinizsi az alábbi összeállításban kezd: Varga — Vajda, Takács, Puskás, Tóth I. — Berki, Tózsér, Magyar — Szabó, Bodonyi (Tóth F.), Tóth E.

A Hajdúböszörményi Bocskai a Hódmezővásárhely csapatával mérkőzik. Bocskai örményben. A Bocskai összeállításba a következők lesznek: Lovas — Nagy, Lipók, Derzsényi, Kapusi — Herczegh,

Burai, Sütő — Zelenák, Vastásban kezd: Varga — Vajda, Takács, Puskás, Tóth I. — Berki, Tózsér, Magyar — Szabó, Bodonyi (Tóth F.), Tóth E.

A DUSE Jászberényben mérkőzik, Nagykaposi Elemér az alábbi keretből jelöli ki a pályára lépő tizenegyet: Mező, Gulyás, Szabolcsi, Király, Mohácsi, Pisztár, Fidler, Kiss, Magyar, Lakatos, Varga, Balla, Kincses és Zsuppos.

Sportköri közgyűlések után

Az OTSH rendelete értelmében 1980. november 15.—1981. március 15. között tartották meg Hajdú-Bihar megye sportegyesületei beszámoló és vezetőségválasztó közgyűléseit. A megyében 117 egyesület vezetősége adott számot az elmúlt négy évben végzett munkáról.

A közgyűléseken elhangzott beszámolók részletesen elemezték az elmúlt négy évben végzett munkát, de ugyanakkor meghatározták az elkövetkezendő négy év legfontosabb tennivalóit, figyelembe véve a megyei pártbizottság 1979. szeptember 20-i határozata alapján elkészült megyei tanácsi intézkedési tervben foglaltakat.

Hogyan összegezhették a sportköri közgyűléseken szerzett tapasztalatokat? Úgy tűnik, a klubok beszámoló közgyűléseit a korábbinál gondosabban készítették elő. A legtöbb helyen a résztvevők írásban megkapták a sportkör vezetőségének beszámolóját, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését. Öröndetes, hogy ezáltal kevesebb volt a közgyűléseken a formális elem, a meghívottak nemcsak részt vettek a közgyűléseken, de a problémák felvetésével, az eredmények részleteiből ismertetésével teljesebbé tették a sportkörök munkájáról szóló beszámolót. A beszámolók és a hozzászólások alapján öröndetes tényként könyvelhetjük el, hogy az elmúlt négy évben jelentős mértékben javultak — elsősorban a falvakban — a verseny- és tömegsport feltételei. Szép számmal épültek új sportlétesítmények, több helyen pedig felújították, bővítették a sporttelepeket. Úgy gondolom, az elmúlt periódus legfontosabb eredményeként tekinthetjük ezt. Ugyanakkor gondként jelentkeztünk szintén valamennyi közgyűlésen, hogy az utazási és élelmezési költségek gyors ütemben emelkedtek. A sportfelszerelések ára is nőtt és így

legtöbb sportkörnek anyagi gondjai voltak és vannak.

A legtöbb helyen a sportköri közgyűléseken részt vettek a városok és községek párt- és állami vezetői is jelezték, hogy lényeges dolgoknak tartják a sportmozgalom alakulását, fejlődését lakóhelyükön.

A beszámolók szinte valamennyi esetben fontosnak tartották, hogy az elkövetkezendő időszakban szorosabb legyen az együttműködés a bázisvezetők és az egyesületek között. Valamennyi klubban célul tűzték ki a szakosztályvezetőségek megerősítését, az iskolák és a sportegyesületek kapcsolatának javítását, s a sportlétesítmények további — társadalmi munkával való — építését.

A beszámolók egy-két kivételtől eltekintve reális képet adtak az elért eredményekről, azonban néhány esetben hiányzott, különösen balsikerek esetén a sportélet visszaesésének részletesebb elemzése és az okok feltárása. Sajnos a megye életében korábban jelentősebb szerepet játszó több sportegyesület változatlanul mélyponton van. Falvakban szinte mindenütt gondként jelentkezik, hogy kevés fiatal maradt a községekben és évről évre szűkül az egyesületekben aktív sportoló fiatalok tábora.

A közgyűlések feladata volt az új vezetőségek megválasztása. Hajdú-Bihar megye sportegyesületei 808 vezetőségi tagot választottak meg, ezek közül 316-an „újonckor”. Még néhány adat: 411 a párt, 115 a KISZ-tagok száma. Közel 100 nő került be a sportkörök vezetőségébe. Sok új vezetőségi tagja van tehát a kluboknak, úgy gondoljuk, hogy a szükséges „vérfriesség” kedvező hatása a jobb és szervezettebb munkában is megmutatkozik majd.

F. T.

SOROKBAN

A moszkvai nemzetközi sakkverseny tizedik fordulójában Portisch legyőzte a fülöp-szigeti Torrét. A verseny élcsoportjának állása a hajrá előtt: Karpov 7,5, Kaszparov, Polugajevszkij 6-6, Szmiszlov 5,5, Portisch 5 (1), Andersson, Beljavszkij, Petroszjan 5,5 pont.

Lausanne-ban megkezdődött a junior vívók világbajnoki küzdelemsorozata. Az első fegyvernemben (főfő) egyetlen magyar fiatal sem jutott a döntőbe.

Remekül szerepelt a magyar junior vízilabda-válogatott a szófiai tornán. A görögök és a szovjetek legyőzése után a magyar fiatalok 14:4 arányban bizonyultak jobbnak a lengyeleknek.

A bulgáriai Vidinben megkezdődött a junior súlyemelő Duna Kupa sorozata, amelyen hat nemzet fiataljai vesznek részt. Az első napon Magyarországnak két ezüstérem jutott. Az egyiket az 56 kg-os súlycsoportban a debreceni Veres szerezte 210 kg-os teljesítménnyel.

Huszonkét ország öklözi indulnak a május 2-án kezdődő tamperei Európa-bajnokságon. Magyarországnak mind a tizenkét súlycsoportban indít versenyzőt.

Molnár, a DMVSC súlyemelője a díogyóri Kertész társaságában Mongóliába utazott, ahol részt vesz Mongólia nemzetközi bajnokságán.

A Magyar Sakkszövetségben kiértékeltek az OB I. ötödik fordulójában függőben maradt játszmákat. Három mérkőzés végeredménye alakult ezután ki. Eredmények: Volán—KGM Vasas 8:6, BÁCSEP—Statiztika 7,5:6,5, PMSC—Mereszjev SE 9,5:4,5.

Taróczy Balázs folytatta sikeres szereplését Monte-Carlóban, a negyeddöntőben legyőzte az argentin Canót. A döntőbe jutásért az amerikai Connors ellen mérkőzik.

Bp. Honvéd—Pécsi MSC 24—23 (11—12), férfi NB I-es kézilabda-mérkőzés. A Bp. Honvéd jó hajrájával fordította maga javára a veszésre álló mérkőzést.

Moszkvában rendezik meg november 20. és 27. között az idei tornász világbajnokságot. Mexikóváros visszaválása után nyolc város vállalta a VB megrendezését, szavazás döntött Moszkva javára.

KÉZILABDA NB I

Debreceni mérleg: Három pont a Tatabányától!

Jól szerepeltek az NB I-es debreceni kézilabda-együttesek a kézilabda NB I. szombati fordulójában: a DMVSC női gárdája egy, a Dózsa férfi csapata két pontot szerzett a Tatabánya elleni mérkőzéseken. Mindkét találkozót izgalmas, jó csatát hozott, s ha a színvonal nem is emelkedett a közepes fölé, a hazai szurkolók mégis elégedetten távozhattak.

DMVSC—Tatabánya 21—21 (10—11). Városi sportcsarnok, 800 néző, vezette Nagy II., Ócsai. DMVSC: Nagyné — Máthé 1, Szilágyi 5/3, JUHÁSZNÉ 7/4, Tóth Kádrné 3/1, BORDÁS 5 — csere: Teremi (kapus), Antos. — Tatabánya: Tóth — Vojvoda, TÓTHNE 2, Radóczy 4, Vadász, TORÓK 4, Barna 7/3 — csere: Ólveczkyne (kapus), Dreisztruk 1, Konti 2, Zsíros 1 és Andrási.

Kiállítás: Konti 2x2 perc. **Büntető:** DMVSC 8/8. Tatabánya 3/3.

Jó kis meccs volt — összességében a szurkolók, amikor a találkozót befejezte előtt egy (!) másodperccel Juhász né büntetőből megszerezte a debreceniek egyetlen gólját. S mi történt addig? Az esélyesebb Tatabánya kezdett energikusabban, a DMVSC 4—6 után fordított (8—6, a 16. percben), aztán sokáig ismét a vendégcsapat állt jobban, s csak az 50. percben vezetett újra a házigazda (18—17). A hajrában kihagyott ziccer, eladott labdák és bírói tévedések borzolták a kedélyeket. Az egyik oldalon Barna, a másikon Tóth hibázott „meccslabdát”, míg végül megszűletett az igazságosan tűnő döntetlen. A DMVSC támadójátékában ezúttal sok tudatos elemet lehetett felfedezni, több szép akciógólt dobta a debreceniek. Ha védőmunkájuk jobb, s ha kapusai megszokott formájukban védtek volna, akkor a még nagyobb bravúrnak számító győzelem sem lett volna elképzelhetetlen.

D. Dózsa—Tatabánya 25—22 (13—11). Városi sportcsarnok, 1200 néző, vezette Lengyel, Mayer. D. Dózsa: HOFFMANN — Takács 2, Kordás 5/4, DR. SÜVÖLTÖS 3, Kormos 1, MOLNÁR 12/6, Menyhart 2 — csere: Nagy

Molnár a magasban, átlövésre nyomán a labda útban Szabó kapujába, közepén Pánovits és Kormos viaskodik a jobb pozícióért (Fotók: Nagy Gábor)

ASZTALITENISZ VB

Magyar—japán elődöntő

A világbajnokhoz méltó teljesítménnyel, veretlenül szerelte meg a csoportelsőséget a magyar férfi asztalitenisz-válogatott az újdéki világbajnokságon. A szombati rangdöntő Jónyer és Klampár 2—2, valamint Gergely 1 győzelmével együttesen valóságos kiütötte a továbbjutásra még esélyes házigazda jugoszláv válogatott (5:0), s így csapatunk bejutott az elődöntőbe.

Ma, vasárnap 19.30 órakor Magyarországnak—Japán és Csehszlovákia—Kína összecsapásokat rendeznek, a hét-fői döntőben e két találkozó győztese mérkőzhet. A nőknél a magyar válogatott az 5—9. helyért lép asztalhoz.

A fiatal Bordás Ágnes mind az öt gólját a szélről középre törve lötte — két tatabányai játékos (8 Vojvoda, 4 Tóthné) nézi, ahogy a debreceni játékos bevetődve megélezzelja Tóth kapuját

M., Garzó és Péter. — Tatabánya: SZABÓ — Básti, Gubányi 3, Pánovits, Bábos 4, WOHNER 6/1, Kontra 4/2 — csere: PÁL 3, Flasch 1, Marosi és Bognár.

Kiállítás: Kormos, Süvöltős dr., Péter, illetve Kontra, Marosi, Bábos és Wohner 2—2 perc. **Büntető:** D. Dózsa 10/10, Tatabánya 7/3. Végre Dózsa-győzelem! S nem is akármilyen ellenfél, mint a sokszoros bajnok, sőt idei MNK-ezüstérmes Tatabánya ellen. Az első két gólt a bányászok dobta, az egyenlítést követően azonban végig a Dózsa vezetett (8—5, 11—10, 14—11, a 43. percben csupán 18—17 arányban, az 54. percben pedig 22—21 volt az állás). Minek köszönhető a siker? A győzelemben nagy része volt

a nagyszerű formában védő Hoffmannnak aki négy hetet fogott meg, s számos ziccert tett ártalmatlanná. Az első játékrészben Menyhart energikus betöréseivel, Kormos büntető-előkészítéseivel tűnt ki, szünet utánra mindketten elfáradtak. Végig egyenletes teljesítményt nyújtott viszont az átlóvó Molnár (végre úgy játszott, ahogy régóta várja tőle a közönség, s az irányító Süvöltős dr., aki ha hibázott is, a döntő pillanatokban fontos gólokat szerzett, s jól együtt tartotta a csapatot. Feltűnő volt a rengeteg hibát vétő Lengyel, Mayer bírói kettős működése: követezeten, rossz ítéletek egész sorát láthattuk tőlük, mindkét csapat terhére többször tévedtek.

Berekméri-kupa: 1. Kassa

Négyszázötvenkét gólt látott a közönség az egykori marosvásárhelyi és debreceni edző, Berekméri Lajos emlékére kiírt nemzetközi ifjúsági kézilabdatorna tizenöt mérkőzésén. A debreceni városi sportcsarnokban a második napi nyolc összecsapás is hozott néhány színvonalas, jó találkozót: az első helyet eldöntő Kassa—Schwerin rangadót a szlovákiai együttes nyerte, így a torna zárómérkőzésén már a döntetlen is elegendő volt számára a kupa elnyeréséhez.

A debreceni színeket képviselő Dózsa Sportiskola gárdája a második nap eredményei:

Kassa—Schwerin 8—7 (4—4), Marosvásárhely—Debrecen, 18—13 (11—3), Schwerin—Szeged 17—16 (8—7), Kassa—Marosvásárhely 22—10 (10—2), Szeged—Debrecen 20—18 (10—8), FTC—Marosvásárhely 12—11 (6—7), Schwerin—Debrecen 19—8 (10—3), Kassa—FTC 8—8 (3—3).

A torna végeredménye:

1. Kassa	5 4 1 0 81—60 9
2. Schwerin	5 4 0 1 82—59 8
3. Szeged	5 2 1 2 89—88 5
4. FTC	5 1 2 2 56—63 4
5. Debrecen	5 1 0 4 72—89 2
6. Marosvásárhely	5 1 0 4 72—93 2

Küldönjék. Legjobb kapus: Langheim (BSG Post Schwerin). — **Gólkirály:** Péterfy (Szegedi Volán) 38 gól. — **Legtechnikásabb játékos:** Lipták (VSS Kassa). — **Legsportszerűbb együttes:** Marosvásárhely.

A tornán szerepelt debreceni csapat: Bene — Nagy, Varga, Bodó, Komáromi, Szabó, Forgács — csere: Endréz (kapus), Radácsi, Antal, Sári, Baranyi.

Árva Sándor

LABDARÚGÓ NB I

Videoton—Volán 3—0 (3—0). Czabán Samu tér, 3000 néző, v.: Jaczina. Góllövők: Csongrádi (2) és Szabó. Egy félidőn keresztül színvonalas, korszerű labdarúgást láthatott a közönség — a kiválóan játszó Videoton jóvoltából. A második 45 percben nagyot esett az iram.

Vasas—Békéscsaba 1—0 (0—0). Békéscsaba, 15 000 néző, v.: Bártfai. Góllövő: Halász (88. perc). Végig iramos, helyenként színvonalas küzdelmet vívott a két csapat, a mérkőzés végeredményét a Vasas második félidői teljesítménye döntötte el.

PMSC—Diósgyőr 2—2 (2—0). Pécs, 4000 néző, v.: Nagy M. Góllövők: Lutz, Dárdai, illetve Szemere és Oláh. Két ellentétes félidőt láthattak a nézők. Az első játékrész biztos hazai győzel-

met ígért, a másodikban a lelkes diósgyőriek megérdemelten egyenlítették és vitték el az egyik bajnoki pontot.

Kaposvár—Bp. Honvéd 1—1 (1—0). Kaposvár, 10 000 néző, v.: Tompa. Góllövők: Kisteleki, illetve Kozma. A két ellentétes félidő alapján igazságos döntetlen született.

Nyíregyháza—Rába ETO 0—0. Nyíregyháza, 5000 néző, v.: Soós. Hatalmas mezőnyfőnyében voltak a hazaiak, akik ezúttal már ismét megcsillantottak valamit öszi lelkesedésükből. Azonban akárcsak az öszi fordulókban, ezúttal is hadilábon álltak a góllövésell.

Ferencváros—Ú. Dózsa 2—0 (0—0). Ma délelőtt: MTK-VM—Debreceni MVSC, délután: Dunaujváros—Csepel, Zalaegerszeg—Tatabánya.

Agrometeorológiai előrejelzés

Az agrometeorológia új tudományterület, a tiznapos mezőgazdasági előrejelzés, a tavaszi munkák indításával egy időben 350 mezőgazdasági nagyüzem szakmai vezetőihez jutott el. Adatait szerint a téli nedvességet a talaj kellően felhasználta ország-szerte. A föld a tavaszi munkák indítására jelenleg mindenütt alkalmas. A Tiszán...

A méhészt Paulovits Pál messziről, Szarvasról hozta kaptárjait a Bocskai Termelőszövetkezet almáskertjébe. E hideg napokon sem aggódik. „Úgy látom, a duzzadó rügyeket nem bántotta a fagyos, szeles idő — mondta a virágzásra váró Jónatának között. — A szövetkezetnek tavaly 96 százalékos exportalmája volt. Remélem, újból hasznosak leszünk. Nem mi, a méhek.” (Fotó: Nagy Gábor)

Árubőség az élelmiszerpiacon

A húsvéti előtti debreceni élelmiszerpiacot bőséges árufelhozattal jellemezte. Nem volt hiány semmiből. Nagy volt a forgalom. A nagy kínálat következtében némely áruárúfélségnek ármérséklődést is lehetett tapasztalni. A kialakult átlagárak a következők: napraforgó 28-30, rózsaburgonya 6,40-8, sárgarépa 10-18, petrezselyem 12-20, zeller 10-16, cékla 6-8, torma 23-28, vöröshagyma 8-12, fokhagyma...

Húsvét az állatkertben

A húsvéti ünnepek alatt a Debreceni Állatkertben minden ezredik látogatónak egy-egy élő nyuszi adnak ajándékba. A kis állatok, az ünnep szimbólumai a bejárat közelében, a himes tojással jelzett helyen tekintgetők meg. A gyerekek máris barátaikká fogadták őket. (Fotó: Iklódy János)

Jutalomút jó munkáért

Leningrád megtekintése a látal fedezte. Tervezik, hogy célja annak a kirándulásnak, amelyen az Ingatlankezelő és a közvetítő Vállalat harminc dolgozója vett részt április 12. és 16. között. A jutalomút költségeinek a felét a vállalat fedezte. Tervezik, hogy a jövőben is kedvezményt adnak jó munkát végző dolgozóknak a közös külföldi túrákhoz. Június 16. és 21. között az NDK-ba terveznek a mostanihoz hasonló utat.

Tíz sikollaással

A járókelők ijedten kapják fel a fejüket. Röpké tiztizenöt másodperc alatt ötször, majd hasonló idő alatt ugyanannyiszor. A futó riadalmat egy autó fékcsikorgása okozza, ugyanaz a hang, amelyet általában alig-alig elkerült vagy el sem került balesetek kísérőjelenségeként szoktunk hallani. Most nem előző megveszélyhelyzet a csikorgást, a hang mégse megnyugtató. Különösen annak nem, aki naponta hallja, néha többször is a következő útvonalon: debreceni Vörös Hadsereg útja — Csapó utca — Tóthfalusi tér (itt még külön a 24-es busz végállomása és a kocsiparkoló). Őt kanyar, öt sikolla. Öt perc pihenő, majd amokfutás visszafelé. Fékezni persze szabad. Kell is, ha olyan a helyzet. A fék persze sikolhat is; nem tiltható meg neki. De az az érzésem, hogy itt másról van szó. Igen nagy lehet a valószínűsége annak, hogy a kocsi vezetője fejre akar állni, mivel mindig ugyanaz az autó tűnik el a sikolyok után. Hajlamos vagyok rá, hogy ezt a szándékot bizonyos fokig magánügynek tekintsem. Két módosító javaslatom mégis volna. Egy kétszázéves város főutcáin, parkolóterén veszélyes ez a vállalkozás. Úgy értem, hogy másokat is veszélyeztet. Ajánlom ehelyett mondjunk a hortobágyi legelőket. A másik: itthon lehetne hagyni a kocsit; mert szintén kár lenne azért a szép fehér Volgáért. K. S.

HÍREK

1981. április 19., vasárnap ÉVFORDULÓNAPTÁR

Húsvét A Nap kél 5.49 — nyugszik 19.39 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Időnként erősen megnövekszik a felhőzet. Szórványosan várható kisebb eső, zápor, főként keleten havaseső, hózápor is valószínű. Az északkeleti, keleti szél helyenként megerősödik. Felváltódik a hideg idő. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában mínusz 3, plusz 2, legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 6-11 fok között.

LOVASBEMUTATÓ. Ma, vasárnap a hajdúhadházi Újbarázdai Termelőszövetkezet a 4-es műút mentén levő pályáján reggel 9-től délután 5-ig tartó lovasbemutatót rendez.

MINDENKI KEDVÉRE. Korda György, Kovács Apollónia, Csonka Mihály, Auth Ede és sok más népszerű előadó közreműködésével tartanak zenés műsort április 20-án, húsvét hétfőn a hajdúszoboszlói Béke üdülőben.

A REKLÁM REKLÁMJA. Az első magyar országos reklámfotó-kiállítás nyílik meg április 23-án 15 órakor a Kőlcsey Művelődési Központ előcsarnokában. Magyar Reklámszövetség bemutatja május 3-ig látható.

LOTTÓTÁJÉKOZTATÓ. A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 18. játékhéten öttalalatos szelvény nem volt. Négy találatot 38 fogadó ért el, nyeregmélt egyenként 207 202 forint, 3 találatú 4226 fogadóknak volt, nyeregmélt egyenként 932 forint, a kéttalalatos szelvények száma 151 913 darab, ezekre egyenként 30 forintot fizetnek. A közölt adatok tájékoztató jellegűek.

Terv

A mentő

Minden józanságra, propagandára ellenére népszerűségünk a nagy ünnep, ivás. Különösen így húsvétkor, amikor az asztalra kerülő étellel, itallal vendégek igényeit is illeszteni.

Eppen ezért ünnepi mérlegünk az élelmiszerellátás tapasztalataival jöttünk. A Hajdú-Bihar megyei Elelmiszer-kiskereskedő Vállalatnál érdeklődöttünk meg a tavalyi év teljesítéséről: összehasonlítva a korábbi éveknél terjesztett sikertől felkészültebb reslet kiállítására. Fűrészből a tavalyihoz képest százalékkal többet szállítottak az üzletekbe, a mennyiség elegendőnek bizonyult. Több volt a kősonka, mint a múlt évben, s ügyeltek arra, a kisebb méretű kedve találgatnak megfelelő.

Félkész tortából, kalácskrémekből, zsúrnyeltes teljes mértékben kielevezték az igényeket, ugyanazt nem mondható a csokoládéból készült tojásnyusziról. Bár a kedvegurákból 20 százalékkal került a boltokba, mint azelőtt; aki az utolsó nap hagyta a vásárlást, már nem kapott belőlük.

Tejtermékekből, üdítőkből megfelelő kínálatot tudunk nyújtani.

Már öntözni kell!

A Hajdúságban néhány hetes szárazság után bár még csak készülőben állnak a szivattyúk — öntözni kell. Főleg a debreceni körzetben, ahol a korábbi tavaszi vetések egyenesen keljenek. Ugyanakkor a bihari részeken a Tisza mentén még mindig dolgoznak belvizek elvezetését előlított szivattyúk. A legnagyobb munka most a mintegy 10-105 ezer hektáron vetendő kukorica ad a debreceni, hajdúszoboszlói, hajdúböszörményi termelőszövetkezetekben pontként 100-200 hektáron kerül a földbe a kukorica. A nagy teljesítményű gépek mellett vannak a határvetők is a talaj-előkészítésre is megfelelő. Végül a tengeri és a bihari tavak is, a mélyebb fekvésű területeket természetesen kikerültek. Hortobágy térségében (épp a szárazság miatt) egyenletlen az árpa, borsó és a cukorrépa kelése. Nádudvaron, Vörös Csillag Termelőszövetkezetben hatszáz hektáron készülő öntözéssel sűrűn a cukorrépa kelését.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

Table with columns for Filmmuzeum, Színház, TV, and Műsor. It lists various cultural events, theater performances, and TV programs for the weekend of April 19-20, 1981.

MŰZEUMOK HÚSVÉTJÁ. A megye múzeumai és kiállítóhelyei április 19-20-án (vasárnap és hétfőn) nyitva, 21-22-én (kedden és szerdán) pedig zárva lesznek.

FÜLES KUPA 1981. A keresztretjérvény kedvelőinek megrendezett verseny idején a debreceni és tavaszi jutott a debreceni csopatra. A megyei művelődési központban működő rejtjérvényfejtőklub versenyzői: Varga István, Akurátni Sándor, Mezei László és Forgács Imre.

ERDÉLYI MŰEMLEKEK NYOMÁBAN címmel tart előadást Balassa Bálint április 21-én, kedden 18 órakor a DOTE világljárók klubjának következő foglalkozásán az I. számú Belklinikai tanteremben.

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük az állattartókat, hogy március hóban közzétett közleményünk az alábbi módosítással egészül ki: április 1-től csak az új termékenységi díj kifizetése ellenében vehetünk szolgáltatást, tehát a korábbi befizetéseket 30, illetve 70 Ft kiegészítéssel lehet érvényesíteni. Tiszántúli Mesterséges Termékenyítő Főállomás.

A DKV (Debreceni Közlekedési Vállalat) értesíti a lakosságot, hogy 1981. április 21-től május 21-ig a kezelésében levő alábbi vasúti szakaszokon vegyesszámú jegyeket lehet Debrecen-Fatelep-Hármashelyi, Debrecen-központi telephely-Bartók Béla út, Nagyerdő-fürdő elötti kitérők, a debreceni Nagyállomás elötti szakasz. A közúti szakaszok, illetve a sánceltől számított 5 méteren belüli fűszedés, kaszálás és legeltetés tilos! (x)

Áramszünet. 1981. április 27-30-ig naponta 7.00-16.00 óráig a Domb u. mindkét oldala végig, a Ruhagyár kivételével. Ötven, Lőrincz pap utcákon végig. Menti ezredes utcán a 4. számtól végig.